

КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«КІРОВОГРАДСЬКИЙ ОБЛАСНИЙ ІНСТИТУТ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ
ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ ІМЕНІ ВАСИЛЯ СУХОМЛИНСЬКОГО»

***Нова українська школа:
як заохотити учнів читати
українську літературу***

Робочі сторінки
для уроків позакласного читання.
5-6 класи

*Друкується за рішенням вченої ради
комунального закладу «Кіровоградський обласний інститут післядипломної
педагогічної освіти імені Василя Сухомлинського»
(від 17 жовтня 2023 року, протокол № 5)*

Кропивницький
2023

Нова українська школа: як заохотити учнів читати українську літературу. Робочі сторінки для уроків позакласного читання, 5-6 класи / укладач Н.М. Котляренко. Кропивницький: КЗ «КОШПО імені Василя Сухомлинського», 2023. 144 с.

Запропоновані навчально-методичні матеріали створено здобувачами освіти під час навчання за програмами. Змістом матеріалів визначено шляхи конструювання уроків позакласного читання з української літератури для 5-6 класів, які сприяють формуванню ключових і предметних філологічних компетентностей учнів, ураховуючи системний та діяльнісний підходи.

Рекомендовано вчителям української мови й літератури.

Рецензенти:

Вікторіна О.М. – старший викладач кафедри теорії і методики середньої освіти комунального закладу «Кіровоградський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти імені Василя Сухомлинського», кандидат філологічних наук;

Голик О.В. – учитель української мови і літератури комунального закладу «Академічна гімназія Кропивницької міської ради», заслужений учитель України, вчитель-методист.

Відповідальний за випуск – Віталій ДМИТРУК

Зміст

<i>Вступ</i>	5
<i>Як заохотити учнів читати українську літературу</i>	6
<i>Розділ 1. Літературні казки</i>	
Інга Квітка. Рідна земля (ЛРК).....	12
Михайло Слабошпицький. Чудасія на балконі.....	15
Ана Пест. Трояндова фея.....	18
Роксолана Сьома. Октавія, рятівниця метеликів.....	20
Зірка Мензатюк. Солодка приятелька.....	23
Галина Корицька. Лисичка-комерсантка.....	26
Добірка творів до розділу.....	28
<i>Розділ 2. Твори про тварин</i>	
Марія Солошенко. Пригоди вусатого мрійника.....	29
Ольга Жарікова. Кіт Мохіто.....	31
Леся Воронина. Товариство безпритульних котів.....	36
Галина Вдовиченко. 36 і 6 котів-детективів.....	40
Уляна Соболева. Гроза.....	46
Добірка творів до розділу.....	51
<i>Розділ 3. Твори про дива</i>	
Інга Квітка. Святий Миколай (ЛРК)	52
Наталя Дев'ятко. Куций.....	55
Ірина Ярошенко. Вусате щастя.....	57
Anthony. Міртко.....	60
Ольга Могильда. Лакі, або щаслива різдвяна історія (ЛРК).....	65
Дзвінка Матіяш. П'ятинка.....	68
Добірка творів до розділу.....	71
<i>Розділ 4. Твори про фантастичні історії</i>	
Галина Малик. Незвичайні пригоди Алі в країні Недоладії.....	72
Сашко Дерманський. Танок чугайстра.....	77
Сергій Гридін. Федько, прибулець з інтернету.....	84
Віктор Пайгерт, Соня Пайгерт. Пригоди Івасика Телесенка та його друзів.....	88
Ірен Роздобудько. Пригоди на острові Клаварен.....	91
Іван Малкович. Дівчинка і Бузковий Вовк.....	95
Іван Андрусяк. Стефа і Чакалка.....	100
Добірка творів до розділу.....	105

Розділ 5. Твори про реальні історії становлення особистості

Іван Андрусяк. 28 днів із життя Бурундука.....	106
Таня Саміло. Дріб'язок.....	110
Іра Тіхонова. Не ангельський вчинок.....	114
Таня Венцик. Це секрет, тільки чшш.....	117
Саша Кочубей. Сім нескладух Говорухи.....	119
Добірка творів до розділу.....	124

Розділ 6. Твори про відкриття української історії

Оксана Луцевська. Зачарована і чарівна.....	125
Зірка Мензатюк. Таємниця козацької шаблі.....	129
Добірка творів до розділу.....	137

<i>Відомості про авторів.....</i>	138
--	------------

<i>Список використаних джерел.....</i>	143
---	------------

Вступ

Мета навчально-методичних матеріалів «Нова українська школа: як заохотити учнів читати українську літературу» – мотивувати учнів читати українські твори, використавши для зацікавлення сучасну літературу.

Для цього визначено сучасні дитячі твори, що можуть бути використані для позакласного читання з української літератури у 5-6 класах, запропоновано опорні робочі сторінки та створено конструктор завдань для проведення літературних досліджень, урахувавши системний та діяльнісний підходи.

Тематика творів відповідає чинним модельним програмам з української літератури і зорієнтована на творчий підхід вчителя до моделювання навчальних освітніх програм, послідовне й цілісне формування «м'яких» та філологічних навичок учнів.

Практичною основою розробки стали робочі сторінки, створені здобувачами освіти під час навчання за програмами, дистанційного курсу «Як заохотити читати українську літературу учнів».

«Нова українська школа: як заохотити учнів читати українську літературу» складається із теоретичної частини, у ній окреслено шляхи створення робочої сторінки, та практичної, що визначає тематику творів, зокрема: «Літературні казки», «Твори про тварин», «Твори про дива», «Твори про фантастичні історії», «Твори про реальні історії становлення особистості», «Твори про відкриття української історії».

Розробка може бути використана при конструюванні навчальних освітніх програм, системному та комплексному заохоченню читати українську літературу.

Наталія Котляренко,
методист НМЛ суспільно-гуманітарних та естетичних дисциплін
КЗ «КОІППО імені Василя Сухомлинського»

Як заохотити учнів читати українську літературу

Заради чого потрібно змінювати підходи до вивчення української літератури.

Чи люблять діти читати, якщо вони постійно «у тексті» соцмереж? Варто відзначити, що більшість учнів позитивно ставляться до книжок як цікавого та пригодницького світу. Чому ж тоді читати художні твори з предмета «Українська література» є «не в тренді»? Діти ніби відділили предмет від читання творів, які їх захоплюють. І на це є низка причин:

1. Стереотипи і ярлики для характеристики класиків.
2. Нецікаве, соціальне, стандартне трактування творів.
3. Тяжіння до «дорослого, проблемного, темного» трактування творів, замість пошуку «дитячого, радісного, світлого».

4. Вікова невідповідність творів, осмислити які для учнів складно.

5. Завантаженість великою кількістю матеріалу на домашнє опрацювання.

Зважаючи на вказані вище причини та ураховуючи ідеї академічної свободи, що визначені у Концепції «Нова українська школа», окреслені у пояснювальних записках модельних програм, учитель має можливість змінити підходи до викладання предмета «Українська література» та осучаснити його.

Дослідження причин небажання учнів читати запропоновані програмою українські твори сприяло виникненню ідеї змінити формат коментування української літератури із депресивного на позитивний.

Це дасть можливість у подальшому створити **позитивний імідж українській літературі**. Зважаючи на те, що імідж – це свідоме цілісне конструювання позитивного образу, то вчителю потрібно навчитися конструювати такий **позитивний зміст** (уроків/образів митців/творів), який би викликав **позитивні враження** в учнів.

Створення позитивного змісту уроку можливе лише за рахунок переосмислення вчителем особистостей, їх діяльності у форматі часу минулого та часу реального (сучасні розвідки про митців), адже учнів завжди цікавлять шляхи до «успішності».

Як зацікавити дітей пізнавати українську літературу.

Попит породжує пропозицію. Дітей завжди приваблюють ті автори, з якими ще можна поспілкуватися: наживо чи дистанційно. А отже, світ **сучасної дитячої/підліткової літератури** буде для них цікавим та доступним.

У навчальній програмі із предмета, яку створює учитель, розділи «Позакласне читання», «Література рідного краю», «Читацький практикум» пропоную наповнити сучасними дитячими/підлітковими творами, що є зображенням реального (жанри: оповідання, повість, детектив) та фантастичного світу (жанри: казка, фентезі, прогностична фантастика), а також їх поєднанням.

Опитування у рамках дистанційного курсу «Як заохотити читати українську літературу учнів» показало, що, на думку учнів, учитель української літератури має достатньо можливостей, щоб створити **інформаційне українське літературне середовище**, яке формується через рекламування сучасної літератури та загальне занурення учнів у світ української книги, а саме:

- популяризувати **через блог/сайт/групу соцмережі** книги, які учитель сам прочитав, візуалізувати інформацію про твори;
- узяти участь у проєкті **«Книга місяця»**: протягом цього часу всі читають запропоновану книгу, щоб обговорити її, записати на візуалізованій/електронній дошці свої враження;
- разом із учнями створити **на рік список творів**; кожного місяця із цього списку вибирати книгу для дослідження;
- завести **власну бібліотеку**, виставити книги, зробити селфі;
- узяти участь у проєкті **«Календар сучасних письменників»**; за календарем досліджувати твори, дописати протягом року цитати, що руйнували б міф про занудність української літератури;
- створити **книжковий Ютуб-канал**, на якому учні створюватимуть відеоролики про класні книги, писатимуть коментарі;
- влаштувати **відеочитання**;
- презентувати нові книги через їх **обкладинки** (дизайн досить важливий для зацікавлення);
- використовувати **систему позначок для коментування уривків** у класі; звертати увагу на важливі деталі, що працюють на відкриття смислів тексту та незрозумілі слова, привчити робити помітки ключових фраз, записувати власні міркування;
- досліджувати **твір «у контексті» часу, жанрів, тем, мотивів** інших літературних, живописних творів, кіномистецтва;
- провести **мандрівку текстом, віртуальну екскурсію твором**;
- узяти участь у проєкті **«Один день із життя героя»**: як діяти в обставинах, у яких опинився герой, який вибір зробити;
- влаштувати **літературну дегустацію; літературна кав'ярня** за мотивами прочитаних творів; **читацький пікнік; книжковий клуб** із смачним пирогом; **книжковий челендж**, розробивши тематичні завдання; тематичну книжкову вечірку, обравши ситуацію із твору та запропонувавши імпровізувати з текстом;
- влаштувати **«розпродаж книг»**: нехай кожен принесе книгу, яку прочитав, та обміняє її на іншу;
- влаштувати **шопінг-екскурсію до книжкового магазину** та дати свободу вибору, адже мотивація читати залежить від можливості обирати, що читати;
- створити **шкільний кінотеатр**, у якому можна буде переглянути фільми за прочитаними творами (наприклад, В.Рутківський «Сторожова застава»); порівняти текст і кінотекст; обговорити, через які засоби автор і режисер розкривають ідеї твору;
- створити розробку **літературної реклами чи квесту** за твором;
- узяти участь у проєкті **«Читаємо разом»**: учні записують відеоролики, у яких розповідають про улюблену книгу, зокрема про те, чого вона їх навчила; запрошують до читання вчителів та батьків. Хештег #читайморазом уже підхопили в соцмережах;

- зареєструватися у соцмережі **Goodreads**, щоб вести **читацький щоденник** онлайн; тут можна додавати книги, писати відгуки, радити книги друзям, мати е-поличку «Прочитане»;

- читати безкоштовні сучасні е-книги на **літературній платформі «Букнет»**, мати е-поличку «Бібліотека»;

- пропонувати **старшим** учням (особливо хлопцям) **заохочувати читати молодших**: читати їм книги, рекламувати твори, бути прикладами для наслідування;

- використати формат **«норвезького читання»**: у понеділок учням пропонується прочитати книгу, у п'ятницю – влаштувати її обговорення, написати резюме (пояснення тексту) та твір «у стилі автора»;

- використовувати під час читання **«формулу успіху»**: визначати думки із книги, що вчать успішності;

- організовувати **літературні зустрічі з авторами**, які пишуть про підлітків XXI століття, оскільки їх стиль розповідати історії, авторитет надихають читати;

- разом із учнями відвідувати **літературні презентації та книжкові фестивалі**;

- рекламувати **всеукраїнські заходи**, що популяризують читання, наприклад «Книжковий Арсенал»;

- популяризувати **«літнє читання»** через прийоми «Літній щоденник інтелектуала», «Що почитати влітку: поради для вчителя».

Учитель, як носій ідей і креативний лідер, має надихати учнів на дію через ідеї, а для того – постійно самовдосконалюватися.

Що можна запропонувати учням?

Жодна цікава робота не є важкою. Більшість учителів думає, що навчання – важка праця. Завдання ж вчителя зробити навчання легким, мотивованим і зрозумілим, а не звести все до змушування читати. Ніхто не любить занудну й незрозумілу роботу, тому діти радо підтримують лише те, що захоплює, надихає, змушує почуватися успішним.

Для проведення літературних досліджень офлайн та онлайн пропоную використати робочі сторінки. Це не конспект із традиційним набором мети, типу, обладнання, етапів уроку. Це прайлист для учнів, що має зацікавити, мотивувати прочитати твір та познайомитися з автором. Раджу літературні дослідження проводити за формою читання твору для задоволення.

Адже **головне – це прочитати власне текст оригінального твору**, а не інформацію про цей твір чи його переказ.

Рекомендую не розбивати сторінку на теми, а вивчати творчість у цілому (хоча б у межах одного твору).

Для моделювання робочої сторінки пропоную використати такі складники:

1. **Занурення у ситуацію (передтекстовий етап відкриття автора, твору).**

2. **Літературне дослідження (текстовий етап коментованого читання).**

3. Створення нового продукту (післятекстовий етап).

Занурення у ситуацію – це візуальне знайомство з автором через мініхарактеристику, зацікавлення успішною особистістю.

Мотивують і розкривають образ письменника через сприйняття та емоції:

- неординарні фото, портрети, автопортрети, малюнки автора;
- звуки, дотик, запах, смак, асоціації;
- предмети (книга, журнал, упаковка, квиток, буклет, меню);
- відео (інтерв'ю, репортажі, презентації книг, мініхарактеристика на основі захоплень, досягнень, діяльності);
- соцмережі для контакту.

Уже трафаретним стало вивчення біографії автора перед прочитанням твору, тому ключова теза занурення: «Фото замість біографії».

Відкриття автора має починатися із його успішності, а не біографії, яка для учнів є одною із. Повністю автор відкривається лише після дослідження його творів. І це буде особисте відкриття. А не розмови учителя про автора.

Літературне дослідження – це знайомство із художнім твором, цілісне дослідження особливостей **композиційної форми** твору.

Розпочати наближення сучасних учнів до світу літератури варто із **ефекту першого враження** про твір. Він має відбутися у класі в атмосфері легкості, цікавості, комфортності на етапі активізації чи актуалізації навчального досвіду і викликати позитивні емоції захоплення, здивування, зацікавлення.

Такий ефект першого враження про твір не варто перекладати на домашнє завдання («опрацюйте біографію», «прочитайте твір»), яке для більшості учнів є тягарем; його виконують нехотя (читав абияк), а значить позитивні враження перетворюються на враження байдужості до літератури чи втоми. Та й сам учитель «заганяє себе» у рамки залежності від учнів, їх виконаного чи невиконаного домашнього завдання.

Якщо ж первинне знайомство із текстом відбувається на уроці через позитив, яскраві асоціації, літературне дослідження – і учень зацікавився твором, то й удома він отримає насолоду від читання.

З урахуванням того, що перше знайомство із ще не прочитаним твором має відбутися на уроці, найкраще використати **шлях аналізу тексту – «за автором»**.

Часом вчителі нехтують **важливістю експозиції** (а у підручнику її може й не бути, якщо це лише частини твору), але історія зацікавлення твором починається із коментування нерозривності **часу й простору**, де поєднано: світ твору (Коли? Де?), героя (Хто? Що?), конфлікт як наслідок дій (Чому? Як? Навіщо?).

Пропоную для літературного дослідження використати такі прийоми аналізу художнього твору, як:

- **коментоване читання із спостереженням;**
- історико-літературний коментар;
- коментар незрозумілих слів;
- використання системи запитань-припущень для дослідження часопростору з одночасним малюванням схеми-опори;

- створення опорної хронотопічної схеми;
- розкриття ключових ідей через систему зорових, звукових, смакових, ароматичних, тактильних образів;
- дослідження авторського стилю через твір.

Коментоване читання із спостереженням дає можливість цілісно дослідити **композиційну структуру твору** (сюжет, позасюжетні елементи) через взаємозв'язок компонентів:

1. Художній час і простір.

• **Коли?** *Час (біографічний, історичний)* рухається у просторі й не існує поза ним.

• **Де?** *Простір (місце подій):* пейзаж, інтер'єр, спогади, сни, марення.

Яка атмосфера місця? Як воно змінюється протягом твору?

2. Образна форма.

• **Хто? Що? Персонаж** (міфологічний, фантастичний, романтичний, алегоричний, гротескно-сатиричний, реалістичний, символічний), їх порівняння в експозиції та розв'язці.

Що відчуває? Що чує, бачить? Які бажання має? Які риси романтичного героя властиві персонажу?

• **Як? Чому? Навіщо?** *Вчинки, думки, переживання, групування персонажів.*

Форма викладу (наявність чи відсутність *оповідача* і його роль у творі: оповідь, авторська розповідь, внутрішній монолог, уявний монолог, паралельний діалог, потік свідомості).

3. Моделі часопростору: *дороги, замку, вітальні-салону, хати, порогу, садиби, села, провінційного містечка, великого міста, лабіринту, порталу.*

Найчастіше ключовою є одна модель, але можливе накладання і незначних, додаткових моделей у певних частинах.

4. Сюжетна форма.

• **Сюжет:** пролог, експозиція, зав'язка, розвиток зовнішнього, внутрішнього конфлікту, кульмінація, ретардація, розв'язка, епілог.

• **Позасюжетні елементи:** епіграф, авторські відступи, вставні епізоди, обрамлення, повтори.

5. Родово-жанрова форма сюжету: *художній напрям, течії, жанр.*

Як через жанр розкривається романтична, реалістична, постмодерна модель світу, яку створив автор?

6. Словесно-звукова форма мікроструктури твору.

• **Тропи:** епітет, порівняння, метафора, метонімія, гіпербола, оксиморон, перефрази.

• **Фігури:** еліпсис, умовчання, інверсія, анафора, епіфора, градація, паралелізм, антитеза.

Які художні засоби підкреслюють, відкривають відчуття, почуття, персонаж, образ, темп твору? Яка роль нагромадження певних частин мови у розкритті ідеї?

Важливою для розуміння авторського задуму є **розв'язка** твору. Вона сприяє створенню цілісної часопросторової опорної схеми композиції (протягом читання твору) і через фінальну сцену розкриває ідеї, які автор пропагує у творі.

Від ефекту першого враження про твір, коментованого літературного дослідження твору на уроці залежить те, чи знайдуть час на читання твору учні вдома. Рекомендую для заохочення домашнього читання такі різновиди домашнього завдання:

- «**година на читання**» (скільки встигнуть прочитати тексту), що закінчиться через годину чи продовжиться, якщо читання приносить задоволення;

- «**домашні за бажанням**».

Створення нового продукту – це *враження й рефлексія*, його мета – цілісне відкриття автора та через креативні ідеї створення нових продуктів.

Коли твір досліджено, зовсім по-іншому буде сприйматися й автор. Із учнями вже можна говорити, **що важливо знати про митця**.

Цілісному відкриттю автора сприяє цикл запитань:

- Чому автор так завершує твір?
- Чому автор не назвав твір по-іншому?
- Як зміниться задум автора, якщо переставити частини?
- Який автор міг написати такий твір?
- Для чого автор написав цей твір?
- Яким є сприйняття автора світу й людини?
- Якими є взаємини автора зі світом, часом, собою?
- Як розкривається автор через символічні портрети?
- Чи є стиль автора унікальним?
- Як особливості структури та складники форми твору розкривають його зміст?
- Які поради автор дає читачу?

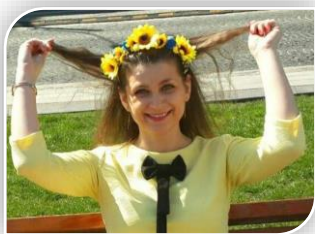
Реалізація творчих завдань – це завжди результат діяльності учнів на уроці, практичне застосування набутих знань, пережитих емоцій та вражень. Такі завдання мотивують і сприяють активізації, вчать думати, розвивають комбінаційне критичне мислення, коопереативні навички (мініпроекти), дають можливість, використовуючи уяву, створити нові продукти, мета яких **заохотити інших пізнати твір і автора** через анонс твору, мінімотиватори, візуалізацію, статті про головні ідеї.

Рейтинг цікавих для учнів творчих завдань варто визначати через опитування та вільний вибір, адже читання – це тренд для успішних. Його слід просувати PR-методами, демонструвати, що це важливо.

Предмет «Українська література», на відміну від її «трафаретного» трактування, має усі шанси формувати в учнів позитивне мислення, а значить – бачити шляхи вирішення життєвих завдань; орієнтуватися на успіхи, життєві уроки, а не помилки і невдачі, на можливості, а не перешкоди. Завдяки цьому у свідомості учнів формуються думки, слова та образи, що сприяють внутрішньому розвитку й успіху. І вчитель має всі можливості через позитивний імідж української літератури відкрити учню світ літератури.

Розділ 1. Літературні казки

Тема. Інга Квітка «Рідна земля» (Література рідного краю)

1. Занурення у ситуацію.

Завдання. Фото замість біографії. Створіть мініхарактеристику автора, використавши світліну.

✓ ПРО АВТОРКУ.

Родом зі Світловодська. Зараз проживає у Львові.

Є редактором стрічки новин, а весь вільний час присвячує написанню творів для дітей.

✓ ПРО ТВІР.

Анонс казки «Рідна земля».

Цей твір написаний у 2020 році. Він про прекрасну країну, на яку напав злий цар і хотів її підкорити. Відважні жителі не злякалися загарбника, одягли вишиванки, стали до бою з озброєним військом – і ....

2. Літературне дослідження.

✓ **КОМЕНТОВАНЕ ЧИТАННЯ ЕКСПОЗИЦІЇ** твору для дослідження часопростору.

Жив на світі один цар. Був він дуже злий, підлий та жорстокий. Володарював на своїх землях багато років, але для свого народу нічого доброго не робив. Не піклувався цар про своїх людей, лише про власні вигоди думав.

Любив поганий цар на чужі землі задивлятися. На одну країну війною піде – шмат землі відбере, до другої з мечем в руці увірветься – море привласнить, у третьої – худобу вкраде, пшеницю потопче. Багато горя він у світі накоїв. Стільки сліз людських через нього пролито було, що, коли їх всі разом зібрати, певно увесь світ у воді б потонув.

Запитання та завдання:

- Яка роль першого речення? Чому є вказівка на жанр? Що це за жанр?
- Хто є оповідачем?
- Коли і де відбуваються події?
- Які деталі використовує авторка для зображення царя? Який він? Чого він хоче? Навіщо йому це потрібно? Чому він не має імені?
- Як через образ царя розкривається часопростір твору: свої землі – чужі землі?
- Яким є образ царя – реалістичним, алегоричним, символічним?

Спостереження.

Які художні засоби використовує автор для характеристики героя?

✓ КОМЕНТОВАНЕ ЧИТАННЯ ЗАВ'ЯЗКИ твору для дослідження часопростору.

І от одного разу повертався злий цар з війни та завернув до сусідньої країни. Здалося йому, що таких **зелених лугів та лісів, прозорих рік та озер** ніде нема. Вразили його і **родючі поля**, на яких завзято працювали люди. Вони наче й не помічали, що цар спостерігав за ними. Потихеньку землю обробляли, з такою повагою та любов'ю до кожної її крихти ставилися, ніби серця матерів своїх в руках тримали.

Не сподобалося це царю. Ногами затупотів, руками замахав, а як почув мову, що була схожа на **ніжну, солов'їну пісню**, геть знавіснів! Заздрісно йому стало. Захотілося і в цієї країни спокійне життя відібрати та примусити чужий народ своїй волі підкорятися.

Повернувся цар до себе додому, військо зібрав і віддав наказ йти війною на прекрасну країну...

Запитання та завдання:

- Чи змінюється час? Дослідіть час дієслів, які використовує автор.
- Як розширюється простір у творі?
- Як часопростір дороги впливає на розповідь оповідача?
- Чи змінюється цар? Чого він прагне? Як веде себе у своєму та чужому світі?
- Визначте деталі, що характеризують жителів сусідньої країни.
- Визначте деталі, що характеризують атмосферу світу царя та світу сусідньої країни. У чому різниця?

Спостереження. Які художні засоби використовує автор для характеристики сусідньої країни?

Створіть асоціативний часопросторовий малюнок твору.

ЕЛЕКТРОННИЙ ТЕКСТ ТВОРУ для самостійного читання.

Доповніть асоціативний часопросторовий малюнок твору.

Запитання та завдання:

- Коли і де відбуваються події? Як змінюється час і простір у творі?
- Визначте деталі та порівняйте описи прекрасної країни до та після загарбання.
- Як через опис битви розкриваються духовні світи різних народів?
- Для чого авторка використовує символічний образ вишиванок? Як він характеризує духовний світ народу? На які цінності вказує?
- Яка роль сну царя (позасюжетного елемента) у творі, як він впливає на розкриття ключових ідей?
- У чому символізм образу Тіні?
- Для чого авторка по відношенню до царя змінює модель часопростору – з відкритого (країна) до закритого (темниця)?
- Як через образ Тіні, духу землі краю, озвучуються думки авторки? Якою є її громадянська позиція?

- Із яким міфологічним образом ви б порівняли образ Тіні? Чому? (Берегиня).

- Як через часопростір: відкритий світ вільних людей – закритий світ (темниця) тих, хто несе зло, – розкривається головна ідея казки? Яка вона?

3. Створення нового продукту.

✓ ЗНОВУ ПРО ТВІР.

Завдання. Як автор будує твір?

Відредагуйте асоціативний часопросторовий малюнок твору.

Моделі часопростору.

- Є світи двох країн: своя країна – чужа країна.

- У часопросторі прекрасної країни позначено відкритий світ (поле) та закритий світ (темниця).

Композиція твору.

- Визначте події *сюжету*, що є зав'язкою, кульмінацією, розв'язкою у творі. Позначте їх.

- Визначте *позасюжетні елементи*. Позначте їх. Чи є сон царя вставним епізодом?

Жанр твору.

- Дослідіть ознаки казки. Які із них використані у творі? Позначте їх. Доведіть, що цей твір є казкою.

Творчі завдання.

- Створіть постер на основі казки, поєднуючи текст із реаліями сьогодення.

- Створіть сучасну обкладинку до казки «Рідна земля», використавши колаж ілюстрацій сьогодення.

✓ ЗНОВУ ПРО АВТОРКУ.

Завдання.

- Визначте, для чого авторка написала цей твір. Які думки із твору відображають її життєві цінності? Запишіть їх.

- Які поради авторка дає читачеві? Запишіть їх.

- Як характеризують Інгу Квітку назви її творів? Перегляньте їх на платформі «[Букнет](#)».

- Який із цих творів ви б запропонували/не запропонували своїм одноліткам і чому? Яку форму для презентації використали б?

- Визначте 2-3 особливості авторського стилю письменниці.

Творчі завдання.

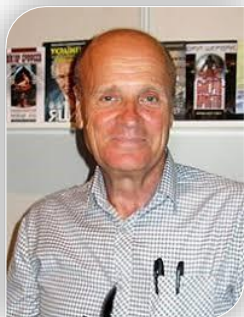
- Доповніть створену мініхарактеристику авторки, використавши сторінку у соцмережі (Instagram, [Facebook](#)).

- З чим у вас асоціюється письменниця (образ, предмет, колір, звук, запах, смак)? Створіть символічний портрет авторки.

Тема. Михайло Слабошпицький «Чудасія на балконі»

1. Занурення у ситуацію.

ПРО АВТОРА.

Родом із Черкащини. За фахом журналіст, директор видавництва «Ярославів Вал». Один із засновників та організаторів Міжнародного конкурсу знавців української мови імені Петра Яцика.

Завдання. Охарактеризуйте автора за обкладинками його творів.

✓ ПРО ТВІР.

Запитання та завдання.

- Використайте е-словник та визначте значення слова «Чудасія».
- Використайте обкладинку та пофантазуйте, що може відбутися на балконі.

2. Літературне дослідження.

✓ **КОМЕНТОВАНЕ ЧИТАННЯ ЕКСПОЗИЦІЇ** твору для дослідження часопростору.

Ми живемо аж на дев'ятому поверсі білого будинку, що стоїть над самісінькою Русанівською затокою. Вийду я на балкон, гляну ліворуч, гляну праворуч – і там, і там бачу, як купаються хлопці, як ловлять рибу, і геть усю затоку бачу. А ще видно острів на Дніпрі, укритий деревами, а далі, за Дніпром, – червоні дахи будинків, трамваї, автобуси і лінію метро, яка вискакує з-під землі, і по ній пропливають поїзди...

Мабуть, у всьому Києві ніде немає кращого місця, аніж це, де виріс наш будинок. Як добре, що ми саме в ньому одержали квартиру!

Отже, живемо ми в цьому будинку, у цій квартирі, і в нас на балконі завжди хтось живе.

То голуби поселяться і цілими днями про щось між собою туркотять. То згряя горобців вицвірінькує. А то довго хрупотів морквою в клітці кролик, якого мені подарували в бабусиному селі. Привіз його зовсім маленького, а коли вже

осінь настала і довелося віддавати кролика назад у село, бо взимку буде холодно йому тут, то став він **великий, мов кіт**.

А цієї весни почалася на нашому балконі справжня чудасія.

Запитання та завдання:

- *Хто є оповідачем у цьому творі? Який він?*
- *Коли відбуваються події? Чи можна визначити час?*
- *Де відбуваються події? Де знаходиться Русанівська затока?*
- *Через які деталі автор зображує місто Київ?*
- *Кімната на 9 поверсі, балкон, вулиця, – що їх поєднує?*
- *Як Київ бачить (предмети, кольори), чує, відчуває хлопчик, знаходячись на балконі?*

Спостереження. Які художні засоби використовує автор, щоб описати місто?

✓ **КОМЕНТОВАНЕ ЧИТАННЯ ЗАВ'ЯЗКИ твору** для дослідження часопростору.

Стояв там у нас фанерний ящик із землею. Мама збиралася в нього квіти посадити.

Якось вона вийшла на балкон, щоб поприбирати після зими. Коли, чую, гукає мене.

– Це твоя робота? – запитує і не каже, про що.

– Яка?.. Де?.. – дивуюся я, бо цього року ще й не виходив туди – то морози, то дощі; що я там робив би?

А мама показує в ящику, у землі, ямку. І де вона могла взятися? А в тій ямці – справжнісіньке яйце. Тільки на куряче й трохи не схоже. Бо крапельниками всіяне і менше, аніж ті, що ми купуємо на базарі.

– То це хіба не ти його сюди поклав? – ніяк не могла повірити мама.

– Та, звичайно ж, не я! – хотів навіть було розсердитися.

Але ту сердитість мою уже перебила цікавість: а й справді, звідки воно?

І не голубине, і не горобине. Таж і ніколи голуби з горобцями в нас на балконі не неслися.

А вже ввечері ми все знали...

Запитання та завдання:

- *Як автор розпочинає інтригу? Що для цього використовує?*
- *Чому події відбуваються на балконі? Який світ балкону?*
- *Чим балкон цікавить хлопчика? Які бажання він має?*

Спостереження. Які художні засоби використовує автор для опису яйця? Чи звичайне воно?

- *Як розкривається автор у творі? Що для нього важливо на етапі зав'язки?*

Створіть асоціативний часопросторовий малюнок твору.

ЕЛЕКТРОННИЙ ТЕКСТ ТВОРУ для самостійного читання.

Доповніть асоціативний часопросторовий малюнок твору.

Запитання та завдання:

- Чим незвичайний світ балкону? Чому він постійно притягує хлопчика?

- Як через образ качки розкривається герой? Чи змінюється він? Що для нього є важливим?

- Чи бачили ви маленьких каченят? Чи брали їх у руки, що відчували?

- Як у творі відображено протиставлення діти – каченята, мама – мама-качка? А що між ними спільного?

- Визначте речення у тексті, що розкривають позицію автора до події, яку він описує.

- Для чого автор описує два світи двох родин (людей і качок)?

- Яка головна ідея казки?

3. Створення нового продукту.

✓ ЗНОВУ ПРО ТВІР.

Завдання. Як автор будує твір?

Відредагуйте асоціативний часопросторовий малюнок твору.

Моделі часопростору.

- Є протиставлення квартира – балкон – вулиця міста Києва.

- У часопросторі балкону (як частини квартири) є протиставлення світів двох родин (людей і качок).

Композиція твору.

- Визначте події *сюжету*, що є зав'язкою, кульмінацією, розв'язкою у творі. Позначте їх.

- Визначте, які *позасюжетні елементи* використовує автор. Позначте їх.

Жанр твору.

- Які ознаки вказують на те, що цей твір є казкою? Чим вона відрізняється від побудови традиційних казок?

Назва твору.

- Чому автор не назвав твір по-іншому? А як би його назвали ви? Чому?

Творчі завдання.

- Перегляньте фото з каченятами. Створіть до них заголовки.

- Зробіть фото зі своїм домашнім улюбленцем та поміркуйте, чи важко бути хазяїном тварини. Напишіть про це пост до соцмережі.

✓ ЗНОВУ ПРО АВТОРА.

Завдання.

- Визначте, які думки твору відображають життєві цінності автора.

Запишіть їх. Які поради він дає читачеві. Запишіть їх.

- Перегляньте інші твори письменника на [сайті «Мала сторінка»](#). Який із цих творів ви б запропонували своїм одноліткам, чому? Створіть текст для його анонсу.

- Визначте 2-3 особливості авторського стилю письменника.

Творчі завдання.

- З чим у вас асоціюється письменник (образ, предмет, колір, звук, запах, смак)? Створіть символічний портрет автора.

Тема. Ана Пест «Трояндова фея»

1. Занурення у ситуацію.

Завдання. Фото замість біографії. Створіть мініхарактеристику автора, використавши світліну.

✓ ПРО АВТОРКУ.

Родом із Миколаївщини.

Анастасія Пестова вибрала для себе незвичний псевдонім – Ана Пест. Він походить від назви трискладового віршованого розміру, який має назву анапест. Анастасія – автор літературних фантастичних казок, віршованих збірок,

повістей та романів.

✓ ПРО ТВІР.

Запитання. Чи знаєте ви щось про фей? А про трояндову фею?

2. Літературне дослідження.

✓ КОМЕНТОВАНЕ ЧИТАННЯ ЕКСПОЗИЦІЇ твору для дослідження часопростору.

Розділ 1. Розваги.

«Ірая щодуху летіла додому...» до «Їй навіть було трохи соромно...»

Запитання та завдання:

- *Хто така Ірая? Яку особливість її зовнішності ви помітили? Чи є її ім'я символічним? Чого вона прагне?*

- *Звідки і куди летить Ірая? Чим ці світи для неї важливі? Де їй комфортно?*

- *Коли відбуваються події? Як це буде пов'язано із наслідками?*

- *Які деталі вказують на те, що авторка використовує жанр казки? Чи випадкова у творі заборона?*

- *Яким є світ казкового саду? Визначте деталі, що характеризують атмосферу саду.*

- *Чи вперше Ірая забула про трояндовий кущ?*

Спостереження.

- Які художні засоби використовує автор для характеристики героїні та казкового саду?

- Яка роль кольористики у творі? Порівняйте кольори в описі крил феї Іраї та пелюсток трояндового куща.

✓ **КОМЕНТОВАНЕ ЧИТАННЯ ЗАВ'ЯЗКИ** твору для дослідження часопростору.

Розділ 2. Покарання.

«Батька в такому гніві Ірая ще жодного разу не бачила...» до «Крила – це моє життя. Як же я без них?»

Запитання та завдання:

- Яким є світ дому Іраї? Визначте деталі, що характеризують атмосферу цього світу. Чи комфортно їй тут?

- Яка роль батька у творі? Чи є він головним героєм?

- Чому батько у гніві? Чи любить він Іраю? Чи знає він, що для Іраї є крила?

- Прокоментуйте слова Іраї: «Крила-це моє життя».

- Чому покарання батька жорстоке? Чому за законами казки потрібне це покарання?

- Як батько пояснив своє рішення щодо покарання? Перетворіть пораду батька «покараній феєчці» в чотири життєві правила, занотуйте їх.

- Як через твір розкривається авторка? Які думки пропагує? Кого підтримує? Чому називає Іраю «покараною феєчкою»?

- Що більше засмутило Іраю: «своє юне зруйноване життя» чи загублене життя «звичайної троянди»?

Спостереження. Які художні засоби використовує автор в уривку «Гарячі сльози стікали по стеблах, всотуючись в землю. От так непомітно почалось справжнє диво».

Створіть асоціативний часопросторовий малюнок твору.

ЕЛЕКТРОННИЙ ТЕКСТ ТВОРУ для самостійного читання.

Розділи 3-4. Допомога. Місячне сяйво.

Доповніть асоціативний часопросторовий малюнок твору.

Запитання та завдання:

- Де відбуваються події?

- Як змінилася Ірая без крил? Які випробування їй довелося пройти?

- Яке значення тепер мала для неї троянда?

- Чи думала вона про крила, коли рятувала троянду?

- Чи підтримує авторка Іраю? Яка головна ідея казки?

3. Створення нового продукту.

✓ **ЗНОВУ ПРО ТВІР.**

Завдання. Як автор будує твір?

Відредагуйте асоціативний часопросторовий малюнок твору.

Моделі часопростору.

- Є протиставлення казкового саду та дому.
- Є часопростір саду біля дому, де росте кущ троянди.

Композиція твору.

- Визначте події *сюжету*, що є зав'язкою, кульмінацією, розв'язкою у творі.

Позначте їх.

- Визначте, які *позасюжетні елементи* використовує автор. Позначте їх.

Жанр твору.

- Які ознаки вказують, що твір побудовано за законами казки?

Позначте їх.

Творчі завдання.

- Створіть макет обкладинки книги, урахувавши одну із думок: 1) твір про безвідповідальність та легковажність; 2) твір про те, як важливо в житті не здаватися та вміти діяти.

- Створіть рекламний текст про казку для соціальної мережі.

✓ ЗНОВУ ПРО АВТОРКУ.

Завдання.

- Визначте, для чого авторка написала цей твір. Які думки із твору відображають її життєві цінності? Запишіть їх.

- Які поради авторка дає читачеві. Запишіть їх.

- Прочитайте інші дитячі твори авторки на сайті [«Аркуш»](#): «Дещо про драконів», «Ялька».

- Який із цих творів ви б запропонували/не запропонували своїм одноліткам, чому? Створіть про це допис у соціальній мережі.

- Визначте 2-3 особливості авторського стилю письменниці.

Творчі завдання.

- Доповніть створену мініхарактеристику авторки, використавши сторінку у соцмережі ([Facebook](#)).

- З чим у вас асоціюється письменниця (образ, предмет, колір, звук, запах, смак)? Створіть символічний портрет автора.

Тема. Роксолана Сьома «Октавія, рятівниця метеликів».

1. Занурення у ситуацію.

Завдання. Фото замість біографії. Створіть мініхарактеристику автора, використавши світлину.

✓ ПРО АВТОРКУ.

Родом із Івано-Франківщини.

Перший вірш написала у восьмирічному віці. Згодом почала складати пісні. Зараз – журналістка й редакторка.

Захоплюється дизайном і виготовленням жіночих нагрудних прикрас. Любить поєднувати контрастні кольори.

Вважає, що кожна прикраса має свою душу. Нині її прикраси можна знайти в приватних колекціях по всьому світу.

✓ ПРО ТВІР.

Анонс казки «Октавія, рятівниця метеликів».

Що є спільного між дівчинкою Октавією, «яка мала такі самі, як у неньки, волошкові, допитливі оченята, кирпатий носик, що норувив устроїтися, куди не слід», і монстрами – «чорними, як найтемніша у році ніч»?

Чи існує сила, яка здатна змінити найлютіших монстрів? Як їх перетворити на лагідних, схожих на кошенят істот?

2. Літературне дослідження.

✓ **КОМЕНТОВАНЕ ЧИТАННЯ ЕКСПОЗИЦІЇ** твору для дослідження часопростору.

У мальовничій долині, між високими гірськими хребтами розкинулося невелике містечко. Містечко як містечко: охайні, вибілені будиночки, працюючі, веселі люди. Єдине, що відрізняло його від інших міст і сіл, – то м'який, теплий клімат. Тут не бувало зими. Тож цілорічно у містечку цвіли луки й сади, пурхали барвисті метелики. Справжньою окрасою міста були квітники, клумби, розарії та оранжереї. Ними пишався кожен мешканець: від найменшого до сивочолого.

У будиночку, що стояв понад берегом синього, як мамині очі, озера, жила дівчинка Октавія. Вона мала такі самі, як у неньки, волошкові, допитливі оченята, кирпатий носик, що норувив устроїтися, куди не слід, і хвилясте, біляве волосся. Улюбленою справою Октавії був догляд за величезною клумбою, що обрамляла батьківське обійстя, мов віночок її вродливу голівку. Тут росла запахуща матіола, яскрава настурція, помічні від багатьох недуг нагідки, кольорові айстри, пишноцвіті півонії, десятки сортів прекрасних троянд. Тож довкола квіток кружляли найгарніші, як здавалося дівчинці, метелики: тендітні махаони, загадкові мінливці, красені-аполлони, безтурботні капустянки, екзотичні, занесені до Червоної книги.

Запитання та завдання:

- *Хто розповідає історію? Чим початок вже нагадує казку?*
- *Коли і де відбуваються події?*
- *Як авторка описує містечко? Чим воно особливе? Які зорові образи та кольори використовує авторка?*
- *Визначте деталі, що розкривають атмосферу містечка. Яка роль образів будиночка, клумби у творі? Вони розширюють чи звужують простір?*
- *Чи комфортно у цьому світі містечка та світі дому Октавії?*
- *Хто така Октавія? Яка вона? Чим особлива? Які захоплення має? Що її тривожить?*

Спостереження. Які художні засоби використовує автор для характеристики Октавії та опису квітів і метеликів?

✓ **КОМЕНТОВАНЕ ЧИТАННЯ ЗАВ'ЯЗКИ** твору для дослідження часопростору.

Метеликів Октавія любила: зроду-віку не скривдила жодної комашини, пантрувала, щоби птахи не видзьобували гусінь і намагалася вирощувати для них квіти, що давали найбільше нектару і пилку. Метелики були скрізь: залітали до хати, сідали на біляві коси чи на плечі дівчинки, поводилися, мов приручені домашні улюбленці. Ці розцвічені комахи були чи не єдиною розрадою Октавії, надто звідтоді, коли в її житті з'явилися... монстри.

Запитання та завдання:

- Яка роль образу метеликів?
- Чим метелики приваблюють дівчинку?
- Визначте деталь, що створена автором на контрасті. Для чого це робить авторка?

Створіть асоціативний часопросторовий малюнок твору.

ЕЛЕКТРОННИЙ ТЕКСТ ТВОРУ для самостійного читання.

Доповніть асоціативний часопросторовий малюнок твору.

Запитання та завдання:

- Яка подія змінює життя містечка?
- Що відбувалося, коли «місто заинала щільна ніч»? А що, «коли сходить сонце»?
- Хто, крім Октавії, вірить в існування монстрів? Чи боїться Октавія їх?
- Для чого автор використовує протиставлення: світ людей і світ монстрів?
- Як монстри впливають на місто? Як це зображено через кольористику? Що вони роблять? Як на ці зміни реагує Октавія?
- Чому монстри вкрали метеликів?
- Який дар мала пані Августина? І як він вплинув на життя дівчинки?
- Для чого авторка випробовує Октавію: «Отже, вона постала перед вибором: залишити метеликів цим гидким монстрам і врешті позбутися своїх кошмарних сновидінь, або ж урятувати комах від загибелі і мешканців свого міста від смутку».
- Для чого авторка відправляє Октавію до монстрів рятувати метеликів? Чи є цей часопростір дороги кульмінацією у творі?
- Який він, світ монстрів? Які деталі твору його характеризують?
- Які істини у світі монстрів відкрила для себе дівчинка? Чи змінилася Октавія?
- Яка головна ідея казки?
- Чи очікували ви такого фіналу?

3. Створення нового продукту.

✓ ЗНОВУ ПРО ТВІР.

Завдання. Як автор будує твір?

Відредагуйте асоціативний часопросторовий малюнок твору.

Моделі часопростору.

- Є часопростір містечка, у якому протиставляється світ людей і світ

монстрів.

- Є часопростір порталу до світу монстрів.

Композиція твору.

- Визначте події *сюжету*, що є зав'язкою, кульмінацією, розв'язкою у творі.

Позначте їх.

- Визначте, які *позасюжетні елементи* використовує автор. Позначте їх.

Жанр твору.

- Чи побудовано твір за класичними законами казки? Які ознаки жанру казки є чітко вираженими?

Творчі завдання.

- Створіть обкладинку до казки. На які символічні образи ви звернете увагу, чому?

- Запропонуйте форми роботи, які зацікавлять учнів прочитати цю казку.

- Створіть буклет, у якому запишіть поради, що автор дає читачеві.

- Улаштуйте фотосесію за твором. Опублікуйте 2 світлини у соцмережі, створіть до них заголовки.

✓ ЗНОВУ ПРО АВТОРКУ.

Завдання.

- З'ясуйте, як через казку розкривається авторка. Які життєві цінності для неї важливі? Випишіть речення із тексту, які підтверджують ваші думки.

- Визначте 2-3 особливості авторського стилю письменниці.

Творчі завдання.

- Доповніть створену мініхарактеристику авторки, використавши текст казки.

- З чим у вас асоціюється письменниця (образ, предмет, колір, звук, запах, смак)? Створіть символічний портрет автора.

Тема. Зірка Мензатюк «Солодка приятелька»

1. Занурення у ситуацію.

Завдання. Фото замість біографії. Створіть мініхарактеристику автора, використавши світлину.

✓ ПРО АВТОРКУ.

Родом зі Буковини (Чернівецька область). Казкарка, прозаїк, журналістка.

Уважає, що її твори про вічні цінності українського народу.

Працювала у дитячому журналі «Соняшник», вела рубрики «Храми України», «Фортеці України», «Щоб любити», «Щоденник мандрівника». Автор рубрики про святині України радіопередачі «АБЦ» Національного радіо.

✓ АВТОРКА ПРО СЕБЕ: [9 кілограмів книжок.](#)

Завдання.

Перегляньте відео, назвіть думки авторки, які найбільше захопили.

✓ ПРО ТВІР.

А ви намагалися колись сфотографувати білку? Вона така моторна і невловима, що це не всім вдається. Така білка і стала героїнею казки Зірки Мензатюк «Солодка приятелька».

2. Літературне дослідження.

ТЕКСТ ТВОРУ ЧИТАЄ АВТОР.

✓ КОМЕНТОВАНЕ дослідження твору через часопростір.

Запитання та завдання:

- У чому незвичність побудови цього твору? Скільки історій у цій казці? Для чого авторка використовує обрамлення?
- Про що перша історія? Чи реальна вона? Що є звичним, а що фантастичним? Хто оповідач?
- Коли і де відбуваються події?
- Для чого авторка у першій історії використовує часопростір дороги? Як він впливає на побудову твору?
- Коли реальна історія стає фантастичною?
- Для чого використано образ зайчика?
- Про що друга історія? Хто оповідач? Чому цю історію розказує зайчик?
- Коли і де відбуваються події? Що є звичним, а що фантастичним?
- Як авторка зображує образ лісу? Хто тут мешкає?
- Про кого розповідає зайчик? Що поєднує мишу та білку?
- Через які деталі авторка зображує мишу? Чи можна визначити її ставлення до персонажа?
- Через які деталі авторка зображує білку? Чи можна визначити її ставлення до персонажа?
- Як розуміє слово «дружба» білка, а як миша? Знайдіть у тексті підтвердження.
- Як ви розумієте поняття «солодкі слова»?
- Чи збиралася миша восени обхитрити білку? Чи вдалось їй це?
- Чому у час зимової негоди миша не підтримала білку і не дала їй горіхів?
- Чому білка постійно ведеться на солодкі слова?
- Чи випадково миша відправляє білку до міста?
- Чи є дорога до міста та зустріч із фотомисливцем випробуванням для білки? А для миші? Кого із них вона змінить?
- Який шанс дала авторка білці?
- Чи дала авторка миші ще один шанс змінитися? Чому вона так ним і не скористалася?
- Чи випадково так закінчується ця частина?
- Чи можна через твір визначити розуміння автором поняття «дружба»?

Через які ключові фрази це можна зробити?

- Якими є образи білки та мишки – реалістичними, алегоричними, символічними?

- Чому заєць каже, що не зрозумів, чому білка покинула свою солодку приятельку? Який епітет використовує авторка, щоб пояснити це? Хто це озвучує?

- Чи очікували ви такого фіналу другої історії?

- Яка мета обрамлення у творі? Як це впливає на створення інтриги та реалізації ідей у творі?

- У якій частині закладена головна ідея твору?

Створіть асоціативний часопросторовий малюнок твору.

3. Створення нового продукту.

✓ ЗНОВУ ПРО ТВІР.

Завдання. Як авторка будує твір?

Відредагуйте асоціативний часопросторовий малюнок твору.

Моделі часопростору.

- У першому сюжеті є часопростір дороги, який Зірка Мензатюк використовує у багатьох своїх творах.

- У другому сюжеті є часопростір лісу та умовний часопростір міста.

- У межах часопростору лісу є світ білки (дупло), світ миші (нірка).

Композиція твору.

- Скільки сюжетів у творі? Визначте події кожного сюжету, що є зав'язкою, кульмінацією, розв'язкою у творі. Позначте їх.

- Визначте, які позасюжетні елементи використовує автор. Позначте їх.

Жанр твору.

- Які ознаки твору вказують на те, що це казка?

Творчі завдання.

- Підберіть ілюстрацію та створіть анонс твору одним реченням («Твір про ...»).

- Створіть мотиваційний рекламний текст про казку для соціальної мережі, ураховуючи потреби однолітків.

- Створіть буклет, у якому запишіть поради, що їх авторка дає читачеві.

✓ ЗНОВУ ПРО АВТОРКУ.

Завдання.

- Визначте, для чого авторка написала цей твір. Які думки із твору відображають її життєві цінності? Запишіть їх.

- Які поради авторка дає читачеві. Запишіть їх. Створіть про це допис у соціальній мережі.

- Визначте особливості авторського стилю письменниці. Чи можна її твори відрізнити з-поміж інших?

Творчі завдання.

- Із чим у вас асоціюється письменниця (образ, предмет, колір, запах, смак)? Створіть символічний портрет авторки.

- Напишіть листа авторці, використавши соцмережу ([Facebook](https://www.facebook.com)). Про що б хотіли з нею поспілкуватися дистанційно?

- Створіть один слайд до спільної презентації про Зірку Мензатюк. Про що він буде?

Тема. Галина Корицька «Лисичка-комерсантка»

1. Занурення у ситуацію.

Завдання. Фото замість біографії. Створіть мініхарактеристику автора, використавши світлину.

✓ ПРО АВТОРКУ.

Родом із Тернопільщини. Зараз живе у місті Запоріжжі.
Педагог, науковець (кандидат філологічних наук), письменниця.

Любить вишивати, має цілу колекцію вишитих картин.

✓ ПРО ТВІР. Буктрейлер.

Повчальна історія для дітей (і не тільки).

2. Літературне дослідження.

✓ КОМЕНТОВАНЕ ЧИТАННЯ ЕКСПОЗИЦІЇ твору для дослідження часопростору.

Кажуть, це було давно, коли звірі говорили, а Лиси разом із свійськими дружили. Харчувалися вони польовими мишами, ховрахами. Курей не чіпали. Правда не любили півнів, коли ті вмикали свої гучномовці, однак, у конфлікт не вступали, бо знали, як люди над своїми улюбленими трясуться.

Запитання та завдання:

- Чи звичайним є початок твору? Що він вам нагадує?
- Коли відбувалися події?
- Чи визначено головного персонажа твору? Хто це може бути? Чим він незвичайний?
- Які деталі вказують на те, що авторка використовує жанр казки? Чи є якась заборона у творі для Лисів?

✓ КОМЕНТОВАНЕ ЧИТАННЯ ЗАВ'ЯЗКИ твору для дослідження часопростору.

Спостерігаючи, як мешканці господарство ведуть, вирішила проворна Лисиця й собі комерцією зайнятися.

Запитання та завдання:

- Де відбуваються події?
- Хто головний герой твору? Якою зображена Лисиця?
- Що вирішила зробити Лисиця?

Спостереження. Для чого авторка використовує персоніфікацію у творі?
Створіть асоціативний часопросторовий малюнок твору.

ЕЛЕКТРОННИЙ ТЕКСТ ТВОРУ для самостійного читання.

Доповніть асоціативний часопросторовий малюнок твору.

Запитання та завдання:

- Де відбуваються події?
- Що для реалізації своєї ідеї робить Лисиця?
- Який гриб вона хоче виростити і чому?
- Для чого Лисиця йде до людей? Яким є її бачення впровадження

комерційних ідей?

- Що дивує Лисицю? Чому вона не розуміє людей, а вони її?
- Чим люди села відрізняються від лісничихи? Чому Лисиця звертається до неї?

- Що спільного є у лісничихи та Лисиці? Чому лисиця довіряє лісничихі?

- Чим Лисицю приваблювали гриби із соснового лісу? Чому авторка звертає увагу на запах курятини, адже тоді Лисиці їли мишей?

- Чому Лисиця використовує формат спілкування «ти мені – я тобі»?

- Чи є героїня цілеспрямованою особистістю? Чи вміє чекати на результат?

- А що їй не вистачає для комерційного успіху?

Спостереження. Визначте у тексті художні засоби (епітети, метафору, алегорію), які використовує авторка.

- А що Рудій не вистачає для комерційного успіху?

- Чому люди села насміхаються із Рудохвостой, що вона вирощує гриби?

Як вони ставляться до Лисиці? Чи справді, вона хитрунка?

- Чому лісничиха підтримала Лисицю?

- Чи вірила Лисиця у свою справу, адже пройшов рік?

- Яку комерційну помилку допустила Лисиця? Чому так хочеться похвалитися про свій успіх?

- Чому через три дні гриби вкрали? Чи можуть люди бути хитрішими за лисиць?

- Чи є вкрадений півень помстою людям-порадникам? Чи лише за гриби-сестрички помстилася Руда?

- Визначте речення, що стало розв'язкою твору.

- Чому лисиця закинула комерцію? Чи могла б вона стати хорошим комерсантом?

- Чи може розчарування знищити мрію?

- Чи підтримує авторка Лисицю? Як вона її називає?

- Яка головна ідея казки?

3. Створення нового продукту.

✓ ЗНОВУ ПРО ТВІР.

Завдання. Як автор будує твір?

Відредагуйте асоціативний часопросторовий малюнок твору.

Моделі часопростору.

- Є часопростір села зі світом людей.

- Є часопростір лісу зі світом лісничихи та світом Лисиці.

Композиція твору.

- Визначте події сюжету, що є зав'язкою, кульмінацією, розв'язкою у творі.

Позначте їх.

- Визначте, які позасюжетні елементи використовує автор. Позначте їх.

Жанр твору.

- Які ознаки вказують, що твір побудовано за законами казки?

Позначте їх.

Творчі завдання.

- Створіть макет обкладинки книги, вибравши ілюстрацію лисички, яка б

могла бути героїнею твору. Чому ця?

- Створіть рекламний текст про казку для соціальної мережі.

✓ ЗНОВУ ПРО АВТОРКУ.

Завдання.

- Визначте, для чого авторка написала цей твір. Які думки із твору відображають її життєві цінності? Запишіть їх.

- Які поради авторка дає читачеві. Запишіть їх.

- Прочитайте інші дитячі твори авторки на сайті «[Букнет](#)»: «[Кульбаба: дідчи баба](#)», «[Де живе щастя: міські історії](#)», «[На сьомому небі від щастя](#)».

- Який із цих творів ви б запропонували / не запропонували своїм одноліткам. Обґрунтуйте чому. Створіть про це допис у соціальній мережі.

- Визначте 2-3 особливості авторського стилю письменниці.

Творчі завдання.

- З чим у вас асоціюється письменниця (образ, предмет, колір, звук, запах, смак)? Створіть символічний портрет автора.

Добірка до розділу «Літературні казки»

- Азовська Рута. [Олівець](#).
- Бондар Ольга. [Карпатські гноми](#).
- Кочубей Саша. Чарівне люстерко.
- Матіяш Дзвінка. Золотоволоска і синій пташок.
- Матіяш Дзвінка. Квітка – Соняшник.
- Прусіновська Кая. Білий олень.

Розділ 2. Твори про тварин

Тема. Марія Солошенко «Пригоди вусатого мрійника»

1. Занурення у ситуацію.

Завдання. Фото замість біографії. Створіть мініхарактеристику автора, використавши світліну.

✓ АВТОРКА про СЕБЕ.

«Закохана у світ художньої літератури з дитинства. Скільки себе пам'ятаю – завжди любила читати. Ковтала цікаві книжки одна за одною та щиро співпереживала героям. Поступово почала писати власні твори – вірші та прозу... Зараз пробую себе у написанні казок.

Беручись за написання казок, я прагну алегорично описати проблеми, що хвилюватимуть дитину завтра у сучасному постмодерному світі, де немає добра і зла у вимірі традиційної казки, а є вибір свого шляху».

✓ **ПРО АВТОРКУ.** Захоплення: подорожі, живопис, теніс.

✓ **ПРО ТВІР.**

Анонс казки «Пригоди вусатого мрійника».

Захоплива історія про пригоди письменника-початківця, що проходить безліч випробувань на шляху до своєї мрії. Головний герой казки – кіт з неабияким творчим потенціалом.

2. Літературне дослідження.

✓ **КОМЕНТОВАНЕ ЧИТАННЯ ЕКСПОЗИЦІЇ** твору для дослідження часопростору.

Розділ 1. Котя вирушає у місто.

Запитання та завдання:

- *Хто оповідач історії? Чому незвично читати цей твір?*
- *Коли і де відбуваються події? Як авторка це описує у творі?*
- *Чи звичайним для вас є герой твору? Яке ім'я має? Як з ним нас знайомить авторка? Про що він мріє?*
- *Чому він не схожий на сусідніх котів?*
- *Як зображено світ дому Коті? Чи комфортно йому тут?*
- *Якою є родина Коті? Чи самотній він?*
- *Як родина ставиться до його мрії стати письменником?*
- *Кого нагадує вам Котя?*
- *Котя – реалістичний чи фантастичний персонаж?*

Спостереження. Які художні засоби використовує автор для змалювання Коті?

✓ **КОМЕНТОВАНЕ ЧИТАННЯ ЗАВ'ЯЗКИ** твору для дослідження часопростору.

Розділ 2. Учень чарівника.

Запитання та завдання:

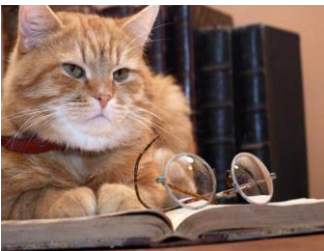
- Дослідіть, яким є світ міста у творі.
- Визначте деталі, що характеризують жителів міста.
- Чи відчуває себе комфортно Котя у місті? Який його настрій? Про що він думає? Чи хоче повернутися?
- Чи самотній він тут?
- Чи вірить у те, що тут можна реалізувати мрію?
- Котя із тих, хто мріє, чи з тих, хто діє?
- Чи змінюється Котя у місті?

Спостереження.

Створіть асоціативний часопросторовий малюнок твору.

ЕЛЕКТРОННИЙ ТЕКСТ ТВОРУ для самостійного читання.

Розділи 3-6.
Неочікуване знайомство.
На шляху до мрії.
Творчий дебют.
Нове життя.

Доповніть асоціативний часопросторовий малюнок твору.

Запитання та завдання:

- Де і коли відбуваються події? Чи змінюється часопростір протягом твору?
- Як час змінює Котю? Чи змінилися його мрії?
- Яка його роль сну Коті у тексті?
- Для чого автор використовує протиставлення світів: реального та підсвідомого (сон)? Де герою комфортніше?
- Який розділ у творі є кульмінацією? Чому ви так вважаєте?
- Чому свій твір Котя видав під псевдонімом?
- Чи здійснилася його мрія?
- Чому маг вилучив Котю зі складу своїх учнів?
- Чому авторка так завершує твір?

3. Створення нового продукту.

✓ **ЗНОВУ ПРО ТВІР.**

Завдання. Як автор буде твір?

Відредагуйте асоціативний часопросторовий малюнок твору.

Моделі часопростору.

- Є протиставлення світу дому (свого) та світу міста (чужого).
- Є часопростір міста, у якому чужий світ стає своїм.

Композиція твору.

- Визначте події *сюжету*, що є зав'язкою, кульмінацією, розв'язкою у творі.

Позначте їх.

- Визначте, які *позасюжетні елементи* використовує автор. Позначте їх.

Яка роль сну Коті?

Жанр твору.

- Доведіть, що цей твір казка. Які ознаки на це вказують?

Творчі завдання.

- Сфотографуйте кота, який, на вашу думку, схожий на Котю. Дайте оригінальну назву світлині.

- Підберіть до тексту обкладинку твору та напишіть одним реченням, про що, на вашу думку, цей твір.

- Створіть мотиваційний рекламний текст про твір для соціальної мережі, ураховуючи потреби однолітків.

✓ ЗНОВУ ПРО АВТОРКУ.

Завдання.

- Визначте, для чого авторка написала цей твір. Які думки із твору відображають її життєві цінності? Запишіть їх.

- Які поради авторка дає читачеві. Запишіть їх.

- Визначте особливості авторського стилю письменниці. Чи можна її твори відрізнити з-поміж інших?

Творчі завдання.

- З чим у вас асоціюється письменниця (образ, предмет, колір, звук, запах, смак)? Створіть символічний портрет автора.

Тема. Ольга Жарікова «Кіт Мохіто»

1. Занурення у ситуацію.

Завдання. Фото замість біографії. Створіть мініхарактеристику автора, використавши світлинку.

✓ ПРО АВТОРКУ.

Народилася у Вінниці. Має економічну освіту. Більше 20 років працює на Рівненській АЕС. 3 роки жила в Енергодарі, де працювала на Запорізькій АЕС.

Написала захоплюючу трилогію для свого сина, яку складають книги «Кіт Мохіто», «Таємниця старого ворона» та «Чорний пес або пригоди в День всіх святих».

✓ АВТОРКА ПРО СЕБЕ.

Я дуже люблю подорожувати і читати, а краще читати в дорозі до пригод. Ясно, що мої діти завжди складають мені компанію в поїздках. Тому, щоб якимось їх розважити, доводиться придумувати різні історії.

✓ ПРО ТВІР.

Анонс повісті-казки «Кіт Мохіто».

Кажуть, що коти гуляють самі по собі, але трапляється, що заради друзів, вони можуть вирушити не просто на прогулянку, а назустріч справжнім пригодам.

✓ АУДІОКНИГА.

[«Кіт Мохіто» \(1 частина\).](#) [«Кіт Мохіто» \(2 частина\).](#)

[«Кіт Мохіто» \(3 частина\).](#) [«Кіт Мохіто» \(4 частина\).](#)

2. Літературне дослідження.

✓ КОМЕНТОВАНЕ ЧИТАННЯ ЕКСПОЗИЦІЇ твору для

дослідження **часопростору**.

Посеред гамірного міста причаївся затишний зелений дворик. Неформальним господарем симпатичного подвір'я усі вважали **великого сірого котяру**. Ім'я він мав дуже літньо-прохолодне – Мохіто. Назвала його так одна дівчинка, яка мешкала зі своїми батьками та молодшим братиком на першому поверсі будинку.

Коли ще зовсім юний котик прибув до цього двору, кілька років тому, діти почали його підкормлювати усілякими смаколиками і та сама дівчинка (яка зараз стала уже зовсім дорослою панянкою) дала нашому красеню ім'я Мохіто. От і причепилось прізвисько до котика. А на запитання чому саме таким ім'ям Юлька (так звали дівча) обізвала прибуду, вона відповідала просто: «по-перше я дуже люблю цей напій, а по-друге?.. по-друге, бо він має **очі часом як лайм, часом як листочок м'яти**».

Ох і був цей Мохіто злодійкуватий та шкідний, бешкетник одним словом. Скільки разів сусідська баба Марія погрожувала йому всіма земними карами за набіги на запаси харчів, які вона зберігала на балконі. А вчитель музики, Олег Іванович, частенько мучився безсонням через **котячі серенади** у себе під вікном, певно так котяра йому мстився за музичні «непорозуміння», якими мучили жителів будинку учні, що приходили на приватні уроки. Але, насправді, кіт Мохіто був улюбленцем усіх мешканців і ніхто на нього довго не міг сердитись.

«Ой, погляньте, іде моя Юлька-дівулька, але й гарна виросла – справжня пані», – так думав собі кіт Мохіто, «інспектуючи» подвір'я з гілки старого клена, який ріс прямо посеред двору. На вулиці була весна, але не та весна, коли в котячих венах закипала кров і звала його у нічні походи по сусідських дахах і підвалах, а така весна, що майже літо. Ще не спека, але вже й не прохолодно. От і ніжиться наш котик під променями лагідного сонечка та й споглядає на життя у своїх володіннях.

А тим часом його подружка Юлька майже дійшла до свого під'їзду. Симпатична білявочка в шортиках і модних кедах задумливо поспішала додому. Напевно їй є про що думати, бо ж випускниця все-таки: усякі ЗНО, випускний, туфлі, сукні, зачіски. Мохіто про це мало що знав, але частенько чув, як дівчина про це говорила по телефону зі своїми подружками. Зараз вона уже мало на нього звертає увагу, а раніше, коли була меншою, вони часто разом проводили час у дворі. Усіляке було за його пам'яті. Якось він допомагав їй закопувати щоденник з поганою оцінкою, а ще колись втішав Юльку, коли та побилась з хлопцями з чужого двору. О, тоді була історія, це ж треба було поцапатись з хлопчиськами, які живуть у тому будинку, де усім заправляє дворочий кіт Мурчик (ха-ха та він справжній Мурчало) зі своїми посіпаками. Дуже паскудне товариство, на думку кота Мохіто, та й певне люди там живуть такі ж неприємні. Мала довго плакала за кущами. А зараз що? Та нічого. Вона, то десь біжить у справах, то теревенить по телефону, або сяде на лавці і все щось тикає пальцем у свого постійного товариша, з яким не розстається ні на хвилину. Сумно це...

Запитання та завдання:

- Уже перше речення занурює нас у часопростір твору. Коли і де відбуваються події?

- Чи є цей двір багатопверхівки у місті незвичним? Яка атмосфера тут панує?

- Хто є оповідачем цієї історії? Чи один він?

- Чим незвичайний цей котяра Мохіто? Чи є він фантастичним персонажем? Які словечка, думки Мохіто вас вразили? Що для Мохіто є важливим?

- Як авторка зображує світ кота?

- Чи розмежовує Мохіто свій світ кота та світ людей? Чи різні вони, на його думку?

- Що кіт думає про світ людей? Що, на думку кота, для них є важливим?

- Як Мохіто ставиться до Юльки? Чим вона особлива для нього?

- Чого не вистачає коту?

Спостереження. Які художні засоби ви помітили у тексті? Які із цих засобів авторка використовує, щоб постійно зацікавлювати текстом та інтригувати?

✓ **КОМЕНТОВАНЕ ЧИТАННЯ ЗАВ'ЯЗКИ твору** для дослідження часопростору.

Розмірений полуденний відпочинок був перерваний собачим гавкотінням. Що є духу у двір залетіло **невелике собача**, за яким гналось **два злющих пса**. Неподобство збентежило кота Мохіто, бо дуже він не любив, коли в його володіннях зчиняють гармидер. Тим більше, якщо чужинці нападають на дрібноту, ще й двоє на одного.

Тим часом на прогулянку вивели **сусідського добермана з благородним ім'ям Граф**, який зазвичай дивився на всіх зверху вниз і лише іноді міг подати голос, та робив він це напрочуд кумедно: «граффф-граффф-граффф!». Аристократ, одним словом. Таке сусідство коту не дуже подобалось, але то пусте, бо з Графом вони тримались на відстані і ворогами не були.

«Чудово, це те що треба» – подумав собі Мохіто і ніби звалився з гілки на землю. Приземлився він дуже вдало прямо між жертвою і його переслідувачами. Пси здивовано зупинились, як вкопані, від такого нахабства вони просто отетеріли.

- Добрррррого дня панове, – промурчав Мохіто ліниво потягуючись.

- Рррррав, ти хто такий? Тобі що жити набридло? – погрозово загарчали незвані гості.

- Та я так, спав собі тут на дереві, а ви своїм шумом мене розбудили, так що я з переляку, аж упав, – хитро примружившись кіт продовжував вивчати волоцюг.

Він чув, як за його спиною відхекується собача. «Хребтом відчуваю, що тут щось нечисте і малий дуже боїться, та й не дивно бо вони якісь неадекватні (це слово він почув, коли два сусіда сварились через невдало припарковану машину)»- в голові Мохіто виник план і він продовжив:

- А, що, вибачте, трапилось? Чому такий гвалт?

- Слухай, ти, вали звідси, не лізь у чужі справи!!!! – ще дужче загарчали собацюри.

- Але ж перепрошую, ви, панове, увірвались на мою террррриторіію, і я хочу знати у чому справа, – Мохіто повільно закінчив свою промову і знов заліз на дерево, про всяк випадок, бо хоч він і **войовничий кіт**, та подужати двох собак, ой, як не просто.

Запитання та завдання:

- Дослідіть час дієслів, що використовує автор. Чи змінюється час у творі?

- Де відбуваються події? Чи розширюється простір?

- Який він, світ двору? За якими законами живуть його жителі? Хто тут головний – доберман Граф чи кіт Мохіто?

- Яка роль нових персонажів: цуценяти Джері, чужих собацюр?

- Чому кіт не боїться собацюр, веде з ними діалоги і захищає цуценя? Що не сподобалося коту? Чи й справді, він так хотів захистити цуценя?

- Чому коту не сподобалося, що собацюри прийшли на його територію двору? Як це зображено через діалоги?

- Кого, на вашу думку, підтримує авторка? Як це зображено через текст?

Спостереження. Які художні засоби використовує авторка, щоб створити позитивний настрій у читача та зацікавити його читати твір повністю?

Створіть асоціативний часопросторовий малюнок твору.

ЕЛЕКТРОННИЙ ТЕКСТ ТВОРУ для самостійного читання.

Електронний текст твору для читання (версія 2).

Доповніть асоціативний часопросторовий малюнок твору.

Запитання та завдання:

- Скільки днів тривають події? Чому авторка ніби розтягує час?

- Як відчуває себе Мохіто у межах двору – підконтрольної йому території?

Чи комфортно йому тут?

- Чому кіт вирішує вийти за межі двору? Чи розуміє ризики небезпеки і як на них реагує?

- Для чого авторка використовує у побудові твору часопростір дороги? Чи

потрібен він лише для пригод Мохіто та його друзів?

- Як через часопростір дороги авторка випробовує кожного із персонажів, що вирішили мандрувати: кота Мохіто, цуценя Джері, добермана Графа? Чому їм не сиділося у безпечному дворі? Які причини були у кожного?

- Чи є кішка Маркіза, ворон Маргарин, жабеня Грищик, морська свинка Глафіра головними героями? Яка їх місія у творі?

- Як проявляє себе кіт Мохіто під час мандрівки? Які нові риси у нього з'являються?

- Чому у творі образи дороги, автобази, мосту, річки стають символічними, як у казці?

- Чи можна було обійтися без дороги випробувань? Чи обов'язкова ця мандрівка за законами казки?

- Що символізує автобаза? З чим би ви її порівняли у казках?

- Що символізує міст і річка? Яким є світ на іншому березі?

- Як ця подорож змінила кота Мохіто?

- Якою є головна ідея твору?

3. Створення нового продукту.

✓ ЗНОВУ ПРО ТВІР.

Завдання. Як автор будує твір?

Відредагуйте асоціативний часопросторовий малюнок твору.

Моделі часопростору.

- Є часопростір двору, у якому взаємопов'язані світ тварин та світ людей.

- Є часопростір дороги вулицями міста.

Композиція твору.

- Визначте події *сюжету*, що є зав'язкою, кульмінацією, розв'язкою у творі.

Позначте їх.

- Визначте, які *позасюжетні елементи* використовує автор. Позначте їх.

Жанр твору.

- Чи є цей твір казкою, адже головний герой – кіт? Що за жанр використовує авторка? Які ознаки на це вказують?

Творчі завдання.

- Підберіть ілюстрацію кота, який, відповідно до тексту, має бути на обкладинці твору. Напишіть один розділ продовження історії, використовуючи жанр фантазії.

- Створіть комікс до одного із епізодів подорожі тварин у твору. Поясніть, чому ви вибрали його.

✓ ЗНОВУ ПРО АВТОРКУ.

Завдання.

- Визначте, для чого авторка написала цей твір. Які думки із твору відображають її життєві цінності? Запишіть їх.

- Визначте особливості авторського стилю письменниці. Скористайтеся характеристикою: 1) сучасні сленгові слова; 2) мова тварин з елементами гумору; 3) оригінальні імена персонажів; 4) ... та доповніть її. Напишіть про це допис до соцмережі.

Тема. Леся Воронина «Товариство безпритульних котів»

1. Занурення у ситуацію.

Завдання. Фото замість біографії. Створіть мініхарактеристику автора, використавши світлину.

✓ ПРО АВТОРКУ.

Олена Воронина родом зі Києва. Письменниця, перекладачка та радіоведуча, керівниця дитячого видавництва «Прудкий равлик».

Ще з дитинства почала вигадувати свої фантастично-пригодницькі історії. У школі зацікавилася українським фольклором, співала в хорі, а також захопилася східними двобоями та йогою.

Нині Леся Воронина має ще одне серйозне захоплення – подорожі. Раніше мандрувала автостопом Україною, на байдарках Польщею, а тепер літає до Бразилії та інших далеких країн за враженнями для своїх історій.

Завдання. Перегляньте [відео](#), у яких Леся Воронина розповідає про себе, та доповніть мініхарактеристику автора.

✓ ПРО ТВІР. Спрогнозуйте про що твір, використавши ілюстрації.

2. Літературне дослідження.

✓ КОМЕНТОВАНЕ ЧИТАННЯ ЕКСПОЗИЦІЇ твору для дослідження часопростору.

Розділ перший,

у якому Олянка фотографує котячі збори, а Буцик дізнається про те, що й коти можуть отримувати медалі

«Що це за дивні звуки?» – подумала Олянка, прокидаючись від пронизливого вереску, що долинав знадвору. Крізь шибку до кімнати просочувалося бліде місячне світло. Дівчинка підбігла до вікна і визирнула на вулицю. Те, що вона побачила, було таке дивне й кумедне, що вона голосно засміялася. На дитячому майданчику, оточеному яскравими ліхтарями, просто під їхнім будинком зібралось кілька десятків котів. Вони сиділи скрізь – на лавочках і на гойдалці, на краю пісочниці й на гілках старої груші. А посеред майданчика на каруселі примостився величезний рудий котяра з пухнастим хвостом. Решта котів пильно дивилися на рудого, а він, підвівшись на задні лапи, почав щось швидко муркотіти.

Дівчинка придивилася і впізнала рудохвостого. Це був Пухнастик – кіт їхньої сусідки тьоті Галі, який несподівано зник ще місяць тому. Олянка схопила фотоапарат, який їй подарували на день народження, і зробила кілька знімків.

Запитання та завдання:

- Чому авторка починає кожен розділ із короткого опису подій? Яка мета такої побудови твору?

- Для авторка починає твір зі звуків? Як використовуючи цей прийом знайомить із часом та місцем події?

- Коли відбуваються події?

- Скільки подій відбувається одночасно? Які два світи одночасно зображує авторка? Як ці світи (кімнату, двір багатопверхівки у місті) поєднує вікно?

- Як реагує на те, що відбувається, героїня?

- Що вас здивувало в ній? Яка вона?

- Що здивувало Олянку? Чому вона так прореагувала?

- Що відбувається у дворі багатопверхівки? Яка атмосфера цього місця?

- Хто розповідає історію: авторка чи дівчинка?

Трохи теорії. Деталь (від фр. detail) – подробиця, дрібниця.

Художня деталь – один із засобів створення образу, який допомагає уявити втілений характер, картину, предмет, дію. Деталь фіксує увагу читача на те, що письменникові здається найбільш важливим.

Спостереження. Які художні деталі використовує автор для зображення світу двору та кота Пухнастика?

✓ **КОМЕНТОВАНЕ ЧИТАННЯ ЗАВ'ЯЗКИ твору** для дослідження часопростору.

А потім вихилилася з вікна і тихо покликала: «Киць-киць!». Пухнастик наполохано озирнувся на дівчинку, прищулив вуха, а тоді щодуху чкурнув геть. Решта котів також кинулася врозтіч.

- Нічого не розумію, Пухнастик так любив зі мною гратися, а тепер злякався, наче я – баба Яга!

- Ти що, почала розмовляти сама з собою? – почувся тоненький голосок, і з маленького отвору в стіні, прикритого клаптиком шпалер, вистрибнув Буцик.

Нямлик, як завжди, був убраний у костюмчик із таким самим візерунком, як на шпалерах в Олянчиній кімнаті. У бляклому ранковому світлі нямлика майже не було видно. Тому дівчинка обережно взяла маленького чоловічка на руки і посадила на підвіконня.

- Уявляєш, Буцику, щойно я бачила котячі збори. Тут, у нас під вікном, на дитячому майданчику. Правда-правда, коти так верещали, що я навіть прокинулася.

А коли вони мене побачили, то втекли...

- Гм, – недовіжливо мугикнув Буцик, – особисто я котів не люблю. Це страшні нахаби. Одного разу я прогулювався вночі по сусідній квартирі, і рудий мордатий котяра вхопив мене за камізельку й почав підкидати в повітря. Я ледве

втік від нього крізь потайний хід. Але я ніколи не чув, щоб коти збиралися зграями та ще й проводили якісь котячі збори.

- А ось – поглянь, – Олянка простягнула Буцикові фотоапарат і показала на маленькому екранчику те, що сфотографувала кілька хвилин тому.

- Постривай, та це ж і є отой кіт, від якого я ледве врятувався, – промовив нямлик, придивляючись до Пухнастика. – Але, знаєш, тепер він сам вскочив у халепу, он у нього який переляканий вигляд.

- Мені теж здалося, що у всіх цих котів якісь неприємності. Пухнастик так несподівано зник... Усі ми думали, що його в тьоті Галі вкрали.

- Тю, та кому він потрібен? – здивувався Буцик.

- Ти не розумієш – Пухнастик стільки разів перемагав на котячих виставках, що у квартирі тьоті Галі всі стіни обвішані грамотами, дипломами й медалями. А у вітальні висить величезний портрет тьоті Галі з Пухнастиком на руках. Тепер вона щодня сидить навпроти того портрета, дивиться на свого котика і тяжко зітхає. Ми їй пропонували взяти кошениатко, але вона й чути про це не хоче. Сподівається, що колись рудий чемпіон до неї повернеться.

- Дуже дивна історія, – замислився Буцик, – мабуть, я спробую її розгадати, але тільки після того, як трохи попоїм...

Запитання та завдання:

- Як авторка інтригує читача? Через які образи вона це робить?

- Чи є Олянка звичайною дівчинкою? Чого вона прагне?

- Хто такий Буцик? Чим він особливий для Олянки? Чи реалістичний це герой? Як його описує авторка?

- Чому Олянка секрети відкриває лише Буцику?

- Чим незвичайний кіт Пухнастик? Чи реалістичний це герой? Які елементи фантастики по відношенню до kota використовує авторка?

- Чому у творі переплітається реалістичний та фантастичний світ?

Спостереження. Які художні засоби використовує автор для інтриги та мотивації читати далі?

Створіть асоціативний часопросторовий малюнок твору.

ЕЛЕКТРОННИЙ ТЕКСТ ТВОРУ для самостійного читання.

Доповніть асоціативний часопросторовий малюнок твору.

Запитання та завдання:

- Чому для дівчинки і для Буцика історія з котом Пухнастиком є дивною?

- Чому Олянка вирішує розгадати таємницю? Що планує?

- Для чого у творі використовується кулька-двійник та вміння ставати невидимими? Яка мета автора?

- Створіть сюжетний ланцюжок подій, що наближають до відкриття таємниці. Який момент є кульмінаційним?

- Яким для Олянки відкрився світ котів?

- Порівняйте, як зображує авторка kota Пухнастика у зв'язці та розв'язці твору. Чи змінюється він?

- Чи є різниця між світом котів та світом людей?
- Чому у людському світі є такі, як тьотя Галя?
- Як через образ кота озвучуються думки авторки? Які вони?

3. Створення нового продукту.

✓ ЗНОВУ ПРО ТВІР.

Завдання. Як автор будує твір?

Відредагуйте асоціативний часопросторовий малюнок твору.

Моделі часопростору.

- У часопросторі міста переплітаються людський та тваринний світи. Фантастичні елементи наявні як у людському, так і тваринному світі.

Композиція твору.

- Визначте події *сюжету*, що є зав'язкою, кульмінацією, розв'язкою у творі.

Позначте їх.

- Визначте, які *позасюжетні елементи* використовує автор. Позначте їх.

Жанр твору.

- Чи є цей твір повістю-казкою? Які ознаки вказують на жанр твору?

Позначте їх.

Творчі завдання.

- Чи згодні ви, що цей твір лише про долю котів, які втекли на вулицю від жорстоких людей? Про що цей твір?

- Сфотографуйте декілька безпритульних котів, що проживають поряд. Створіть плакат та гасло про підтримку безпритульних тварин.

- Створіть власний план дій підтримки котів.

- Створіть асоціативний колаж ключових ідей твору «Товариство безпритульних котів».

- Створіть власну історію про котів.

✓ ЗНОВУ ПРО АВТОРКУ.

Завдання.

- Визначте, для чого авторка написала цей твір. Які поради вона дає читачеві? Запишіть їх.

- Визначте 2-3 особливості авторського стилю письменниці. Чи можна її твори відрізнити з-поміж інших?

Творчі завдання.

- Перегляньте [інтерв'ю](#) з Лесею Ворониною. На основі фактів відео створіть символічний портрет автора.

Тема. Галина Вдовиченко «36 і 6 котів-детективів»

1. Занурення у ситуацію.

Завдання. Фото замість біографії. Створіть мініхарактеристику автора, використавши світлину.

✓ ПРО АВТОРКУ.

Ця письменниця – майстриня кумедних оповідей із життя несподіваних колективів! У її книжках вкрай рідко діятиме менше шести персонажів. У найвідомішій серії книжок їх аж... 36 і 6!

Із дитинства дуже любила читати книжки. І читала все, що потрапляло до рук. Це були всі книжки Астрід Ліндгрен, «Казки народів світу», «Казки гір». У неї багато улюблених авторів-натхненників.

Зараз вона живе у Львові. Письменниця постійно експериментує. Щоб осягнути відчуття польоту, вона стрибнула з парашута. Під час карантину перша влаштувала вечірні онлайнві читання своїх котячих книг для дітей. За своєю книгою створила сценарій для радіоп'єси «Ліга непарних шкарпеток».

Авторка колекціонує капелюхи та рукавички.

Рукавички для неї – у певному сенсі талісман. На першу в житті автограф-сесію на Форумі видавців вона прийшла в мереживних рукавичках. І заледве встигала підписувати свій перший роман. Відтоді завжди приходила на зустрічі з читачами у рукавичках.

Завдання. Доповніть мініхарактеристику авторки, переглянувши [інтерв'ю](#) з Галиною Вдовиченко з проєкту «Живі письменники».

✓ ПРО ТВІР.

Анонс детективної повісті «36 і 6 котів-детективів».

«Ця історія – про одне котяче товариство. Доволі велике. Щиро кажучи, дуже велике. Можливо, вам дотепер ніколи й не доводилося бачити стільки муркотунів одночасно. Тридцять шість і шість! От їх скільки. Лише уявіть собі. Це ж повнісінький котячий автобус. Або велика котяча група у дитячому садочку. Або переповнений котячий клас.

Багатенько, еге ж... Натомість – не юрба. Ні, не юрба, не натовп. А саме товариство, котяча спільнота.

Перш за все варто познайомитися з ними усіма, аби не плутатися згодом. Бо насправді цілковито однакових поміж них не знайти. Кожен неповторний. Кожен особистість. Хоч не завжди це можна зауважити з першого погляду» (*із першої книги циклу «36 і 6 котів»*).

Ідея написати «36 і 6 котів» виникла, коли онук, якому зараз за 14 років, був маленький. Письменниця вигадувала для нього різні історії і побачила, як він реагує на історії про великий гурт котів. Тоді ж подумала, що котів має бути

багато. Одразу виникла ідея, що їх має бути нормальна кількість, така нормальна, якою є нормальна температура тіла людини – 36 і 6.

Детективна повість «36 і 6 котів-детективів», що запропонована для дослідження є продовженням котячої історії пригод.

Завдання. Перегляньте [буктрейлер на книгу «36 і 6 котів-детективів»](#). У чому інтрига книги?

2. Літературне дослідження.

✓ **КОМЕНТОВАНЕ ЧИТАННЯ ЕКСПОЗИЦІЇ твору** для дослідження часопростору.

- Привіт! Ми знову в ефірі, і з вами я, Коментатор-Чорний кіт. Ми раді вітати вас у помешканні пані Крепової та її племінника Стаса. У тій самій квартирі на першому поверсі, де одного дощового вечора знайшли собі прихисток тридцять шість великих і шість маленьких котів! Нині тут відбувається щось геть несподіване...

Запитання та завдання:

- *Хто і як розповідає історію? У чому особливість оповідача?*
- *Чи можна визначити, коли відбуваються події? Про який час іде мова і чому?*
- *Охарактеризуйте кімнату, у якій відбуваються події.*
- *Як у цей простір вписуються герої? Хто це?*
- *Як авторка творить атмосферу незвичайності ситуації?*

✓ **КОМЕНТОВАНЕ ЧИТАННЯ ЗАВ'ЯЗКИ твору** для дослідження часопростору.

Кіт зупинився на мить і повів далі:

– Зараз все дізнаєтесь. А моя інтуїція підказує, що починається нова котяча історія. Відчуваю це від кінчиків вусів до хвоста. Присягаюся своїм коментаторським язиком! Щоб я загавкав, якщо це не так. Ми на порозі пригод, згадаєте мої слова!..

Ніхто в кімнаті не звертав уваги на базікання Коментатора, але це його аніскільки не бентежило. Він почувався так, наче на нього скеровано телекамери і світло софітів, немовби він був у прямому ефірі популярного телешоу, і сотні тисяч глядачів дослухалися до його слів. Кіт торохкотів, не замовкаючи.

Тимчасом у кімнаті й справді відбувалося щось доволі дивне. Шість котячих гуртів завзято дряпали кігтями шість дерев'яних дощок, схожих на кухонні стільнички пані Крепової.

За цим дійством спостерігав зі свого крісла Стас. Сидів, склавши руки на грудях, зусбіч обліплений кошенятами. Малюки почувалися пречудово: Клаповух, Жабка-Сиволапка, Яків, Безжурний Кіт Гарольд Перший, Безжурний Кіт Гарольд Другий і найменший Круть, той, що з різними очима – жовтим і блакитним. Раз по раз, немов за команду, кошенята підводились і мінялися місцями. Щасливчик підлазив під Стасову долоню, заплющував очі й отримував свою порцію почухувань за вушком.

Підвальні коти дряпали найбільшу дошку. Хавчики мали свою. Кольорові – свою. І коти-танцюристи. І коти з сусідньої брами. Навіть жоржинки зтягли до себе на підвіконня плаский шматок дерева. Що ж тут відбувалося?

Підвальні коти – так принаймні видавалося – бавилися у гру «Заграймо, браття, на бандурі. Ось завзято береться до діла Кутузов, одноокий облізлий котяра-смугастик.

А ось і чубастик Голота: струсонувши кульчиком у дірявому вусі, щосили шарпає по дереву пазурами й переможно скидає вгору кулак.

Брати-забіяки Хук і Джеб беруться грати на дошці в чотири лапи. Не припиняючи своєї одвічної штовханини, копаються задніми лапами. Породиста Баронеса, лиса кішка-сфінкс, улюблениця пані Крепової, неспішно наближається до інструмента.

Коти-хавчики. А ось і вони. Схилилися над своєю дошкою, звівши голови докупи. Шість потилиць, шість спин, п'ять хвостів.

Кольорові коти сновигають туди-сюди повз прихилену до стіни дошку. Один дряпне, другий шкрябне, третій поскородить.

Жоржинки де? Відкрили на Сардинії манікюрно-педикюрний кабінет, котячий салон краси, і дошка їм за пилочку для кігтиків править.

Танцюристи? Ось вони. У них професійні змагання в розпалі. Дошка на підлозі – це танцпол. Сольні виступи! Хтось один посередині, решта навкруг – притупують, похитуються в такт. Лунає кігтяно-пазуряна музика: дряп-дряп, стук-стук, шурх- шурх. Дрюк-стяп-шрук!..

Що вони всі роблять? Навіщо?

– Я все поясню! – втручається Коментатор-Чорний кіт. – Я ж не дарма тут стою. Дайте сказати!

Перекладає з лапи в лапу мікрофон та ступає вперед.

– Не перемикайтеся, будьте з нами! З вами Коментатор-Чорний кіт, і зараз ситуація стане зрозуміла, як кружальце вареної ковбаски на вашій тарілці.

Стас приніс додому дошку, шматок звичайної липової дошки. Притулив її до стіни, гукнув котів: «Свої пазурі, шановні, точить ось тут! Саме тут і ніде більше, чули мене? Не чіпайте, бовдури, меблів!..».

За кілька годин дошку вздовж і впоперек розписали глибокими подряпинами сорок дві пари – тобто вісімдесят чотири загально! – передніх лапок.

Усеміський котячий розшук розпочався з непорозуміння. Хук і Джеб зібралися на завдання, почепивши на носи чорні окуляри, нап'явши на голови

капелюхи, ще й зі згорнутими в трубочку газетами у лапах. Маскарад та й годі!

– Саме такі й мають бути справжні детективи! – брати були собою дуже задоволені. – Ми ж нишпорки тепер чи хто? Ото й замаскувалися, щоб на нас уваги не звертали. Сядемо на лавці під будинком, розгорнемо газети...

– А газети навіщо?

– Навіщо! Ми у газетах зробили дірки... Коти продемонстрували, як вони стежитимуть за всіма через дірочки. В отворах блимали їхні радісні очі.

– Щоб нічого й нікого не прогавити! А збоку здаватиметься, що ми занурені у читання. – Де ви таке бачили?

– У фільмі про детективів!

– Ясно, – сказав тоді Бубуляк. – Знімайте капелюхи та окуляри, газети теж тут залиште. Якщо не хочете, щоб увесь район дізнався про наші таємні пошуки.

Брати неохоче попросилися зі своїми речами для конспірації, незадоволено оглянули один одного: ну і які вони тепер детективи? Звичайні вуличні коти.

Запитання та завдання:

- Чи змінюється час? Як це можна відстежити через дієслова?

- Що відбувається у кімнаті? Чому це дійство названо дивним?

- Як у цей простір вписуються нові герої? Хто вони? Як їх характеризує авторка через художні засоби?

- Запишіть клички котів та розподіліть їх у часопросторі кімнати.

- Чому у кошенят такі дивні клички?

- Більшість котів не народилася на вулиці, а були покинуті своїми господарями напризволяще. Чому так сталося?

- Чому Стас приніс додому липову дошку? Чим вона стала для котів?

- Для чого у творі з'являється образ детективів? Яка його роль?

- Якими є образи котів – реалістичними, алегоричними, символічними?

- Чому авторка обирає для своєї історії жанр детективу?

Трохи теорії. Детективний твір (англ. detective – агент розшуку) – різновид пригодницької літератури, у якій розкривається певна таємниця, пов'язана зі злочинном.

Спостереження. За допомогою яких засобів письменниця творить детективний твір, затаючи читача у неймовірний вир напруги, інтриги та цікавості?

Створіть асоціативний часопросторовий малюнок твору.

ЕЛЕКТРОННИЙ ТЕКСТ ТВОРУ для самостійного читання.

Доповніть асоціативний часопросторовий малюнок твору.

Запитання та завдання:

- Як через закони жанру детективу розширюється простір у творі?

- Чому Коментаторові було цікавіше зайняти «пост для спостереження» на секвої?

- Охарактеризуйте образи котів. Чим вони особливі? Які портретні деталі на це вказують?

Спостереження. Доберіть 1-3 художні деталі із твору, що характеризували б котів як особистостей:

Коментатор – ...,

Курузов – ...,

Голота – ...,

Ковбасюк – ...,
Шпондермен – ...,
Хавчик – ...,
Бровчик – ...,
Беркиць – ...,
Баронесса – ...

Вигадайте інші імена для цих персонажів. Які художні деталі ви використали для цього?

- Чого можна повчитися у кожного із цих котів?

- Створіть ланцюжок подій-деталей, що пов'язані зі злочином та розшуком дощечок.

- Усі коти різні за вдачею. Чому ж тоді протягом розгортання сюжету вони не сваряться, а стають ще дружнішими? Чому це важливо для реалізації головної ідеї твору?

- Що здивувало вас у поведінці та вчинках котів-детективів?

- Як через сприйняття котів розкривається фантастичний світ (котів) та реалістичний світ (людей)?

- Для чого авторка поміщає котів у світ підземки? Кому належить цей світ?

- Для чого авторка протиставляє котів та собак? Які портретні деталі їх характеризують?

- Як діалоги дають можливість дослідити сучасне мовлення?

- Яка роль танцювального батлу для визначення позиції автора?

- Яка головна ідея детективу?

3. Створення нового продукту.

✓ ЗНОВУ ПРО ТВІР.

Завдання. Як автор будує твір?

Відредагуйте асоціативний часопросторовий малюнок твору.

Моделі часопростору.

- У межах часопростору квартири розкривається реалістичний світ людей та котів.

- У межах часопростору вулиць міста та підземки розкривається фантастичний світ котів та собак.

Композиція твору.

- Визначте події *сюжету*, що є зав'язкою, кульмінацією, розв'язкою у творі. Позначте їх.

- Визначте, які *позасюжетні елементи* використовує автор. Позначте їх.

Жанр твору.

- Які ознаки твору вказують, що це детектив?

Творчі завдання.

- Чи порекомендували б ви прочитати цю книгу друзям? Створіть постер до книги.

- Напишіть есе, чому твір немає завершення і вже з'явилася ціла котяча епопея про життя невгамовних хвостатих героїв.

- Якщо прототипи котів – це певні типи людей, як вказує авторка, то охарактеризуйте ці типи. Знайдіть ці типи у своєму класі та серед друзів. А на кого схожі ви? Створіть асоціативний плакат типажів, що зобразила авторка.

- Чому цей твір можна назвати детективом? Які ознаки цього жанру тут наявні? Напишіть своє продовження детективної історії, вигадавши імена нових персонажів.

- Напишіть есе «Безвихідних ситуацій, як і непотрібних котів, не буває», продовживши історію одного з котів чи кішок.

- Розгляньте обкладинку до книги Галини Вдовиченко «36 і 6 котів-детективів» (намалювала Наталка Гайда) та запропонуйте власні ескізи обкладинки до твору.

- Створіть анотацію до книги для своїх однолітків.

- Ілюструйте запропонований фрагмент тексту котами, використавши їх портретні деталі.

✓ ЗНОВУ ПРО АВТОРКУ.

Завдання.

- Визначте, для чого авторка написала цей твір. Які думки із твору відображають її життєві цінності? Запишіть їх.

- Які поради авторка дає читачеві? Запишіть їх.

- Як характеризують Галину Вдовиченко назви її творів?

- Визначте 2-3 особливості авторського стилю письменниці.

Завдання.

- Як через коментар книги розкриваються життєві позиції авторки: «Ця книжка про те, як галаслива компанія безпритульних котів потрапляє у помешкання до людей, які ніколи не тримали вдома домашніх тварин, і уся ця велика спільнота вчиться жити разом так, щоб ніхто не почував себе скривдженим і щоби кожному було добре. Таке можливе, коли кожен думає не лише про себе, але й про іншого».

- Охарактеризуйте письменницю, використавши [відеоряд про її твори](#).

- Перегляньте пости Галини Вдовиченко у соцмережі ([Facebook](#)) та на основі цього матеріалу створіть кросенс «Світ Галини Вдовиченко».

- З чим у вас асоціюється письменниця (образ, предмет, колір, звук, запах, смак)? Створіть символічний портрет автора.

Тема. Уляна Соболева «Гроза»

1. Занурення у ситуацію.

✓ ПРО АВТОРКУ.

Вона родом із Харкова. Її звати Вікторія Ластоверова. Уляна Соболева – це її псевдонім. Але вона любить обидва імені однаково.

Завдання.

Колаж замість біографії.

Як можуть поєднуватися ці світлини?

✓ АВТОРКА ПРО СЕБЕ.

Про мене. «Ми виховуємо трьох дочок і крихітного синочка. Але це не всі діти в сім'ї – ми так само виховуємо чотирьох собак (двоє з них поки щенята, чистокровні дворяни з картонної коробки зі смітника), двох котів, двох кішечок і чотирьох африканських їжаків. Для нас вони також діти. Так, я схиблена на тваринах і багато з них взяті з вулиці, крім їжаків, у них своя кумедна історія, та двох собак.

Я слухаю в основному «важку музику». Малуюю, шию, в'яжу, ліплю, валяю іграшки, плету бісером, фотошоплю, майже всі свої обкладинки роблю сама. Люблю щось робити руками. Це моє хобі. Я люблю зиму, осінь і дощі. Насилу переносу спеку. Ненавиджу заздрість, хамство, нахабство, трольство і всякого роду провокації».

Про творчість. «Пишу я стільки, скільки себе пам'ятаю. Починаючи з десяти років, п'єски для постановок у дворі, потім у тринадцять – оповідання про вампірів (я завжди була не байдужа до цих тварюк).

Для мене написання книжок – це моє життя, робота, хліб, повітря. Моє все. Я присвячую цьому дуже багато часу і пишу я багато...

Мені здається, кожен, хто вміє тримати в руках ручку, ноут, планшет, айфон, може бути творцем. Творити можна, що завгодно: від маленьких текстів, до красивих картин, романів, вишивки, в'язання, ліплення. Саме автором нас роблять наші читачі та поціновувачі нашої творчості. Вони піднімають нас так високо, звідки ми разом із зірками с'ємо ДЛЯ НИХ. Не для себе, не для свого его чи слави, а саме для них. Бо без них ми б не навчилися літати».

2. Літературне дослідження.

✓ КОМЕНТОВАНЕ ЧИТАННЯ ЕКСПОЗИЦІЇ твору для дослідження часопростору.

Вона була величезна, страшна, облізла і її всі боялися. Ніхто і ніколи не підходив до вольєра близько, не панькався з нею і не посміхався.

Дід не дозволяв носити їй їжу, не дозволяв гладити й жаліти її.

– Ця звірюка відкусить тобі руку і оком не моргне. Ти знаєш де я її взяв? Знаєш?

Петрик заперечливо хитав головою.

– І не треба знати.

Але Петрик знав... Про це завжди говорили пошепки. Ніби про щось ганебне або заборонене.

Іван Васильович багато років пропрацював в дитячій колонії охоронцем, потім колонію перевезли в інше місце, а його звільнили. За що? Це знала лише мама та бабуся.

Від чотирнадцятирічного Петра все ретельно приховували. Звільнили його разом з Грозою. Так її звали цю звірину. Гроза. Чи то за блискучий погляд, то за грізне гарчання, схоже на звучання грому.

Через декілька місяців дід помер, а Гроза залишилася жити з ними. У вольєрі. На ланцюгу.

– Навіщо нам це чудовисько? Віддай її в притулок або випусти десь в лісі! – дивувався тато Петрика.

– Це собака мого батька. І вона залишиться у нас... Так він хотів.

– Звичайно. Тільки з нею ніхто крім нього не справляється. Це вівчарка. Нею треба займатися, дресирувати. А вона тільки й вмів, що гарчати і шкіритися! Не дай Боже вискочить з вольєра і Петьку покусав або Лялю.

– Гроза нікого не чіпає! Не вигадуй!

Величезна німецька вівчарка з рудо-чорною мордою і вічно оскаленою пащею лякала всіх, навіть самого сміливого сусіда Аркадія, який називав себе кінологом і вічно дресирував свого пуделя.

Але Петрика до неї тягнуло. Завжди. Як ніби щось тягнуло до вольєру і хотілося погладити злісне чудовисько. Нишком від батьків він тягав їй шматочки ковбаси, віддавав свої сніданки і печиво з оладками. Звичайно, це нічого не змінювало, і собака до себе його так і не підпускала.

Матері зараз було не до Петра – нещодавно у них народилася сестричка і вся увага була прикута до неї. Петрик годинами сидів на вулиці, грав сам із собою в м'яч і розмовляв з Грозою, яка гризла якусь палицю і час від часу поглядала на Петрика.

– Ось сидиш там зла... напевно тому, що одна. Мама каже, що злими не народжуються, злими стають. Напевно, тебе ображали, так?

Собака підняла голову і повела вухами.

– А я б тебе любив, навчив носити паличку, грати в м'яч, давати лапу. Я от зовсім не думаю, що ти звірина. У Ляльки завтра День народження. Гості придуть. Буде весело. Їм. Якщо вийде, до тебе прийду. А ще я знайшов запальничку діда... Він її ховав у старому пальті, яке батько вчора викинув.

– Петю! Йди додому! Там холодно! – пролунав з вікна голос мами.

– Зараз! Я ще трохи з Грозою пограю!

– Додому йди, я сказала!

– Гарзд... ти не нудьгуй. Сподобався бутерброд? Я ще принесу! І... я не дам їм віддати тебе до притулку. Якщо... ми разом втечемо від них.

Хотів просунути руку й погладити собаку, але та знову вишкірилася і до себе не підпустила.

– Петю, не чіпай її! Ну ж бо! Швидко додому!

Запитання та завдання:

- *Хто це – «вона»? Чому дід називає її «звірюка»?*

- *Яка роль першого речення? Чому авторка починає оповідання із негативного опису собаки?*

- *Чому собака весь час у вольєрі? Чому її простір завжди закритий? Як це на неї впливає? Чому її прив'язують ще й ланцюгом?*

- *Як перші речення налаштовують читача на сприйняття подій?*

- *Визначте деталі, що інформують у тексті про собаку. (Як звати, який він, звідки потрапив до родини Петрика.)*

- *Чому авторка називає вівчарку так: вона, звірюка, звірина, чудовисько, Гроза?*

- *Чому дід, хоч і називав вівчарку звірюкою, захотів, щоб вона залишилася у родині, хай і на ланцюгу?*

Спостереження. *Чому для характеристики собаки використовуються такі прикметники (величезна, страшна, облізла) і такі дієслова (не панькались, не посміхались, не дозволяли гладити, не дозволяли жаліти, не дозволяли носити їжу, гарчить, шкіриться)? На що налаштовує нас автор?*

- *Чи є Гроза злою собакою? Яка вона? Чия вона? Чому вона така? Де знаходиться?*

- *Чому з усієї родини лише Петя називає собаку по імені?*

- *Чому авторка не протиставляє світи собаки та Петрика, а навпаки ніби їх зближує? Що об'єднує цих героїв? Які відчуття у них спільні? Що бажає кожен із них?*

- *Чому Петрика постійно тягне до вівчарки? Де хлопець проводить більше часу? Як відчуває себе Петрик у світі будинку і у світі двору? Визначте деталі, які це підтверджують.*

✓ КОМЕНТОВАНЕ ЧИТАННЯ ЗАВ'ЯЗКИ твору для дослідження часопростору.

Запальничка блищала, в ній грали відблиски від люстри і відбивалося обличчя самого Петрика. Скільки він не намагався прокрутити коліщатко у нього не виходило. Воно застрягло.

– Петю, дивись який торт спекла тітка Люда для Лялечки. Тобі подобається?

Йому і подобалося й не подобалося. Торт був зроблений у вигляді великого рожевого ведмедя, але це був торт сестри, а не його. Коли торт поставили на підвіконня, Петя кружляв навколо нього, розглядав. Особливо приваблювали красиві свічки. Рожеві з білими смужками, схожі на цукерки на паличці.

Запальничка діда в кишені дражнила, манила, постійно нагадувала про себе. А погляд раз у раз зупинявся на свічках. Що якщо один раз запалити, а потім відразу погасити ці свічки? Ніхто не дізнається. Нікому немає справи зараз до Петрика і до того, чим він зайнятий.

Запитання та завдання:

- Чим особливий другий день, що описаний в оповіданні? Які бажання має Петрик?

- Чому життя героїв у творі має певну межу: у Петрика – «до» народження сестрички та «після», у собаки Грози – «до» того, як потрапила в родину Петрика й «після»? Що змінюється у їхніх долях? Як це їх змінює? Як реагує Гроза на дії й розмови хлопчика? Чому так?

- Визначте деталі, що характеризують атмосферу дому та вулиці.

- Як авторка уводить у твір деталь «запальничка»? Чи важлива ця деталь? Чому цей образ символічний?

- Чи вистачає хлопцю тепла?

- Чому Петрика приваблюють свічки, а не торт?

Спостереження. Які художні засоби використовує автор для характеристики Петрика?

Створіть асоціативний часопросторовий малюнок твору.

ЕЛЕКТРОННИЙ ТЕКСТ ТВОРУ для самостійного читання.

Доповніть асоціативний часопросторовий малюнок твору.

Запитання та завдання:

- Чому події відбуваються взимку? Якого символічного значення набувають запальничка, свічки, вогонь?

- Чому змінюється простір у твору: дім – кімната – шафа – двір – вольєр?

- Що символізує шафа, а що – вольєр? Чому Петрик зачинився у шафі?

- Які відчуття з'явилися у Петрика вперше? Чому йому страшно? Про що він думає? Як це його характеризує?

- Як за допомогою метафор авторка зображує вогонь?

- Що символізує шафа? Чому Петрик зачинився у шафі? Чому дії хлопчика під час пожежі могли б призвести до трагедії?

- Чому знову в оповіданні згадується ще один закритий простір – вольєр?

- Чому герої оповідання знаходяться увесь час в обмеженому просторі?

- Охарактеризуйте виділені деталі. Як через них розкривається образ Петрика та образ собаки Грози?

- Про яку місію Грози йдеться у творі? Як це пояснює авторка?

- Чому авторка звертає увагу на очі собаки («очі виблискують», «карі очі Грози», «блискучий погляд», «блиснули фосфором очі»)?

- Чи була ця подія випробуванням для кожного із героїв твору: батька, матері, Петрика, Грози? Хто його пройшов?

- Мати Петрика вважає, що «це її вина, що син грав з запальничкою, її вина, що не встежила і не розповіла йому, що потрібно робити при пожежі...». А чи так це? У чому її вина?

- Що мають усвідомити батьки хлопчика?

- Чому Гроза кинулася від палаючого будинку, а потім повернулася, знайшовши хлопчика біля лікарні?

- Як змінився часопростір спілкування собаки й Петрика? Як від цього змінилися герої?

- Порівняйте слова, якими авторка називає собаку в експозиції та у розв'язці твору. Чому вони змінилися? Як?

- Чому лише у розв'язці авторка називає тата по імені – Євген?

- Чому змінюються характеристики собаки: від вона, звірюка, чудовисько, собака до кошлате чудовисько? У чому різниця?

- Як це випробування розкриває головну ідею оповідання? Яка вона?

3. Створення нового продукту.

✓ ЗНОВУ ПРО ТВІР.

Завдання. Як автор будує твір?

Відредагуйте асоціативний часопросторовий малюнок твору.

Моделі часопростору.

- Є часопростір дому та двору, у його межах є світ батьків та світ дитини.

- Є закриті світи – кімнати хлопчика, шафи та світ вольєру собаки.

Композиція твору.

- Визначте події *сюжету*, що є зав'язкою, кульмінацією, розв'язкою у творі. Позначте їх.

- Визначте, які *позасюжетні елементи* використовує автор. Позначте їх.

Жанр твору.

- Чому цей твір оповідання, а не казка, адже зміст тексту повчальний і закінчується оптимістично?

Творчі завдання.

- Чи можна вважати, що цей твір про самотність? Як, на думку письменниці, її подолати? Напишіть про це есе.

- Сфотографуйте собаку, що міг би бути на новій обкладинці твору. Напишіть одним реченням, про що, на вашу думку, цей твір.

- Доповніть сюжет фантастичним елементом. Де ви його використаєте? З якою метою?

- Знайдіть інформацію про подвиг собаки-героя у порятунку людей та виставте її на спільній електронній дошці.

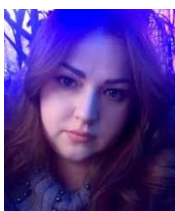
✓ ЗНОВУ ПРО АВТОРКУ.

Завдання.

- Визначте, для чого авторка написала цей твір. Які думки із твору відображають її життєві цінності? Запишіть їх.

- Які поради авторка дає читачеві. Запишіть їх.

- Визначте 2-3 особливості авторського стилю письменниці. Чи можна її твори відрізнити з-поміж інших?

Творчі завдання.

- Доповніть створену мініхарактеристику авторки, використавши текст оповідання.

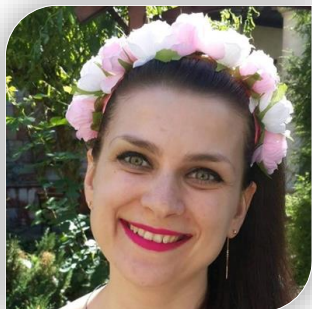
- З чим у вас асоціюється письменниця (образ, предмет, колір, звук, запах, смак)? Створіть символічний портрет автора.

**Добірка до розділу
«Твори про тварин і не тільки»**

- Жарікова Ольга. [Тасмниця старого ворона.](#)
- Жарікова Ольга. [Чорний пес або пригоди в День всіх святих.](#)
- Квітка Інга. [Пригоди пінгвіна-татуса](#) (ЛРК).
- Квітка Інга. [Великі пригоди Пухнастика](#) (ЛРК).
- Рудь Вікторія. [Пригоди Чучі, або про що думає кішка.](#)
- Саміло Таня. [Рудий прибулда.](#)
- Саміло Таня. Вовча історія.

Розділ 3. Твори про дива Тема. Інга Квітка «Святий Миколай» (Література рідного краю)

1. Занурення у ситуацію.

Завдання. Фото замість біографії. Створіть мініхарактеристику автора, використавши світлинку.

✓ **ПРО АВТОРКУ.**

Родом зі Світловодська. Зараз проживає у Львові. Є редактором стрічки новин, а весь вільний час присвячує написанню творів для дітей. Для популяризації творів створила сторінку у соцмережі [«Казочки для малечі рідною мовою»](#).

✓ **ПРО ТВІР. Анонс казки «Святий Миколай».**

Зайчик не вірить в існування Святого Миколая. Та коли через непослух зайчика матуся потрапляє у біду, зайчик готовий повірити у Миколая, тільки б той здійснив його бажання – врятував матусю. Але все не так просто. Замість зустрічі з Миколаєм, зайчик отримує від Святого лише різочки і тому відправляється на пошуки Святого. На шляху зайчика трапляються крижані коні, які підказують, як можна врятувати матусю.

2. Літературне дослідження.

✓ **КОМЕНТОВАНЕ ЧИТАННЯ ЕКСПОЗИЦІЇ** твору для дослідження часопростору.

Розділ 1. «Це було дуже давно ....» до «Миколай справедливо розсудить, хто на подарунок, а хто на різочку заслужив...»

Запитання та завдання:

- Коли відбуваються події? Чому цей час особливий?

Спостереження. Які художні засоби (епітети, метафори, порівняння, алегорію) використовує автор, щоб описати зиму?

- Де відбуваються події? Визначте деталі, що характеризують атмосферу в лісі.

- Охарактеризуйте святкову пісню, яку співали птахи.

Спостереження. Які художні засоби використовує автор для створення атмосфери свята?

- Що очікували тварини від Святого Миколая?

- Які деталі вказують на те, що авторка використовує жанр казки?

- Хто головний герой? Який він?

✓ **КОМЕНТОВАНЕ ЧИТАННЯ ЗАВ'ЯЗКИ** твору для дослідження часопростору.

Розділ 1. «Отже, говорили звірі, балакали...» до «Лише у цю ніч можна Миколая зустріти. До ялинки він обов'язково прийде...»

Запитання та завдання:

- Чи змінюється атмосфера в лісі? Що планують звірі?
- Чому зайчиха зі своїм зайчиком не прикрашали святкову ялинку?
- Який настрій у зайчика? Які бажання він має? Чи вірить він у Святого Миколая?

Створіть асоціативний часопросторовий малюнок твору.

ЕЛЕКТРОННИЙ ТЕКСТ ТВОРУ для самостійного читання.

Доповніть асоціативний часопросторовий малюнок твору.

Запитання та завдання:

- Як плине час у казці? Як довго тривають події та чому вони відбуваються саме вночі?

- Як ви розумієте фразу «Подивіться, на небі й досі золоті зорі сяють. Здається, це і є справжнє диво». Чому ця казкова ніч була довшою, ніж зазвичай?

- Чому авторка називає зайчика крихтою?

- Як ви думаєте, чому зайчик біг за мамою? Чому не покинув маму? Про яку рису характеру крихти це свідчить?

- Чи злякався він мисливців? Як змінився настрій крихти? Що він відчував?

- Чи готовий тепер він повірити у дива Святого Миколая?

- Що символізують різочки, які спершу отримав зайчик від Миколая?

Спостереження. Як через художні засоби (метафори, епітети, персоніфікацію) розкриваються відчуття головного персонажа?

- Яку таємницю розкрили крижані коні зайчику?

- Чому крихта не здогадався, що це був Святий Миколай?

Спостереження. Як через художні засоби розкривається Святий Миколай?

- Чи злякався крихта звірів?

Спостереження. Як через художні засоби (гіперболу, метафори, епітети) розкриваються емоції зайчика.

- Одна з ознак жанру казки – додання героєм перешкод. Які перешкоди трапилися зайчику на шляху до двох чарівних каменів? Чому зайчик, як би складно не було, продовжував йти далі?

- Чи правильно вчинив Святий Миколай, довіривши чарівний камінь королеві змії? Обґрунтуйте свою відповідь.

Спостереження. Які художні засоби (порівняння, метафори, епітети) розкривають королеву змії?

- Чому королева не давала камінь злодійці? Яким було її бажання?

- Що пообіцяла королева крихті? Чому авторка створює цей епізод?

- Чи визнав свою помилку зайчик?
- Визначте речення, що є кульмінацією твору.
- Яке диво побачили тварини? Як ви розумієте фразу Святого Миколая «Справжнє диво – це те, що ви всі разом тут»?
- Чи змінився настрій зайчика? Що він відчуває?
- Яке символічне число зустрічається неодноразово у казці?
- Чому такою святковою піснею автор закінчує твір?
- Чи могла б казка називатися по-іншому?
- Яка головна ідея твору?

3. Створення нового продукту.

✓ ЗНОВУ ПРО ТВІР.

Завдання. Як автор будує твір?

Відредагуйте асоціативний часопросторовий малюнок твору.

Моделі часопростору.

- Є часопростір лісу з елементами фантастики.
- Є часопростір дороги як випробування.

Композиція твору.

- Визначте події *сюжету*, що є зав'язкою, кульмінацією, розв'язкою у творі.

Позначте їх.

- Визначте, які *позасюжетні елементи* використовує автор. Позначте їх.

Жанр твору.

- Чому цей твір є казкою? Які класичні ознаки жанру на це вказують?

Творчі завдання.

- Напишіть листа Святому Миколаєві.

(Порада, що писати: 1. Зверніться до Миколая. 2. Розкажіть йому про свої досягнення. 3. Напишіть, що тобi хотілося б отримати в подарунок. 4. Подякуйте і побажайте гарних свят.)

✓ ЗНОВУ ПРО АВТОРКУ.

Завдання.

- Визначте, для чого авторка написала цей твір. Які думки із твору відображають її життєві цінності? Запишіть їх.
- Які поради авторка дає читачеві? Запишіть їх.
- Запропонуйте список творів Інги Квітки, щоб обговорити їх у проєкті «Книга місяця».
- Визначте 2-3 особливості авторського стилю письменниці.

Творчі завдання.

- Доповніть створену мініхарактеристику авторки, використавши її сторінку у соцмережі Facebook “[Казочки для малечі рідною мовою](#)”.
- З чим у вас асоціюється письменниця (образ, предмет, колір, звук, запах, смак)? Створіть символічний портрет автора.

Тема. Наталя Дев'ятко «Куций»

1. Занурення у ситуацію.

Завдання.

Фото замість біографії. Створіть мініхарактеристику автора, використавши [світлини](#).

✓ **ПРО АВТОРКУ.**

Родом із Дніпра. Науковець (кандидат філософських наук), журналіст, перекладач, пише фентезійні, містичні, фантастичні, пригодницькі, детективні твори, які багаторазово (7) відзначені Міжнародним літературним конкурсом «Коронація слова».

Завдання. Перегляньте [інтерв'ю](#) та визначте, чи є авторка успішною людиною.

✓ **ПРО ТВІР.**

«Куций» – один із чотирьох творів збірки казок «Подарунки від Святого Миколая».

2. Літературне дослідження.

✓ **КОМЕНТОВАНЕ ЧИТАННЯ ЕКСПОЗИЦІЇ** твору для дослідження часопростору.

«Микита дуже хотів собаку...» до «Снився йому малий пес...»

Запитання та завдання:

- Яка роль першого речення?
- Хто розповідає історію?
- Коли і де відбуваються події?
- Кімната – за вікном, у чому різниця цих світів?
- Якою є кімната Микити? Які деталі розкажуть про хлопця? Який він?

Про що мріє? Який у нього настрій?

- Якою є сім'я хлопчика? Чи щасливий він? Чому батьки серйозно не сприймали бажання сина? Чи вірили, що він може бути відповідальним?
- Як молитва до Святого Миколая розкриває хлопчика?
- Чому замість відповіді Святого лише верескливо нявчить кіт?

Спостереження. Які художні засоби використовує автор для характеристики омріяного песика?

✓ **КОМЕНТОВАНЕ ЧИТАННЯ ЗАВ'ЯЗКИ** твору для дослідження часопростору.

«Вранці мама попрохала Микиту винести сміття...» до «І що мені тепер з тобою робити...»

Запитання та завдання:

- Коли відбуваються події?

- Як авторка продовжує розповідати про Микиту? На що звертає увагу?
- Як розширюється простір у творі: кімната – квартира – двір?
- Чи є сміттєві баки символічним образом? Аргументуйте думку.
- Що знаходить хлопчик серед коробок?
- Визначте деталі, що розкривають емоції хлопчика.

Спостереження. Які художні засоби використовує автор для характеристики цуценяти?

- Порівняйте образ омріяного цуценяти і того, що знайшов хлопчик. Чи є різниця?

- Де у творі ви вже зустрічали деталі опису цуценяти? Укажіть їх.

Створіть асоціативний часопросторовий малюнок твору.

ЕЛЕКТРОННИЙ ТЕКСТ ТВОРУ для самостійного читання.

Доповніть асоціативний часопросторовий малюнок твору.

Запитання та завдання:

- Як рішення хлопчика змінює долю цуценяти: сміттєві баки – квартира?
- Чому хлопчик назвав собаку Куций?
- Як характеризує цей вчинок Микиту? Чому хлопчик забирає собаку?
- Як реагує мама на появу цуценяти? Чому мама погодилася залишити

Куцого?

- Як відреагував батько на цуценя? Чи сподобалося воно йому?
- Чи правильно, що песик став подарунком?
- Визначте деталі, що розкривають атмосферу у родині, коли у квартирі

з'явився собака.

- За яких умов батьки дозволяють синові залишити собаку?
- Чи готовий Микита до такого рішення?
- Як поява цуценяти змінює життя Микити?
- Про що свідчить перемога Микити та Куцого під час бійки з хуліганами?
- Визначте кульмінацію твору.

Спостереження. Які художні засоби використовує автор для характеристики зимового вечора в експозиції та розв'язці твору? Чи змінилися вони?

- Чи змінилося ставлення Микити до собаки протягом року? Чи змінився сам Микита?

- Чи змінилося ставлення батьків до собаки?
- Ким для цієї сім'ї став Куций?
- Скільки часу було потрібно, щоб Святий Миколай виконав бажання? Чи завжди це відбувається? Що для цього потрібно?

- Яка головна ідея оповідання?

3. Створення нового продукту.

✓ ЗНОВУ ПРО ТВІР.

Завдання. Як автор буде твір?

Відредагуйте асоціативний часопросторовий малюнок твору.

Моделі часопростору.

- Є часопростір дому, кімнати хлопчика.
- Є часопростір вулиці (сміттєві баки).

Композиція твору.

- Визначте події *сюжету*, що є зав'язкою, кульмінацією, розв'язкою у творі.

Позначте їх.

- Визначте, які *позасюжетні елементи* використовує автор. Позначте їх.

Жанр твору.

- Як через жанр оповідання розкривається модель світу, створена автором?

Творчі завдання.

- Створіть асоціативну обкладинку до оповідання «Куций».

✓ ЗНОВУ ПРО АВТОРКУ.

Завдання.

- Визначте, для чого авторка написала цей твір. Які поради вона дає читачеві? Запишіть їх.
- Як характеризують письменницю назви її творів, що запропоновані на платформі «[Букнет](#)»?
- Прочитайте ще один із творів Наталі Дев'ятко та створіть його рекламу для однокласників.
- Чи є стиль автора унікальним? Чим він відрізняється з-поміж інших?

Творчі завдання.

- З чим у вас асоціюється письменниця (образ, предмет, колір, звук, запах, смак)? Створіть символічний портрет автора.

Тема. Ірина Ярошенко «Вусате щастя»

1. Занурення у ситуацію.

Завдання.

Фото замість біографії. Створіть мініхарактеристику автора, використавши світлину.

✓ ПРО АВТОРКУ.

Родом із Полтави, зараз живе у Кременчуці. Учителька, письменниця пригодницьких, фентезійних творів. Захоплюється музикою та літературою.

Завдання.

Створіть мініхарактеристику автора, використавши дописи:

- «Мене звать Ірина, і я закохана у книги! Усе почалося з того, що моя мама читала сама і привчила мене з головою поринати у таємничі світи на паперових

сторінках. Ще з семи років я складала віршики та вигадувала історії про себе та друзів. Ось, нарешті, настав час, коли я вирішила, що моїм історіям місце на всіх тих же сторінках, а чи будуть вони захоплюючими і таємничими – побачимо!».

- «Я пишу про те, що мене оточує, хвилює, подобається. Мене надихає музика, природа та прекрасне! Пишу оповідання, нариси та романи. Я люблю тікати від реальності в книги, тому пишу фентезі, фантастику, містику та постапокаліпсис».

✓ ПРО ТВІР.

Анонс оповідання «Вусате щастя».

Ми відповідаємо за тих, кого приручили. Коротке оповідання про долю маленької кішечки.

2. Літературне дослідження.

✓ **КОМЕНТОВАНЕ ЧИТАННЯ ЕКСПОЗИЦІЇ** твору для дослідження часопростору.

Привіт, мене звать Мурка. Сьогодні моя перша ніч, коли я опинилася на вулиці. Мені холодно, адже йде сніг. Відчуваю, що мої ніжні рожеві лапки замерзають, не допомагає навіть хутро, яке я так старанно розпустила. Ви запитаете, що я тут роблю? А я скажу, що вулиця тепер мій дім, тільки невідомо, чи довго я тут житиму.

Ой, он мій господар йде! Зараз він мене покличе і я піду грітися, помурчу в господині на колінах... Ура!

Ні, пройшов повз... Він же мене сюди викинув, просто біля будинку штурхнув ногою і нагримав. А я ж нічого не робила! Просто у нього голова боліла, а я їсти попросила. Виявилось, дуже голосно просила.

О, он і господиня йде, побіжу може забере назад, я ж така ласкава, пухнаста, чистенька, няв!

І ця прогнала... Ти ж мене любила наче... Пестила, на ручки брала, мені це навіть подобалося.

Запитання та завдання:

- Як авторка починає твір? Чому вона побудувала його таким чином, щоб розповідь ішла від кішечки Мурки?

- Де знаходиться кішечка? Чи завжди вона жила на вулиці?

- Чому цей вечір є незвичайним?

- Чи є Мурка реалістичним образом? Яка вона?

Спостереження. Які художні засоби використовує автор для опису Мурки та її відчуттів?

✓ **КОМЕНТОВАНЕ ЧИТАННЯ ЗАВ'ЯЗКИ** твору для дослідження часопростору.

Лапки замерзли, треба побігати. Ой, ні, треба шукати де б сховатися! І ще б чогось поїсти, животик бурчить, може б і зігрілася!

Під великою залізкою холодно, нірка кудись униз, де пахне вологою і теплом, надто маленька, не пролізу. Ой, як же тут холодно! Няв! Господарі! Заберіть мене звідси, хочу додому, няв!

Ні, мабуть, тут я посплю, може, одумається моя господиня, пожаліє. Ось тут біля їхнього під'їзду посиджу біля сходів, щоб знайшли, якщо передумають. Ось так, лапки під себе, хоч би тільки до ранку досидіти. Ось так, уже тепліше, можна поспати, все одно прокинуся, коли хтось йтиме.

Мамо, мамо, дивись киця замерзла! – маленька дівчинка розстібає куртку і намагається заховати кошенятко до себе на груди. Мама допомагає дитинці, підтримуючи тваринку. Вона знімає рукавичку і відчуває, як ледь помітно б'ється під хутром маленьке серце.

Запитання та завдання:

- Чи була Мурка щасливою кішкою?
- Чи розуміє вона, чому втратила дім і опинилася на вулиці?
- Охарактеризуйте світ вулиці очима Мурки. Що вона відчуває? Про що думає?
- З чим асоціюється у кішки дім, а з чим вулиця? Чому їй весь час холодно?
- Чому авторка використовує в оповіді органи чуття?
- Чого кішка чекає від людей? Чи вірить у їх гуманність? Які деталі із твору це підтверджують?
- Як через твір розкривається автор?

Створіть асоціативний часопросторовий малюнок твору.

ЕЛЕКТРОННИЙ ТЕКСТ ТВОРУ для самостійного читання.

Доповніть асоціативний часопросторовий малюнок твору.

Запитання та завдання:

- Чому так небезпечно кішкам, які мали господарів, стати безпритульними?
- Як авторка дає шанс кішці вижити?
- Чому не дорослі, а дитина намагається врятувати кішку?
- Що пообіцяла донечка мамі для того, щоб та погодилася забрати кішечку додому? Чи забрала б мама кішку, якби донька нічого не пообіцяла? Визначте деталі, які це підтверджують.
- Чи справді Мурка «найкращий подарунок» для дівчинки?
- Чим дівчинка й мама відрізняються від попередніх господарів кішки?
- Чи комфортно Муриці-Маркізі у новому домі? Чому?
- Чи випадково нове ім'я, новий дім, нову господиню кішка отримує у надвечір'я Нового року? Як це розкриває головну ідею оповідання?
- Які перші відчуття кішки зранку? Чи відчуває вона, що потрапила в інший дім?
- Чому твір закінчується ранком?
- Для кого цей Новий рік виявився щасливим?
- Що є щастям для Мурки-Маркізи?

3. Створення нового продукту.

✓ ЗНОВУ ПРО ТВІР.

Завдання. Як автор буде твір?

Відредагуйте асоціативний часопросторовий малюнок твору.

Моделі часопростору.

- Є протиставлення часопростору двох світів теплого дому та часопростору холодної вулиці.

Композиція твору.

- Визначте події *сюжету*, що є зав'язкою, кульмінацією, розв'язкою у творі. Позначте їх.

- Визначте, які *позасюжетні елементи* використовує автор. Позначте їх.

Жанр твору.

- Чи є цей твір казкою, якщо оповідачем є кішка? Чи є цей твір оповіданням? Який жанр використовує автор?

Назва твору.

- Чому авторка не назвала твір по-іншому? А як би його назвали ви? Чому?

Творчі завдання.

- Запропонуйте свою ілюстрацію обкладинки оповідання. А в письменниці вона така.

- Створіть текст пісні «найщасливішої кішки у світі».

✓ ЗНОВУ ПРО АВТОРКУ.

Завдання.

- Визначте, для чого авторка написала цей твір. Які думки із твору відображають її життєві цінності? Запишіть їх.

- Які поради авторка дає читачеві? Запишіть їх.

- Перегляньте добірку творів Ірини Ярошенко на сайті [«Аркуш»](#) та прочитайте один із них. Створіть допис у соцмережі про цей твір.

- Чи є стиль автора унікальним? Чим він відрізняється з-поміж інших?

Творчі завдання.

- Скористайтеся сторінкою письменниці у соцмережі ([Facebook](#)). Створіть асоціативний кольоровий портрет Ірини Ярошенко.

- Створіть кросенс «Світ Ірини Ярошенко». Підберіть до ілюстрацій заголовки.

Тема. Anthony «Міртко»

1. Занурення у ситуацію.

✓ ПРО АВТОРА.

Хто написав цей твір – чоловік чи жінка невідомо, є тільки ім'я – Anthony. Напевне, автор робить це свідомо. В одному із дописів на Букнеті пише: «Письменники діляться на дві великі категорії (завжди є підкатегорії): ті, хто зробив це своєю професією, і ті, хто вихлюпує свою творчу енергію в волонтерському порядку. Я відношуся до другої категорії».

✓ ПРО ТВІР.

Запитання. Про що цей твір, якщо він має таку обкладинку?

Автор вважає, що «оригінальному твору потрібна оригінальна обкладинка, здатна прямо сказати вашому читачеві: я не така як всі, візьми мене».

Анонс твору «Міртко» від автора.

У дитинстві трапляються різні історії, але ця історія, що сталася в передноворічні дні особлива, тому що може статися з кожним, хто вірить в дива. Це добра дитяча історія про здійснення бажань. Але чи достатньо лише одного бажання для здійснення мрії?

2. Літературне дослідження.

✓ КОМЕНТОВАНЕ ЧИТАННЯ ЕКСПОЗИЦІЇ твору для дослідження часопростору.

У дитинстві трапляються різні історії, але ця історія, що сталася в передноворічні дні особлива, тому що може статися з кожним.

Передсвяткова метушня, яка вже панувала в місті, набирала своїх обертів. Одна крамниця, на центральній вулиці міста, уже готувалася до відкриття і початку своєї роботи. Продавці робили останні приготування, уважно обходячи і оглядаючи полиці з товаром. Один з них, проходячи повз полицю, де продавалися електричні чайники, побачив на підлозі шматок блискучої мішури, вочевидь вона відірвалася від тієї, що новорічною прикрасою висіла на стелі. Покрутившись і не знайшовши спосіб як причепити її назад, він звернув увагу на електричний чайник, який кинувся йому у очі і накрутив мішуру на нього. Час йшов далі, і крамниця почала наповнюватися жвавими покупцями, які з увагою проходили між рядами, обираючи подарунки до новорічних свят.

Запитання та завдання:

- Коли відбуваються події? Чим незвичайні ці дні? Чим наповнені?
- Опишіть крамницю, де відбуваються події. Яка атмосфера тут панує?

Спостереження. Які художні засоби використовує автор для характеристики передноворічної атмосфери?

- Чому авторка звертає нашу увагу на електрочайник?
- Яку роль відіграла у цій частині мішура? Чи є цей образ символічним?
- Чому немає ГЕРОЯ?

✓ КОМЕНТОВАНЕ ЧИТАННЯ ЗАВ'ЯЗКИ твору для дослідження часопростору.

- Ось, ось вони... – радісно кричав хлопчик, який підбіг до тих полиць, вказуючи рукою на електричні чайники.

На вигляд йому було близько восьми років, білявий і з кирпатим носом.

- Молодець, пильне око! – сказав його батько, який вже підійшов. – Так, давай обирати. Як тобі ось цей?

Хлопчик тільки мовчки знизав плечима.

- Добре, давай далі., – сказав батько і поставив його на місце.

- Ти вже загадав бажання? – запитав він у сина, уважно оглядаючи інший товар на полицях.

- Ще ні... – відповів хлопчик. – А., яке бажання?

- Чого б тобі найбільше хотілося отримати на Новий рік.

- Ммм, – хлопчик на задумався на хвилинку і потім махнув головою в знак того, що вже знає своє бажання напевно.

- Наразі закрій очі, уяви своє бажання і сильно-сильно побажай...

- Це я вже знаю., – хлопчик закрив очі, як і сказав батько, і стиснувши кулачки став загадувати своє бажання.

- Ну, загадав?

- Загадав! – задоволено відповів хлопчик.

Мабуть, цей візьмемо. Як тобі? Подивися, навіть з новорічною мішурою. У нас вже є така марка, буде йому до пари, ось наша мама зрадіє!

Отримавши остаточне схвалення від сина, батько покликав продавця, який упакував їм чайник в коробку, і вони попрямували до каси для оплати.

Запитання та завдання:

- *За яких обставин ми знайомимося з героями твору? Хто це? Чому у передноворічні дні вони прийшли до крамниці? Чому вони лише вдвох?*

- *Як спілкується батько й син? На які репліки батька ви звернули увагу, як можете їх прокоментувати?*

- *Визначте деталі, що характеризують хлопчика.*

- *Визначте деталі, що характеризують батька.*

- *Чи відчують герої атмосферу свята?*

- *Чому батько хоче, щоб хлопчик загадав бажання?*

- *Яке, на вашу думку, бажання загадав хлопчик?*

- *Що придбали батько з сином у крамниці? Чому вони зупинились на виборі чайника з новорічною мішурою?*

Створіть асоціативний часопросторовий малюнок твору.

ЕЛЕКТРОННИЙ ТЕКСТ ТВОРУ для самостійного читання.

Доповніть асоціативний часопросторовий малюнок твору.

Запитання та завдання:

- *Чи однаковою є атмосфера світу крамниці та дому?*

- *Як зображено світ дому Юрка – головного героя? Які деталі використовує авторка?*

- *Чи змінюється Юрко у світі дому? Який він? Чи є він щасливим? Які його захоплення?*

- *Чому Юрко не захотів прикрашати ялинку без мами?*

- *Що, на вашу думку, найбільше бентежило хлопчика?*

- *Як через опис дій хлопчика розкривається його внутрішній світ?*

- *Чому авторка світ дому Юрка звужує до його до кімнати?*

- *Чому Юрку не спиться? Що найбільше здивувало хлопця?*

- *Чому чайник удень мовчав, а ожив уночі?*

- Для чого автору потрібно, щоб чайник заговорив? Прокоментуйте: «Так це я, і нічого в цьому немає дивного. Ніч сьогодні чарівна і не потрібно на мене так дивитися, ніби ти чайників не бачив?!»

Спостереження. Які художні засоби використовує автор для творення чарівної ночі?

- Чому, на думку хлопчика, кожен повинен мати ім'я: «мене Юрко звать, а твоє ім'я як...»?

- Чому Юрко назвав чайник Міртко? Із чим у вас асоціюється це ім'я? Чи випадково в цей час на вулиці пішов сніг?

- Чому образ чайника є символічним? Яку роль він має виконати у творі?

- Як ви думаєте, чому Міртко запитує про загадане бажання хлопчика?

- Чи відгадали ви, яке бажання загадав хлопчик?

- То яке ж бажання загадав хлопчик? Чого він його озвучив саме чайнику?

- За законами якого жанру для здійснення бажання потрібно відправитися у подорож?

- Чи знає Міртко, що зробити, щоб бажання здійснилося?

- Чому Юрка не злякала небезпечна подорож за межі своєї кімнати? Що його захоплює, а чого він боїться?

- Куди потрапляє Юрко разом із Міртко? Чи реальний це світ? Як це відбулося?

- Чому Юрко і Міртко помандрували до зворотного боку місяця? Чи й справді, там є чарівні ліки?

Спостереження. Які художні засоби використовує автор для зображення опису пейзажу зворотного боку місяця – світу Анулі?

- Як через зорово-слухові образи моделюється фантастичний світ Анулі? Чому автор зображує все в темних та холодних кольорах?

- Що відчуває Юрко?

- Створіть ланцюжок випробувань, які проходять Юрко з Міртко, щоб потрапити до печери бажань. Як кожне випробування розкриває Юрка? Чого воно його вчить?

Спостереження. Які художні засоби (метафори, синекдохи) використовує автор для зображення кратера?

- Чому в кратері темно? Хто там живе?

- Яка роль протиставлення: тінь – світло? Чому від примар можна було врятуватися зірками?

- Чому так важливо було розтопити лід річки?

- Яке випробування було, на вашу думку, найтяжчим?

- Чому на зміну темряві і холоду прийшли світло та тепло? Які кольори переважають в «печері бажань»?

Спостереження. Які художні засоби використовує автор для зображення печери бажань?

- Чому авторка продовжує випробовувати хлопця, хоч він і потрапив до печери бажань?

- Чому автор асоціює бажання з насінням, яке потрібно знайти, посадити, щоб з нього вирости квіти-бажань, і тільки з них можна робити ліки?

- Чому автор докладно описує, як Юрко та Міртко готували чарівні ліки?

- Що відбувається з часом у творі? Скільки часу було потрібно, щоб

виготовити чарівні ліки?

- Як ця небезпечна подорож змінює Юрка? Які життєві істини відкриває? Запишіть їх. Чи відбуваються зміни з Міртко?

- На якому етапі читання твору ви здогадалися, що подорож хлопчика була сном?

- Коли здійснилося бажання хлопчика?

- Чим особливий другий день? Чому тато знову згадує про ялинку? Чи зрозумів тато, яке бажання загадав хлопчик?

- Чому мама знаходиться на кухні?

- Чому у творі в перший і другий день різна кольористика? Як вона змінюється?

- Яка головна ідея твору?

- Чи достатньо лише одного бажання для здійснення мрії?

- У творі є примітка від автора: «Загадуючи бажання, докладі зусилля для його здійснення». Прокоментуйте її. Для чого авторка пише цю примітку?

- Чи відбулося у творі диво?

3. Створення нового продукту.

✓ ЗНОВУ ПРО ТВІР.

Завдання. Як автор будує твір?

Відредагуйте асоціативний часопросторовий малюнок твору.

Моделі часопростору.

- Є часопростір крамниці.

- Є часопростір дому із вітальною, кімнатою хлопчика, кухнею.

- Є часопростір дороги до фантастичного світу Анулі.

Композиція твору.

- Визначте події сюжету, що є зав'язкою, кульмінацією, розв'язкою у творі. Позначте їх.

- Визначте, які *позасюжетні елементи* використовує автор. Позначте їх.

Чи є сон позасюжетним елементом, чи це окреме оповідання?

Жанр твору.

- Чи є цей твір оповіданням-казкою чи повістю-казкою? Доведіть свою думку.

Творчі завдання.

- Перегляньте [рекламу твору](#). Якими ще 2-3 ключовими думками ви б її доповнили? Які ілюстрації використали б?

- Створіть карту подорожей в Анулі; напишіть, що кожна зупинка відкриває для читача.

✓ ЗНОВУ ПРО АВТОРКУ.

Завдання.

- Визначте, для чого автор написала/написав цей твір. Які думки із твору відображають життєві цінності автора? Запишіть їх.

- Чим стиль автора відрізняється з-поміж інших?

Творчі завдання.

- Хто, на вашу думку, написав цей твір: чоловік чи жінка? Створіть мініхарактеристику автора, використавши текст твору.

- Створіть асоціативний портрет автора. Які символічні кольори, образи

використаєте?

Тема. Ольга Могильда «Лакі або щаслива Різдвяна історія» (Література рідного краю)

1. Занурення у ситуацію.

Завдання. Фото замість біографії. Створіть мініхарактеристику автора, використавши світліну.

✓ ПРО АВТОРКУ.

Родом зі Кіровоградщини. Зараз проживає у Кропивницькому.

Учителька та письменниця.

2. Літературне дослідження.

✓ **КОМЕНТОВАНЕ ЧИТАННЯ ЕКСПОЗИЦІЇ** твору для дослідження часопростору.

– Мамо, мамо, давай купимо ось цього! – смикав маму за пальто дванадцятирічний Максим, коли вони йшли поміж рядами, де продавали тваринок.

– Я ж тобі сказала, що ні. Хто буде доглядати за собакою? Треба рано вставати, виходити з ним на прогулянки, а ми з татом завжди поспішаємо зранку.

– Я буду гуляти, чесне слово!

Жінка озирнулася, подивилася в очі сина. Він скорчив жалібну гримасу. В уяві мами промайнули пошматовані меблі, калюжі в коридорі, шерсть на дивані, і вона ще раз з упевненістю відповіла:

– Ні!

Максим давно мріяв про собаку. Навіть не важливо, якої породи. Бо ж у його друга Вовки є німецька вівчарка, а в Сашка – хаскі. Вони їх тренують, виходять з ними гуляти. А Оксанка в школі постійно показує фото своєї такси Фанні, розказує, яка вона лагідна й розумна. От і Максимові дуже кортіло мати чотирилапого друга, але батьки ніяк не погоджувалися. Обоє працювали зранку до ночі. У них на сина часу не завжди вистачало, а тут собака.

Макс ображено махнув рукою й в повітрі застигло його протяжне «еєєєех».

На календарі був грудень. Перший сніг білою пухкою ковдрою застелив землю й вже відчувався справжній прихід зими.

Запитання та завдання:

- Чому твір починається із діалогу мами і сина? Про що ця розмова? Де відбуваються події?

- Про що мріє Максим? Який він? Скільки йому років?

- Коли відбуваються події? Чому цей час особливий?

✓ **КОМЕНТОВАНЕ ЧИТАННЯ ЗАВ'ЯЗКИ** твору для дослідження часопростору.

Макс уважав себе дорослим, але потайки написав листа Миколаю й, поспіхом збираючись до школи, лишив його на столі. Лист у яскравому конверті помітила мама, коли заскочила додому на обід. Вона не мала звички брати чужі речі чи читати чужі листи, але тут все було інакше, бо знала, що в цьому році Миколайчиком знову будуть вони з татом, а Миколай має неодмінно знати, що ж Максим попросив у нього під подушку. Мама акуратно розкрила конверт і перше, що побачила: «Святий Миколаю, подаруй мені собаку...»

Вона не дочитала до кінця, похитала головою, акуратно склала листа назад до конверту й побігла на роботу.

Запитання та завдання:

- Коли і де відбуваються події?
- Чи вірять дванадцятирічні хлопці в Миколая?
- Чому Макс написав листа? На що він сподівається?
- Чому мама не дочитала листа?

Створіть асоціативний часопросторовий малюнок твору.

ЕЛЕКТРОННИЙ ТЕКСТ ТВОРУ для самостійного читання.

Доповніть асоціативний часопросторовий малюнок твору.

Запитання та завдання:

- Чим особлива ніч на Миколая? Що відчуває? Як реагує зранку?
- Чому батьки все ж подарували собаку хлопцеві?
- Чому, отримавши Лакі, хлопець був такий щасливий, адже тепер йому потрібно рано вставати, вигулювати песика і доглядати за ним?
- Чи подобався Лакі родині? Яка роль розмови між батьками про відповідальність?
- Чи є Макс відповідальним за Лакі? Чи є він для пса справжнім другом?
- Чи є відповідальними мама й батько? Чому він відпустив пса?
- Як реагує Лакі, що залишився один у парку?
- Як реагують члени родини, що у новорічний вечір у домі вже немає собаки? Чому Макс рюмсає? Чи так ведуть себе 12-річні хлопці?
- Чи здивувала вас реакція мами Ліди?
- Чи хотів батько знайти песика? Чому Новий рік для родини не став святом?
- Яка роль діалогу Лакі та кішки Руді? Де він відбувається? Про що він? Які думки кішки вас вразили?
- Як хвороба Макса змінила батька? Чому у Святвечір він вирішив знайти не дурного собаку, а Лакі?
- Чи пощастило Лакі знайти справжнього друга? Які риси кішки Руді варто було б мати і людям?
- Чому Лакі завжди вірив, що він загубився, адже це було не так? Чому у це не вірила кішка Рудя?
- Як через образ кішки Руді розкривається світ бездомних тварин? Чому про це пише авторка?

- Чому Макс говорить, що це його найкраще Різдво? Чи змінився хлопець? Чи усвідомив, що відповідальний за Лакі?

- А чи міг Лакі «не загубитися»? Чи винний лише тато в тому, що Лакі «загубився»?

- Чому не Новий рік, а Різдво принесло щастя в дім? Що ще, окрім Лакі, тут з'явилося?

Спостереження. Як через засіб монтажу світів будується твір?

- Яка головна ідея твору?

3. Створення нового продукту.

✓ ЗНОВУ ПРО ТВІР.

Завдання. Як автор будує твір?

Відредагуйте асоціативний часопросторовий малюнок твору.

Моделі часопростору.

- Є часопростір вулиці зі світами вулиці, двору, парку.

- Є часопростір дому зі світом родини.

- Є часопростір підвалу зі світом бездомних тварин.

Композиція твору.

- Визначте події *сюжету*, що є зав'язкою, кульмінацією, розв'язкою у творі.

Позначте їх.

- Визначте, які *позасюжетні елементи* використовує автор. Позначте їх.

Чи є розповіді кішки вставними епізодами?

Жанр твору.

- Чи є цей твір є оповіданням?

Творчі завдання.

- Створіть допис про важливість бути відповідальними за тварин, які колись стали подарунком. Підберіть 3 ілюстрації та створіть до них оригінальні заголовки.

✓ ЗНОВУ ПРО АВТОРКУ.

Завдання.

- Визначте, для чого авторка написала цей твір. Які думки із твору відображають її життєві цінності? Запишіть їх.

- Які поради авторка дає читачеві? Запишіть їх.

- Визначте 2-3 особливості авторського стилю письменниці.

Творчі завдання.

- Доповніть створену мініхарактеристику авторки, використавши її твір.

- З чим у вас асоціюється письменниця (образ, предмет, колір, звук, запах, смак)? Створіть символічний портрет авторки.

Тема. Дзвінка Матіяш «П'ятинка»

1. Занурення у ситуацію.

Завдання. Фото замість біографії. Створіть мініхарактеристику автора, використавши світлину.

✓ ПРО АВТОРКУ.

Родом із Києва.

Авторка казок для дітей, перекладачка дитячих книг, постійний учасник творчих проєктів.

Захоплення: вишивка.

За яку б справу не бралася, завжди виконувала її сумлінно, не шкодуючи ні сил, ні часу. Її твори про любов та радість, про чудеса, унікальність кожного

дня, про родину, мрії, призначення у житті, про страхи і їх подолання, тому улюблений жанр – казка («Казки П'ятинки», «Казки Різдва»). Для популяризації читання перекладає з польської та білоруської. Займається благодійністю, допомагаючи дітям. Любить подорожувати. Справжнім випробуванням на витривалість для неї стала дорога святого Якова – це 900 кілометрів пішки з наплічником на спині через усю Іспанію до мису Фіністера. Уважає, що написати можна лише про те, що проживеш. (Із [презентації книги](#) «Марта з вулиці Святого Миколая», інтерв'ю).

✓ ПРО ТВІР. Анонс казки «П'ятинка».

2. Літературне дослідження.

✓ КОМЕНТОВАНЕ ЧИТАННЯ ЕКСПОЗИЦІЇ твору для дослідження часопростору.

П'ятинка спускається на землю щоп'ятниці, ходить по землі та дивиться, як люди живуть. Ходить по містах і селах, заглядає у всі вікна, тільки люди її не бачать, бо вона невидима ходить. І як бачить П'ятинка, що люди по правді живуть, то тихо сміється до себе, і її сміх на землю золотим зерном сіється. Потім із того зерна золота трава виросте. Вона всюди, тільки не кожен може ту траву бачити, а лише той, у кого очі добрі, – той золоті стебла між зеленими помічає і знає, що то трава, яку П'ятинка насадила, та трава зі сміху й радості виростала. Вона до людей усміхається, а люди до неї. Як хтось нахилиється, щоб її зрвати, то вона стає зеленою, між простими травами ховається, і вже не можна її пізнати. Бо вона не для того, щоб її зрвати, а щоб людям радісно було по землі ходити.

А як бачить П'ятинка, що люди живуть не по правді, то їй сумно робиться. П'ятинка дивиться і хитає головою скрушно, і сльози в неї з очей котяться. Плаче П'ятинка, і ті сльози стають дощем і ллються на землю. І той П'ятинчин дощ сумний, але дуже добрий для садовини та городини, бо після нього все краще росте. Огірки швидше зав'язуються, картопля раніше зацвітає, і вже ніякий жук її не їсть. Яблуневі гілки аж до землі хиляться, бо всі вони яблуками всипані. А груші такі соковиті та солодкі родять, як мед. Чудуються люди, що всі плоди на

очах досягають, а ті, хто знають, що й до чого, кажуть: «То, мабуть, П'ятинка через нас плакала. А після її дощу все, що на землі росте, добре родить» .

Часом буває так, що П'ятинка ходить по землі видима. Йде собі жінка по вулиці – ні молода, ні стара, ні білява, ні чорнява, очі в неї – то світлі, як вода, то темні, як земля, – міняються. Довгий плащ блаженський – чи то зелений, чи то коричневий, чи такий, як осіннє листя, що вже довго на землі лежить, – не скажеш. І завжди боса ходить – чи в місті, чи в селі, чи по снігу, чи по болоту, чи по асфальту. Заходить боса в метро, по ескалатору боса спускається. Двері метро відчиняються вагони переповнені, люди з роботи повертаються. П'ятинка теж у вагон втиснеться, дивиться на людей: втомлені, сумні, роздратовані, задумані, радісні, кумедні. Хто книжку читає, хто музику слухає, хто пише есемеси, хто спить навстоячки. П'ятинка всіх роздивляється у вагоні, навіть тих, хто до неї спиною стоїть, бо вона вмє бачити так, як звичайні люди не бачать. І хочеться їй, щоб у цих людей все було добре. А як П'ятинка подумає, так воно й буде. Під'їжджає поїзд до зупинки, виходить П'ятинка з вагона – ніби вітерцем легенько повіє – і люди у вагоні раптом повеселішають. Хто був сумний, той усміхнеться до сусіда; хлопець, що спав, прокинеться, кліпне очима і поступиться місцем літній жіночці. А вона усміхнеться до нього і почастує сливами, каже : «Свіженькі, синочку. Сьогодні на дачі назбирала». Так П'ятинка людські серця теплішими робить.

Запитання та завдання:

- *Коли відбуваються події? Чому цей день особливий?*
- *Де відбуваються події? Чи можна визначити місто?*
- *Чим особлива П'ятинка? Чому вона невидима?*
- *Як реагує П'ятинка на тих, хто живе по правді? Яка символіка золотого зерна?*
- *Як реагує П'ятинка на тих, хто живе не по правді? Яка символіка дощу? Чому навіть цей сумний дощ дає користь? Чим особлива природа після дощу? Чи здивував вас висновок людей, чому пішов дощ?*
- *Чому у творі такий розподіл світу людей?*
- *Чому видима П'ятинка така багатоліка? Як здогадатися, що це вона?*
- *Чому, окрім світу вулиці, зображений ще світ метро? Який він? Чому спускається сюди П'ятинка? Якою є поведінка людей у метро? Як П'ятинка змінює світ метро?*

Спостереження. Які художні засоби використовує авторка, щоб описати П'ятинку?

- *Чому авторка так докладно знайомить із П'ятинкою? Яка місія П'ятинки?*

✓ КОМЕНТОВАНЕ ЧИТАННЯ ЗАВ'ЯЗКИ твору для дослідження часопростору.

Одної п'ятниці йшла П'ятинка дворами до метро «Дарниця». Був погідний лютневий ранок, цілу ніч падав сніг і накрив землю м'якою пухкою ковдрою. Ще й досі в повітрі танцюють свій танець поодинокі сніжинки. Дивиться П'ятинка на них, посміхається, і сама на ходу пританцьовує. Коли чує: хтось плаче у

будинку №7 на третьому поверсі.

У П'ятинки дуже гострий слух, так само, як зір. П'ятинка підіймається у повітрі на третій поверх (бо вона вміє у повітрі ходити), знаходить вікно, з-за якого чути дитячий плач. Заходить через вікно в кімнату і бачить, що на підлозі серед розкиданих іграшок сидить маленький Антон і гірко плаче.

Запитання та завдання:

- Коли і де відбуваються події? Чи можна визначити місто?
- Куди йде П'ятинка? Який її настрій? Чому знову до метро?
- Чому її зупинив плач? Звідки його чути?
- Що вас здивувало?

Створіть асоціативний часопросторовий малюнок твору.

ЕЛЕКТРОННИЙ ТЕКСТ ТВОРУ для самостійного читання.

Доповніть асоціативний часопросторовий малюнок твору.

Запитання та завдання:

- Де відбуваються події?
- Чому плаче маленький Антон?
- Чи є це примхою – зліпити сніговика? Чи могла П'ятинка прореагувати по-іншому?
- Як простір кімнати змінюється на простір вулиці? Що є межею реального й фантастичного світу? Чи можна вийти через вікно? Про що варто поговорити з учнями?
- Чи випадково Антон виграє у сніжки? Чи могло бути по-іншому? Як такий сюжет розкриває сутність П'ятинки, її місію?
- Чому сніговик усміхається?
- Що здивувало хлопця? Чому сухі рукавиці та ноги в Антона? Чому П'ятинка боса?
- Чому Антон піклується про П'ятинку? Яка роль чаювання у творі?
- Що символізує мармелад? Чи знає П'ятинка, що його любить Антон? Чому у творі згадано тата, який не любить мармелад?
- Чому Антон розповідає П'ятинці про собаку? Чи й справді, їй подобаються кокер-спанієлі?
- Чим цікава П'ятинка для Антона? Чим вона відрізняється від бабусі?
- Чому П'ятинка йде о десятій? Яка роль часу та чисел у творі? Чи є вони символічними образами казки?
- Чи справді П'ятинка приходила до Антона?

Спостереження. Які художні засоби використовує авторка, щоб описати світ зими?

- Чи могла б казка називатися по-іншому?
- Яка головна ідея твору?
- Чи є цей твір про диво?

3. Створення нового продукту.

✓ ЗНОВУ ПРО ТВІР.

Завдання. Як автор буде твір?

Відредагуйте асоціативний часопросторовий малюнок твору.

Моделі часопростору.

- Є часопростір міст та сіл.
- Є часопростір міста Києва зі світом метро, світом дому (кімнати, кухні), світом двору.

Композиція твору.

- Визначте події *сюжету*, що є зав'язкою, кульмінацією, розв'язкою у творі. Позначте їх.

- Визначте, які *позасюжетні елементи* використовує автор. Позначте їх.

Жанр твору.

- Чи цей твір казкою? Що у цьому творі є фантастичним?

Творчі завдання.

- Створіть макет обкладинки твору, намалювавши П'ятинку. Якою вона є у вашій уяві?

- Використайте ілюстрації та доповніть твір описами.

✓ ЗНОВУ ПРО АВТОРКУ.

Завдання.

- Визначте, для чого авторка написала цей твір. Які думки із твору відображають її життєві цінності? Запишіть їх.

- Які поради авторка дає читачеві? Запишіть їх.

- Перегляньте збірку творів «Казки П'ятинки». Створіть допис у соцмережі.

- Чи є стиль автора унікальним? Чим він відрізняється з-поміж інших?

Творчі завдання.

- Скористайтеся сторінкою письменниці у соцмережі ([Facebook](https://www.facebook.com/)). Випишіть думки, що розкривають авторку; створіть кросенс.

Добірка до розділу «Твори про дива»

- Гаврош Олександр. [Різдвяна історія ослика Хвостика.](#)
- Дерпак Ірина. [Лист Святому Миколаю.](#)
- Дніпровська Анастасія. [Різдвяна зірка.](#)
- Квітка Інга. [Різдвяне диво для Василька.](#)
- Сміливиця. [Різдвяні історії діда Михайла.](#)

Розділ 4. Твори про фантастичні історії

Тема. Галина Малик «Незвичайні пригоди Алі в країні Недоладії»

1. Занурення у ситуацію.

Завдання. Фото замість біографії. Створіть мініхарактеристику автора, використавши світліну.

✓ **ПРО АВТОРКУ.**

Завдання. Перегляньте [відео](#) проєкту «Живі письменники» та створіть мініхарактеристику автора (3-5 речень).

2. Літературне дослідження.

✓ **КОМЕНТОВАНЕ ЧИТАННЯ ЕКСПОЗИЦІЇ** твору для дослідження часопростору.

РОЗДІЛ ПЕРШИЙ, у якому починаються чудеса.

Аля грюкнула кімнатними дверима і притулила долоні до гарячих щік.

Ой, як соромно! Як негарно все вийшло!

Ще місяць тому надумала вона вишити рушничка для бабусі, до її дня народження. І нитки підбрала, і рушничок білий знайшла, і навіть перший хрестик зробила. А потім їй усе набридло.

Дівчинка відклала роботу й подумала: «Завтра дошию!» Назавтра часу у неї не знайшлося. А згодом вона й зовсім забула про вишивку. Їй навіть здалося, що рушничок давним-давно вишитий!

Тому, коли сьогодні всі поздоровляли бабусю, Аля була певна, що дарує рушничка з вишитими червоними півнями.

Бабуся розгорнула пакунок, і тут всі побачили біле полотно з маленьким хрестиком у куточку та лялечку червоних ниток.

– Що це? – здивувалася бабуся.

– Це... це... вишиваний рушничок... – ледве вимовила Аля і почервоніла, як ті нитки.

А тато глянув на неї й стиха мовив:

– Ех ти!

І тоді Аля втекла до своєї кімнати.

Ох, як негарно все вийшло!

Потроху дівчинка заспокоїлася. Вона чекала, що за нею от-от хтось прийде, бо час сідати до святкового столу! Але ніхто не прийшов. Спочатку Алі стало нудно, а потім вона розсердилася. «То ви такі! – сказала вона сама собі. – Ось візьму голку і навишиваю вам сто півників, щоб ви не думали!..»

– Цілих сто! – голосно промовила вона.

Запитання та завдання:

- Аля – перше слово у творі. Чому?

- Якою є Аля? Що відчуває? Що чує/бачить? Які бажання має? Чи є вона щасливою? Які її захоплення? Чи комфортно Алі?

Спостереження. Які художні засоби використовує автор для характеристики героїні?

- Де знаходиться Аля? Яка атмосфера у кімнаті Алі/у будинку? Чим особливий цей день?

Спостереження. Усі події будуть відбуватися **протягом 1 дня**, тому авторка використає формат **нерухомого часу**.

- Яка подія сталася місяць тому у цій же кімнаті?

- Як розкривається Аля у творі через деталі: почервоніла, негарно, заспокоїлася, чекала, нудно, розсердилася, навишиваю вам.

Спостереження. Для чого авторка використовує **гіперболу**, як художній засіб?

- Кого обирає авторка в оповідачі? Чому?

✓ **КОМЕНТОВАНЕ ЧИТАННЯ ЗАВ'ЯЗКИ** твору для дослідження часопростору.

– Еге ж, рівнесенько сто! – повторив хтось за її спиною. Першої миті Аля зраділа, бо вирішила, що по неї таки прийшли. Але таким голосом ні тато, ні мама і ніхто з її знайомих не розмовляє! Він був якийсь неживий, безбарвний і дуже неприємний – ніби цвяшком дряпали по склу.

Аля обернулася і...

– Хто тут? – прошепотіла вона.

На плінтусі сидів маленький чоловічок у довгому, майже до п'ят, піджачку з широкими кишенями. На голові у чоловічка червонів ковпачок. А на ногах у нього були величезні черевики із червоними шнурівками.

Аля зацікавилася. А чоловічок поважно вийняв з однієї кишені окуляри, з другої – якогось папірця і почав уважно читати, водячи по рядках вказівним пальцем.

– Так, так, усе правильно! – задоволено мовив він. – Сьогодні ця дівчинка не завершила соту справу. Якраз стільки, скільки треба...

Чоловічок не доказав, бо Аля вже встигла на той час отямитись. Вона запхнула у кишеньку нитки, які ще тримала в руці, і хотіла накрити чоловічка долонькою, наче коника. Але він побачив занесену над собою руку – і вмить опинився на люстрі. Зручно вмовстився на краєчку, звисивши ноги у величезних черевиках.

Аля задерла голову і з цікавістю чекала, що ж він робитиме далі.

А чудернацький гість тим часом змахнув руками і швидко-швидко щось забурмотів собі під носа. Аля прислухалась і почула дивні слова:

Недо-роби!

Недо-пиши!

Недо-почни!

Недо-лиши!

І недо-їж!

І недо-ший!

І в Недоладію

Мерщій!

Чоловічок задоволено потер руки. Потім зняв з лівої ноги черевика і почав засовувати його до кишені.

Черевик помістився, однак носком діставав самісінького підборіддя дивного чоловічка.

Тоді отой чоловічок, наче коник, стрибнув на підлогу, тупнув ногою і... зник!

Раптом щось підхопило Алю, й вона миттю вилетіла у розчинене вікно...

Запитання та завдання:

- Де відбуваються події у цій частині?

Спостереження. Які художні засоби використовує автор для характеристики кімнати Алі?

- Чому дівчина у кімнаті сама? Про що вона думає? Чи визнає свою провину? Чи намагається себе виправдати?

- Для чого у творі з'являється ще один герой? Яка його місія? Чому цей герой чудернацький?

- Як реагує на нього Аля? Що хоче зробити?

- Прокоментуйте слова, які бубонить чоловічок. Про що він говорить?

- Чому Аля вилетіла в розчинене вікно? Чи можна здогадатися, куди забрав її чудернацький чоловічок?

- Як авторка інтригує читача?

Створіть асоціативний часопросторовий малюнок твору.

ЕЛЕКТРОННИЙ ТЕКСТ ТВОРУ для самостійного читання + АУДІОКНИГА.

ЕЛЕКТРОННИЙ ТЕКСТ ТВОРУ (2 варіант) для самостійного читання.

Доповніть асоціативний часопросторовий малюнок твору.

Запитання та завдання:

РОЗДІЛ ДРУГИЙ, у якому Аля потрапляє у країну Недоладію.

- Як Аля потрапила у країну Недоладію? Де вона знаходиться? Чому авторка використовує часопростір порталу?

Спостереження. Які художні засоби використовує авторка для характеристики країни Недоладії?

- Що відчуває Аля тут? Що чує/бачить? Які бажання має? Чи комфортно їй?

- Для чого авторка влаштовує героїні випробування? Який жанр це передбачає?

РОЗДІЛ ТРЕТІЙ, у якому Аля знайомиться з першим недоладянином.

- Як через часопростір дороги Аля відкриває світ Недоладії? Який він?

- Визначте основну ознаку, що властива для Недоладії. На чому постійно наголошує автор?

- Яка роль історії про Недоладька?

Спостереження. Які художні засоби використовує автор для характеристики країни Недоладії та Недоладька?

РОЗДІЛ ЧЕТВЕРТИЙ – П'ЯТНАДЦЯТИЙ.

Спостереження. Як через нанизування історій-намистин, що відбуваються у Недоладії, авторка будує сюжет твору? Чи є ці історії важливі, для кого: Алі чи читача?

- Дослідіть, які ідеї пропагує авторка в історіях:

1. Про Недопопелюшку. 2. Про Недотижня.

3. Про Недороля Десятого. 4. Про Першого Недорадника.

- Чого ці персонажі мають навчити Алю?

- У моделі часопростору дороги позначте місця: місто Недоград – палац Недороля – дім Недочеревика – в'язниця Недорадника – башта з годинником на центральній площі Недограда – та доповніть їх ключовими деталями.

РОЗДІЛ ШІСТНАДЦЯТИЙ, у якому Аля читає чарівну книгу.

- Чим особлива кімнату карлика? Для чого Алі чарівна книга?

- Чи змінюється Аля? Якими деталями автор доповнює її образ?

- Яка роль розділу про книги у творі?

- Чи дає автор відповідь на запитання, чому відбулося перенесення?

РОЗДІЛ ДВАДЦЯТЬ СЬОМИЙ, у якому Аля не впізнає деяких давніх друзів.

- Де у країні Недоладії відбуваються події?

- Чи є цей розділ кульмінацією у творі. Підкресліть деталі тексту, які можуть це підтвердити.

- Чому допомогти Алі може лише годинник? І що з ним не так?

- Чому годинник – це символічний образ?

- Які істини відкриває для себе Аля, а які – читачі?

- За змістом твору усі події відбулися в один день. Чи й справді, час у творі нерухомий? Який прийом використовує авторка?

РОЗДІЛ ДВАДЦЯТЬ ВОСЬМИЙ, у якому настає час прощатися.

- Як змінюється простір країни Недоладії?

- Чи змінюється простір кімнати Алі?

- Чи можна передбачити таку розв'язку твору?

- Чи й справді, час нерухомий?

РОЗДІЛ ДВАДЦЯТЬ ДЕВ'ЯТИЙ, останній, і хоча він дуже короткий, його не можна вважати недоробленим, бо такі вони і є, ці останні розділи, які ще зветься епілогами.

- Чому так завершується твір? Як через фінальну сцену розкривається задум автора?

- Для чого потрібен цей епілог?

- Як ви ставитеся до думки авторки, що кожна розпочата справа має бути закінчена?

- Чому час розтягується у творі (події 1 дня), а простір розширюється: кімната – країна?

- Яка головна ідея повісті-казки?

3. Створення нового продукту.

✓ ЗНОВУ ПРО ТВІР.

Завдання. Як автор буде твір?

Відредагуйте асоціативний часопросторовий малюнок твору.

Моделі часопростору.

- Є часопростір дому, кімнати дівчинки.
- Є часопростір порталу та часопростір дороги країною Недоладією.
- У межах світу Недоладії є часопростір міста Недограда, палацу Недороля, дому Недочеревика, кімнати карлика, в'язниці Недорадника, башта з годинником на центральній площі Недограда.

Композиція твору.

- Визначте події *сюжету*, що є зав'язкою, кульмінацією, розв'язкою у творі.

Позначте їх.

Чи використовує авторка обрамлення (реалістичний світ – портал – реалістичний світ)?

Чи є епілог частиною сюжету?

- Визначте, які *позасюжетні елементи* використовує автор. Яка їх роль?

Позначте їх.

Жанр твору.

- Якщо ознаками казки є порушення героєм заборони, образ межі, чужий світ, символічні герої, зміна головного героя, то чи є цей твір є казкою?
- Цей твір за жанром є повість-казкою. У чому його відмінність від просто казки? Скористайтеся літературознавчим словником та визначте, які ознаки повісті-казки є у творі.

Творчі завдання.

- Створіть мінітекст для анонсу твору на платформі Букнет.
- Створіть карту країни Недоладії. Напишіть, які відкриття зробила Аля біля кожного об'єкта.
- Створіть та опишіть ще одного героя із країни Недоладії. Які б поради він дав би читачам?

✓ ЗНОВУ ПРО АВТОРКУ.

Завдання.

- Визначте, для чого авторка написала цей твір. Які думки із твору відображають її життєві цінності? Запишіть їх.
- Які поради авторка дає читачеві? Запишіть їх.
- Дослідіть назви творів, які написала Галина Малик. Які теми її цікавлять?
- Запропонуйте список творів письменниці, щоб обговорити їх у проєкті «Книга місяця».
- Визначте особливості авторського стилю письменниці.

Творчі завдання (на вибір).

- Створіть кросенс «Світ Галини Малик», доповніть ілюстрації оригінальними коментарями.
- З чим у вас асоціюється письменниця (образ, предмет, колір, звук, запах, смак)? Створіть символічний портрет автора.

Тема. Сашко Дерманський «Танок чугайстра»

1. Занурення у ситуацію.

Завдання.

Фото замість **біографії**. Створіть мініхарактеристику автора, використавши світлини.

✓ ПРО АВТОРА.

Родом із Гайворона на Київщині. Викладач, літературний редактор, сценарист, прозаїк та поет (збірка «Бигимоти не медмеді» (і помилок тут немає). Пише фентезійні, містичні, фантастичні, пригодницькі твори для дітей, адже «якщо не з книжки, то звідки тоді дитина дізнається, що найголовніше в житті – робити добро, не кривдити ближнього?»

Усі його герої – чудернацькі: тут тобі й вуж Онисько, й чудове чудовисько, і дракони, і плаксиві лосі, і чугайстри, а ще вчителька Анжоліна Джолівна... До того ж, герої мандрують із однієї історії в іншу!

Першими читачами письменника є його донечки, а інколи вони дарують йому цікаві сюжети, як сталося з повістю «Царство Яблукарство».

Сашко Дерманський точно знає, чим зацікавити дітей, адже досі читає казки і вміє танцювати танець чугайстра. Із ним нудно не буде ніколи!

Завдання. Перегляньте [відео](#) та визначте, чи є автор успішною людиною.

✓ ПРО ТВІР.

Чи бували ви у Карпатах? А любите танцювати? Бачили на власні очі нявку чи чугайстра? Тоді мерщій вирушаймо в мандрівку книжкою Сашка Дерманського «Танок чугайстра»! Адже героям твору ще потрібно врятувати Олесю, доньку мольфара Стефана, та Петра-чугайстра... Від чого? Годі зволікати! Усе дізнаємося.

Але будьте обережні, бо в лісі на вас чекають хитрі нявки. І не забудьте прихопити торбинку з варениками для нашого чугайстра, він їх страх як любить.

Завдання. Перегляньте [відео №1](#), [відео №2](#), [відео №3](#) про чугайстра та нявку (мавку). Чи такими вони вам уявлялися?

2. Літературне дослідження.

✓ **КОМЕНТОВАНЕ ЧИТАННЯ ЕКСПОЗИЦІЇ** твору для дослідження часопростору.

Ви тільки скажіть, як можна пережити таке паскудство?! Вже другий день із самісінького рання за вікном негода й хвища. Звісно, замість того щоби гасати звивистими пляями чи запускати човники в потічку, ми з Васьком мусимо стирчати в хаті й слухати, як за вікнами ліниво розхитуються і невдоволено шумлять лапатими вітами височенькі смереки.

Не менше за нас страждає наша бабуся. Ні, вона не збиралася йти з нами на гульки, просто була б не проти, якби ми вже трохи злізли з її шиї. За ці дні ми геть-чисто замучили стареньку.

– Бабуню, бабуню, – вкотре просимо ми, – а розкажіть нам про чугайстра!

– Та я ж тільки вчора розповідала, – усміхається бабуся Марія, поправляючи на голові хустину.

– Ну розкажі-і-ть, – канючить Васько.

– Ну будь ла-аска-а-а-а, – підпрягаюсь і я...

Ми знаємо: бабуся ніколи не відмовить, коли ми отак удвох напосядемо. І якби в наші голови навіть і закралася хоч дрібка сумнівів, їх тут-таки розвіяла б ота сонячна бабусина усмішка, що так часто огортає дивовижним м'яким теплом. І не дивно, адже бабуся нас страшенно любить і дуже сумує за нами, бо навідуємося до неї в гості, у чарівне карпатське село, лише двічі на рік – під час літніх канікул і взимку, на Різдво.

Бабуся називає мене квіточкою. Це з великої любові. А ще – через те, що в мене ім'я квіткове, – Лілія. Хоча так я тільки контрольні роботи у школі підписую, бо «Лілія» звучить якось дуже по-дорослому. А я ще тільки трішечки доросла, мені лише одинадцять років чотири з половиною місяці й три дні. Насправді ж усі мене звать Лілія, або найчастіше Лілька. А Василька Васьком кличуть. Це для зручності так, щоби швидше було. Бо він і сам у нас такий швидкий і вертлявий, наче отой вітер, що за вікном теперки розшумівся.

– Гаразд, умовили бабу, – випромінює чергову порцію сонечка бабуся, гладячи нас із братиком по голівках, – розкажу вам про чугайстра...

– І про нявок, і про нявок! – радіє Васько.

– Аякже, який же чугайстр без нявок? Без нявок чугайстр пропаде з голоду.

– Невже він їх насправді їсть? – не віриться мені.

– Хто зна, пташечко, – відповідає бабуся, – одначе всяка звірина чи людина мусить щось-то їсти, аякже.

– А що, бабусю, чугайстр – це людина? Чи звір?

– Важко сказати, – замислюється бабуся. – З одного боку – звір, бо в лісі сидить самотиною, волохатий, наче вівця. А з іншого – нібито й на чоловіка схожий: на двох ногах ходить, танцювати страх як любить... Та й узагалі, подекують, що чугайстри – то люди, яких із лютої злості хтось прокляв. Тепер і блукають вони хашами. Отаке...

– Бабуню, бабуню, а чугайстр великий? – спитав Васько.

– Різні бувають.

– А більший за... за слона?

– Мабуть, що більший. Щоправда, слона я, діти, не бачила.

– А чугайстра що, бачили!? – аж підскочили ми.

– Та де бачила – що люди кажуть, те і я вам.

– Бабуню, бабуню, а хто сильніший: слон чи чугайстр? – не вгавав Васько, який саме побував у зоопарку й уже два тижні все порівнює зі слонем і вимірює тільки слонами. Він навіть якось визначив, що таткова «Таврія» має пів слонячої сили.

– Це дурне запитання, – перервала я. – Хай краще бабуся розкаже, де чугайстра можна знайти.

– Цього ніхто не знає, – відповіла бабуся. – Людина з власної волі рідко коли знайде чи побачить чугайстра. Він сам з'являється перед тим, кому загрожує небезпека в лісі. Чугайстр боронить людей від нявок.

– А нявки страшні? – знову перериває бабуся мій братик.

– Ой страшні! – сплескує в долоні бабуся. – Ззаду. А спереду гарні...

– А вони подужають слона?

– Знову ти зі своїм слоном пхаєшся! – серджусь я. – Зачекай ти з ним.

– Так от, – продовжує бабуся Марія. – Звабить нявка людину, заведе в нетрі – коли це чугайстр уже тут як тут. Злапає нявку та й роздере, а потім на ватрі запече.

– Фе, як бридко, – скривилась я, уявивши злу, запечену на вогнищі нявку – чорну, з обсмаленим волоссям і виряченими очима.

– А можна спитати, бабуню? – сказав Васько.

– Знову про слона? – заяскріла усмішкою бабуся.

– Ні, не про слона, – запевнив Васько.

– Тоді питай.

– А він її солить?

– Кого?

– Ту нявку.

– Не знаю, – засміялася бабуся. – Чудо ти моє маленьке!.. Вже як питає, то питає..

– Мабуть, солить, – замислено проказав малий, – чи приправою притрушує, бо інакше вона зовсім не смачна.

– А людей він хоч не їсть? – питаюсь я.

– Людей не їсть, квіточко, тільки до танку просить, та буває так кого затанцює, що той і ногою не годен поворухнути.

– Мене б не затанцював! – гордо кидає Васько. – Мене навіть слон не затанцює.

Він дуже впевнено це каже, бо вже два роки займається степом. Степ – це танець такий, у якому черевиками зі спеціальними металевими підківками різні ритми вистукують. Васько вже добряче ногами перебирає, восени навіть на першості України зі степу змагатися буде. Тому я вірю, що мого семилітнього брата Василя ніякий чугайстр і навіть ніякий слон не затанцює. Чи слон усе-таки зможе? Та ні, де там йому...

Це для дорослих Іванко – халамидник і розбишака, а для мене – найкращий у селі друг. Він мене навіть свистіти в чотири пальці навчив! Тепер ми з татком не беремо ніяких дудок, коли йдемо на стадіон уболівати за «Динамо». Здалися нам дудки, коли я так свищу.

Та найголовніше – Іванко не гне кирпу переді мною, хоч я й дівчинка. Спробуйте знайти хлопця, який отак просто, на рівних дружитиме з дівчинкою, замість плюватися їй у волосся пшоном через трубочку для коктейлів чи, скажімо, обзивати Лількою-цибулькою. А Іванко ще й як дружить. Ми з ним – отакі друзі! Кілька років тому він улітку навіть у нас дома, у Києві, гостював.

– Годі напихатися чим попало, – ніби знічев'я кинув Іванко. – Сьогодні я поведу тебе, Лілько, на смачний десерт.

– Як це – поведеш? – не зрозуміла я. – Куди це – поведеш?

– Як це – її? А мене? – обурився Васько.

– На грушки поведу, от куди, – змовницьки прошепотів Іванко. – У старого Стефана знаєте, які грушки вродили! Як п'ястуки завбільшки! Дулями називаються.

– У Стефана?! – аж присіла я. – Ти що, Іванку, зовсім чоки-поки? Він же той... як його... вольфрам!

– Не вольфрам, ги-ги, а мольфар, – похлинувся сміхом Іванко. – Вольфрам – це метал такий.

– А мольфар – це хто такий? – поспитав Васько.

– Мольфар – це мольфар, чарівник, одним словом. Нічого особливого. Мій дідуньо з ним дружбакує, вони часто в дурня грають.

– У вас у селі живе чарівник? – моему братикові аж дух перехопило.

– Ну, живе. То й що тут такого? – Зовсім по-дорослому, помахом голови, закинув назад чуба Іванко. – Перепудились, то так і скажіть, що перепудились, – я сам по грушки полізу. А там же ж грушки...

Запитання та завдання:

- Чому твір починається із паскудства? Як ви розумієте слово хвища? Хто розповідає історію?

- Коли і де відбуваються події? Чи є карпатське село незвичайним? Хто тут проживає?

- Хто є головними героями? Яким є семирічний Васько? А якою одинадцятирічна Ліля?

- Якою є бабуся? Як ставиться до онуків?

- Що робити дітям, коли на вулиці хвища?

- Які історії бабусі цікавлять дітей? Чому?

- Яка роль діалогу бабусі й дітей про чугайстра?

- Що ви дізналися про чугайстра?

- Що робили діти у ясні дні? Із ким потоваришували?

- Хто такий дванадцятирічний Іванко? Чим і ким зацікавив він Васька та Лілю?

- Куди зібрались діти та з якою метою?

Спостереження. Які художні засоби використовує автор?

✓ **КОМЕНТОВАНЕ ЧИТАННЯ ЗАВ'ЯЗКИ** твору для дослідження часопростору.

Одинока хата мольфара Стефана куталася в сутінки. Вона тулилася до похмурого лісу. Темним марищем нависав він над людським помешканням, ніби казковий велет, що придивляється до дрібного мишеняти: чи згодиться воно на обід, чи пошукати чогось більшого.

Обіч хати причепилася присадкувата клуня-дровітня, поруч сарай зі стрімким оборогом для сіна, а довкола – пишний, хоча й невеличкий садочок.

Груша росла попід самим вікном. Вона знемагала від ваги власних плодів і ніби припрошувала: «Рвіть, діточки, їжте, мені не шкода».

У шибці мляво блимав каганець.

– Зілля варить, – прошепотів Іванко. – Він ніколи не вмикає світло, коли готує зілля. ...

Що то були за грушки! Пісня – а не грушки! Симфонія – а не грушки!.. Я штуки три з'їла, доки почала за пазуху рвати.

Хлопці теж не пасли задніх. Васько заліз ледь не на самісінький вершечок, де дулі були найбільші й найсоковитіші.

Ми з Іванком сиділи якраз навпроти вікна. Всередині, за шибкою, маячили тіні й чулися голоси.

– Відпусти мене, – просив дівочий голос. – Я мушу бути не тут. Навіщо ти тримаєш мене?

– Він занастить тебе! – сердито відповідав чоловічий, певно Стефанів, голос. – Я не хочу втрачати тебе вдруге. Годі з мене! Укладайся спати вже.

– Ти забув, що мені не треба ні спати, ні їсти! – в розпачі скрикнула дівчина. – Мені лиш одне треба, і я піду до нього! Не питиму більше твого зілля! І не шукай мене!..

По фіранці майнула довгокоса тінь, гуркнули двері, і з хати вискочила гнучка постать. Дівчина вибігла з подвір'я і поринула в чорні обійми лісу. Смереки, що ніби цього давно чекали, схвально і втішено прошерхотіли колючими лапами і якимось упокорено задивилися в яснозоре небо.

За дівчиною на ганок вибіг мольфар. У цю мить під Васьком тріснула тонка гілка: «Трі-і-ісь!!!»

– Коротше, – як завжди змовницьки повідомив Іванко, – зранку дідуньо до Стефана ходив у дурня перекинутись. А той знаєш, що сказав? Що його внука Олеся вчора до тітки в Яремчу поїхала.

– То й що? – зітнула плечима.

– Ти що, нічого не розумієш?! Таж ми її вчора ввечері бачили: нікуди вона не поїхала, а в ліс утекла.

– Точно, – згадала я. – І не просто втекла, а казала не шукати її.

– Отож, тут щось не те: просто так посеред ночі в ліс від діда не втікають.

– І про зілля вона якесь торочила...

– Еге ж. Щось тут не те. Отож я й вирішив: ми мусимо вивідати, що тут і до чого. Може, та Олеся в лісі голодна сидить. А повернутися гордість не дозволяє.

– То давай візьмемо якихось харчів і спробуємо відшукати її, – загорілась я.

Запитання та завдання:

- Де і коли відбуваються події?
- Стефан – людина села чи лісу?
- Чим зацікавив дітей мольфар? Чи лише грушами?
- Як він ставиться до своєї онучки Олесі?
- Яка роль діалогу мольфара та Олесі, який почули діти?
- Чому Олеся прагне втекти до лісу, а мольфар її не пускає? Кого вона йде

шукати до лісу?

- Кого вирушили шукати діти? Чи готові вони до пригод?

Створіть асоціативний часопросторовий малюнок твору.

ЕЛЕКТРОННИЙ ТЕКСТ ТВОРУ для самостійного читання.

Доповніть асоціативний часопросторовий малюнок твору.

Запитання та завдання:

- Де відбуваються події?

- Чи дивною є Олеся для дітей? Яка вона?

- Як зображено у творі нявку? Чи стала Олеся нявкою?

- Для чого у творі історія про Олеся і вчителя біології та географії Петра Сергійовича?

- Хто перетворив вчителя на чугайстра? Як зображено у творі чугайстра?

- Яка роль у творі діалогу чугайстра та дітей? Як його сприйняли діти?

- Як автор інтригує читачів? Для чого версія, що чугайстер – це вчитель?

- Чому твір сповнений міфічними істотами? Чому чугайстер і нявка не пам'ятають своїх імен?

- Чому нявка кинулась рятувати чугайстра-гусака? Чому вчитель перетворився саме на білого гусака?

- Чи хоче Стефан урятувати Петра?

- Хто зумів знайти розгадку мольфарових слів?

- Чому кульмінаційна подія відбувається на Івана Купала? Чому лісова нечисть так боялася палаючої диво-квітки?

- Що потрібно було зробити, щоб повернути чугайстра до людської подоби? Чи виконали діти всі умови?

- Яка роль сопілки у творі?

- Що таке танок чугайстра? Коли його потрібно виконувати?

- Що допомогло Петрові та Олесі знову стати людьми? Хто врятував Олеся?

- Чи був Стефан справжнім мольфаром?

- Чому змінився ліс? Як?

- Про що мріяли діти? Що загадала Ліля? Чи про це вона мріяла?

- Як змінилися герої твору після пригод? Якою була Ліля та якою стала?

Як змінився Васько, яких навичок набув? Чи змінився Іванко?

- Чи є у героїв вибір: бути добрими, байдужими чи злими?

- Як небережне слово чи бажання може погубити людську душу?

- Яка головна ідея повісті-казки?

3. Створення нового продукту.

✓ ЗНОВУ ПРО ТВІР.

Завдання. Як автор будує твір?

Відредагуйте асоціативний часопросторовий малюнок твору.

Моделі часопростору.

- Є часопростір Карпат зі світом реальним (село, ліс) та міфічним

(правічний ліс).

- Є часопростір хати.
- Є часопростір дороги, яка веде лісом.

Композиція твору.

- Визначте події *сюжету*, що є зав'язкою, кульмінацією, розв'язкою у творі. Позначте їх.

- Визначте, які *позасюжетні елементи* використовує автор. Позначте їх.

Яка роль бабусиних історій?

Жанр твору.

- Як через жанр повісті-казки розкривається модель світу, створена автором?

Творчі завдання.

- Дослідіть, які діалектні слова є у творі, замініть їх літературними відповідниками. Як зміниться текст? Створіть меми до повісті-казки.

- Намалюйте Чугайстра за оповідками бабусі. Зверніть увагу на риси характеру, які йому притаманні.

- Уявіть, що в Чугайстра є сторінка в Instagram, що б там було б висвітлено? Які події з його життя, які цитати, цікаві слова?

- Знайдіть у мережі танок чугайстра та спробуйте його відтворити.

- Створіть кадроплан (серію послідовних замальовок) твору, зобразивши найцікавіші, на вашу думку, моменти.

- Напишіть автору спільний лист/повідомлення про свої враження/відкриття після прочитання твору та поставте кілька запитань за змістом твору.

✓ ЗНОВУ ПРО АВТОРА.

Завдання.

- Визначте, для чого автор написав цей твір. Які поради він дає читачеві? Запишіть їх.

- Чому письменник називає себе Сашком, а не Олександром?

- Чи є стиль автора унікальним?

- Прочитайте думки автора та напишіть есе про Сашка

Дерманського.

● «Головне завдання письменника – витворити яскраві характери героїв, правдиво змоделювати стосунки між персонажами, умотивувати їхні вчинки. І байдуже, яку жанрову форму обере для оповіді автор – фентезі, шкільне оповідання, історичний роман чи казкову повість, – у центрі читацької уваги завжди залишаються не сюжетні колізії, а герой і його взаємини зі світом».

● «...ДИТЯЧА КНИГА – ЦЕ В ПЕРШУ ЧЕРГУ ЗАБАВКА Й РОЗВАГА».

● «Я дуже люблю погратися словами й у моїх текстах багато речей, які, не знаю, чи піддаються перекладу, особливо якимись не дуже близькими до української мовами».

● «Так чи інакше, мораль там (у творі) з'являється, хоча я не починаю писати з думкою, що ось зараз я буду тут чогось вчити дітей, виховувати в них

якісь риси чи щось прищеплювати. Ні. Все відбувається природно, мимоволі. Можливо, тому, що я педагог за освітою, а можливо тому, що сам батько».

● «Книжка для дітей має бути як кіндер: гарна обкладинка, смачний текст і цінні моральні орієнтири».

Творчі завдання.

- Скористайтеся сторінкою у соцмережі ([Facebook](#)), [сайтом письменника](#), випишіть думки, що відкривають автора. Доповніть створену на початку дослідження мініхарактеристику.

Тема. Сергій Гридін «Федько, прибулець з інтернету»

1. Занурення у ситуацію.

Завдання. Фото замість біографії. Створіть мініхарактеристику автора, використавши світлинку.

✓ АВТОР ПРО СЕБЕ.

Родом із Рівненщини.

«З дитинства хлопчик Сергійко (тобто я!) вирізнявся серед однолітків. В першу чергу чималою вагою в суспільстві. Якщо середньостатистична дитина важила до 14 років 50-60 кг, то Сергійко (тобто я!) всі 86 кг. Однак після 14-ти я задумався над своїм майбутнім і зайнявся спортом, що, напевне, додало твердості характеру і сприяло стандартизації у підлітковій спільноті. В цей період я переїхав разом з сім'єю до Монголії за місцем відрядження батька. Там пройшли два дуже згадуваних і досі роки...».

Економіст, директор фонду соціального страхування з тимчасової втрати працездатності, був в АТО. Написання творів – захоплення, якому присвячується весь вільний час.

✓ ПРО ТВІР.

Це весела, сповнена подіями історія про комп'ютерного віруса Федька та його друзів.

Головного героя звати Сашко, як і сина письменника.

2. Літературне дослідження.

✓ **КОМЕНТОВАНЕ ЧИТАННЯ ЕКСПОЗИЦІЇ** твору для дослідження часопростору.

В одному невеличкому містечку жив собі серйозний хлопчак досить поважного (як він сам вважав) віку. А було йому не мало не багато – аж 9 років, і називався він Сашко. Друзі ж кликали його «Біленький», тому що він мав м'яке хвилясте біляве волосся, яке дуже не любив. А ще як мама «гарно» зачеше після ванни! Сашко ховався у коридорі й куйовдив собі прилизаний чубчик, щоб надати йому «нормального» вигляду.

Отже, лежав цей самий Сашко на ліжку і з сумом поглядав у вікно. А сумувати було чого: сьогодні надійшов останній день зимових канікул, і завтра треба йти до школи. І хоч Сашко дуже скучив за своїми друзями-однокурсниками та розумів, що вчитися треба (бо інакше, як каже тато, будеш усе життя коровам хвосту крутити), веселіше від цього не ставало!

Так добре на канікулах! Хочеш – дивишся телевизор, хочеш – спиш до обіду. Батьки на роботі, приходять аж увечері, своєму великому і розумному сину довіряють на всі сто, а тому можна займатися чим душа забажає! А завтра – зась. Знову уроки, виховні години, додаткові заняття! Е-е-е-х!

Запитання та завдання:

- Де відбуваються події твору?
- Хто є головним героєм? Який він?
- Чи подобається Сашкові те, як сприймають його інші?
- Яким чином він бореться з образом «білявого хлопчика з гарно зачесаним волоссям»?
- Чи відповідає внутрішній світ Сашка його зовнішньому вигляду?
- Коли відбуваються події у творі? Чому автор обрав саме цей зимовий час?
- Як відчуває себе Сашко? Опишіть його емоції.
- Опишіть, як відчуває себе Сашко на канікулах, і те, які відчуття має, коли потрібно йти до школи.
- Як ви розумієте вислів «займатися, чим душа забажає»? Чи завжди так вдається жити? Що заважає? Чи реально наблизитися до такого життя?

✓ **КОМЕНТОВАНЕ ЧИТАННЯ ЗАВ'ЯЗКИ** твору для дослідження часопростору.

Біленький ще раз подивився у вікно, а тоді пройшовся поглядом по кімнаті. Він згадав, що вчора ввечері мама наказувала йому прибрати у себе, та, на його думку, все тут було на своїх місцях. Боксерські рукавички висіли на бильці ліжка, плакати знаменитих футболістів прикрашали стіну, компакт-диски з новими та не дуже іграми були розкидані по всій кімнаті, розкрита книжка чомусь лежала під кріслом. Сашко ногою згріб усе, що було на підлозі, під ліжко і, задоволений результатом прибирання, ввімкнув свій улюблений комп'ютер.

«Ех, – подумав він, – хоч в останній день натішусь! Награюсь аж до наступних канікул».

Комп'ютер тихенько загув, завантажуючи свої електронні мізки.

Біленький ставився до свого помічника якось навіть по-братському, як до живої людини. Хлопчик часом розмовляв з ним, коли нікого не було вдома, а дуже хотілося з кимось поговорити. Він називав його ласкаво «моя Залізяка». Комп'ютер у відповідь мовчав, підморгував лампочками та відсвічував монітором. Але все одно Сашкові було вже не так самотньо!

– Пограю трохи в футбол, – вирішив хлопчик, – а потім поїм. Що там мама смачненького приготувала?

Біленький підвівся зі стільця і пішов на кухню оглянути «фронт робіт». Він відкрив холодильник, узяв шматок ковбаси і знову подався до кімнати.

– Ой-ой-ой-ой! – почув він голосне волювання.

Сашко здригнувся, ковбаса ледь не стала йому поперек горла. Він обережно прочинив двері й зазирнув у щілинку.

У кімнаті не було нікого, а дивний звук **ішов від Залізяки**.

– Щось із комп'ютером, – подумав хлопчик і навшпиньках наблизився до столу, де стояв його вірний друг.

– Ой-ой-ой! – знову почулося з-за системного блоку.

«Видно, звукова карта глючить», – подумав Біленький.

Він **знав дуже багато мудрих комп'ютерних слів**. По-перше, його тато працював на серйозній фірмі і займався дуже важливою роботою – «писав» програми, як він сам казав, для якоїсь великої контори. По-друге, Сашко любив ходити на додаткові заняття з інформатики, які в них у школі проводила молоденька симпатична Галина Петрівна.

Підійшовши ближче, **хлопчина злякано заглянув за стіл і відсахнувся!** На нього дивились **очі якогось дивного створіння**.

Запитання та завдання:

- *Якою є кімната Сашка? Визначте деталі, що характеризують атмосферу. Чи комфортно хлопцю тут?*

- *Як ставиться хлопець до комп'ютера? Чи можемо ми Залізяку характеризувати як певний портал у інший світ?*

- *Чим цей віртуальний світ особливий? Як ви вважаєте, чи відрізняється віртуальний простір від звичайного? Чим саме?*

- *Чому часто трапляється, що сучасні люди, які комфортно почувують себе в мережі, зовсім загублені в реальному житті?*

- *Чому Сашко до неживого предмета ставиться з таким теплом, навіть розмовляє з ним?*

- *Як ви вважаєте, що стало причиною зріднення Сашка із Залізякою?*

- *Як автор інтригує читача?*

Спостереження. *Які художні засоби використовує автор в уривку?*

Створіть асоціативний часопросторовий малюнок твору.

ЕЛЕКТРОННИЙ ТЕКСТ ТВОРУ для самостійного читання.

Доповніть асоціативний часопросторовий малюнок твору.

Запитання та завдання:

- *Де відбуваються події? Що було незвичним для Сашка?*

- *Чи злякав хлопчика незвичайний гість?*

- *Знайдіть момент, де почуття страху переходить у емоції сміху. Чому?*

- *Як характеризує хлопчика вміння швидко знайти вихід?*

- *Хто такий Федько?*

- *Як змінюється світ твору після того, коли з'явився Вірус? Чи можна сказати, що з реального він перетворюється на фантастичний?*

- *Чи погоджуєтеся ви з думкою про те, що людина, яка часто перебуває у віртуальному світі, починає змивати кордони між реальністю та світом фантастики, штучності?*

- *Про які зміни у своєму житті розповідає Федько?*

- *Що він відчуває, коли має змогу покинути Всесвітню павутину і вільно*

літати світом?

- Поясніть, чому автор надав можливість Федькові саме літати, і ця можливість з'являється тоді, коли він покидає віртуальний світ.

- Яка головна ідея твору?

3. Створення нового продукту.

✓ ЗНОВУ ПРО ТВІР.

Завдання. Як автор будує твір?

Відредагуйте асоціативний часопросторовий малюнок твору.

Моделі часопростору.

- У часопросторі кімнати є протиставлення реального та віртуального світу.

Композиція твору.

- Визначте події сюжету, що є зав'язкою, кульмінацією, розв'язкою у творі. Позначте їх.

- Визначте, які позасюжетні елементи використовує автор. Позначте їх.

Жанр твору.

- Визначте жанр твору. Які ознаки на це вказують?

Творчі завдання.

- Створіть меми до повісті. Які уривки із твору ви використаєте? Чому вони важливі?

- Намалюйте віруса Федька, урахувавши описи із твору. Використайте малюнок для макету обкладинки книги.

- Створіть рекламний текст про повість для соціальної мережі.

✓ ЗНОВУ ПРО АВТОРА.

Завдання.

- Визначте, для чого автор написав цей твір. Які думки із твору відображають його життєві цінності? Запишіть їх.

- Які поради автор дає читачеві? Запишіть їх.

- Прочитайте інші твори автора про Федька. Створіть про це допис у соціальній мережі.

- Визначте 2-3 особливості авторського стилю письменника.

- Прокоментуйте думки автора: «Найважче, як на мене, писати книжки саме для підлітків. Дитячі книжки простіше писати, бо всі ми колись були дітьми і пам'ятаємо себе якраз у дитячому віці. А підлітки змінюються весь час і змінюються із часом. І тому писати підліткові книжки найважче».

Творчі завдання.

- З чим у вас асоціюється письменник (образ, предмет, колір, звук, запах, смак)? Створіть символічний портрет автора.

Тема. Віктор Пайгерт, Соня Пайгерт «Пригоди Івасика Телесенка та його друзів»

1. Занурення у ситуацію.

✓ ПРО АВТОРІВ.

Родом із Польщі, проживають в Одесі. **Соня Пайгерт** – керівниця артстудії «Польська нота», **Віктор Пайгерт** – музичний керівник товариства поляків «Польська нота».

Завдання. Перегляньте [відео](#) та створіть позитивну мініхарактеристику авторів. Чи є вони успішними людьми?

✓ ПРО ТВІР.

Анонс фанфіку «Пригоди Івасика Телесенка та його друзів».

Завдання. Перегляньте [відео](#).

Ви скажете, що це для дітей, які ще вірять у казки. Що ви все це вже знаєте. Не поспішайте з висновками. А що, коли, насправді, усе відбувалося зовсім по-іншому?

Цілі покоління маленьких українців, усі, хто читав знамениту казку про Івасика Телесика, зростали в страшній облуді і омані. Все було абсолютно не так, як нам роками втовмачували в наші наївні дитячі голови, і я маю докази. Шляхом цілої низки пригод мені в руки потрапив автентичний документ, написаний свідком зовсім недавніх пригод, які проте мають безпосереднє відношення до найдавніших витоків легенди. Кіт Вареник, не шкодуючи часу і лап, склав хронологію справжніх подій. Походження клану Телесенків, хто така насправді Зміючка, і ще на багато інших питань ми знайдемо відповіді в його рукописі. Не пропустіть розкриття таємниці століття.

2. Літературне дослідження.

✓ КОМЕНТОВАНЕ ЧИТАННЯ ЕКСПОЗИЦІЇ твору для дослідження часопростору.

«В одному великому місті нашої прекрасної України жив-був собі маленький хлопчик...» до «Та це вже в минулому...»

Запитання та завдання:

- *Хто розповідає історію? Які деталі у тексті вказують на прив'язку до жанру казки?*

- *Коли відбуваються події? Через які деталі розкривається світ України, міста, світ дому Івасика?*

- *Як звати головного героя? Який він? Про що мріє? Який у нього настрій? Чи щасливий він?*

- *Якою є сім'я хлопчика? Чому вказується на рід занять кожного?*

- *Чому у творі наголошується на прізвищі, яке «ще себе покаже»? Як це пов'язано із бажаннями Івасика?*

- *Чому жодна відповідь про прізвище не влаштовує хлопця?*

Спостереження. *Які епітети використовують автори у цій частині? Яка їх роль?*

✓ КОМЕНТОВАНЕ ЧИТАННЯ ЗАВ'ЯЗКИ твору для дослідження часопростору.

«... а сьогодні дуже хороший день...» до «І ніхто не почув сумного зітханьня, що провело їх з темряви...»

Запитання та завдання:

- Чому цей перший день у творі «дуже хороший»? Чим він відрізняється від інших днів?

- Визначте деталі, що розкривають емоції хлопця.

- Чи й справді, ця частина є зав'язкою у творі? Доведіть думку.

- Як автори продовжують розкривати Івасика у творі? Чому для хлопця поради рідних не є значними?

Спостереження. Яка мета нагромадження дієслів у цій частині?

- Як змінюється часопростір у творі? Куди має вирушити хлопець?

- Що символізують підземні печери? Чому там має бути цікаво?

- Спрогнозуйте, яку ідею має Івасик.

- Чи розширюється простір у творі? Куди потрапляє хлопець?

- Чому Івасик, який хотів відкрити невідоме, спочатку розчарувався? Що його не влаштовувало?

- Світло змінюється темрявою, простір стає все тіснішим – втома, біль, відчай і жах. Як це впливає на настрій хлопця?

- Яких пригод шукає хлопець? Чи вдається йому підняти собі настрій?

- Чим здивувала велика печера Івасика?

Спостереження. Які художні засоби використовують автори для опису печери?

- Чи можна ставити крапку в історії пригод, коли герої вибралися з печери?

- Визначте деталі, що створюють інтригу у творі.

Створіть асоціативний часопросторовий малюнок твору.

ЕЛЕКТРОННИЙ ТЕКСТ ТВОРУ для самостійного читання.

Доповніть асоціативний часопросторовий малюнок твору.

Запитання та завдання:

- Як у рюкзаку Івасика опинилася дивовижна, вирізьблена з каменю фігурка змійки?

- Чим особливий другий день у творі?

- Чому у квартирі Івасика несподівано з'являється Оленка?

Спостереження. Які художні засоби використовують автори для опису Оленки?

- Яка роль у творі розповіді Оленки? Про що у цей час думає Івасик? Що відчуває?

- Чим особливий третій день у творі?

- Чому хлопчик і його друзі були серйозними і зосередженими посеред сміху і галасу? Як це їх характеризує?

- Який вибір має зробити хлопець у день народження?

- Чому зі злим чарівником він зустрічається саме у розважальному центрі? Як змінюється герой?

Спостереження. Які художні засоби використовують автори для опису злого чарівника?

- Який епізод твору можна назвати кульмінацією?

- Чому, щоб здолати чарівника, хлопцю потрібно було виконати певні дії?

Які саме?

- Чому Івасикові постійно дають поради й нічого не пояснюють?
- Чому батьки не розповідали Івасикові про історію їхнього роду?
- Чому автори так закінчують твір?
- Хто оповідач у творі? Чи стало це для вас несподіванкою?
- Яка головна ідея твору?
- Наскільки співзвучний цей твір із народною казкою «Івасик Телесик»?

Чим?

3. Створення нового продукту.

✓ ЗНОВУ ПРО ТВІР.

Завдання. Як автор будує твір?

Відредагуйте асоціативний часопросторовий малюнок твору.

Моделі часопростору.

- Є часопростір родини Телесенків, урахувуючи реалістичний та фантастичний світи.
- Є часопростір дороги до печер та часопростір печер.
- Є часопростір міста.

Композиція твору.

- Визначте події *сюжету*, що є зав'язкою, кульмінацією, розв'язкою у творі. Позначте їх.
- Визначте, які *позасюжетні елементи* використовує автор. Позначте їх.

Жанр твору.

- Чи є цей твір фанфіком? Скористайтеся літературознавчим словником та визначте ознаки, які на це вказують.

Творчі завдання.

- Перегляньте мультфільм разом з батьками й запишіть продовження речення: «Івасик-Телесик» – казка про... Запитайте у батьків, як би вони сформулювали головну думку казки. Порівняйте.

- Запропонуйте сюжет твору «Пригоди Івасика Телесенка та його друзів» відомій студії мультфільмів; поясніть, чим він може їх зацікавити. А можливо, цей сюжет можна буде використати в рекламі (подумайте, якого продукту)?

- Створіть власний фанфік за улюбленою казкою.

✓ ЗНОВУ ПРО АВТОРІВ.

Завдання.

- Визначте, для чого автори написали цей твір. Які поради вони дають читачеві? Запишіть їх.

Творчі завдання.

- Розшифруйте кроссенс, доповнивши ілюстрації коментарями. До чого тут кіт?

- Якщо ви розгадали таємницю кота в кроссенсі, то напишіть йому подяку чи покритикуйте за його роботу. А можливо, щось йому порадьте.

Тема. Ірен Роздобудько «Пригоди на острові Клаварен»

1. Занурення у ситуацію.

Завдання.

Фото замість біографії. Створіть мініхарактеристику автора, використавши світлини.

✓ **ПРО АВТОРКУ.**

Родом із Донецька. Журналіст, диктор радіогазети, ілюстраторка, сценаристка (фільм «Джури козака Швайки»).

Письменниця, що тричі була переможцем Міжнародного літературного конкурсу «Коронація слова». Має відзнаку «Золотий письменник України».

Улюблений одяг: джинси й куртка. Грає на гітарі, вишиває бісером картини та ілюструє книги.

✓ **ПРО ТВІР.**

Твір про дивовижні пригоди, у які потрапляють дівчата-п'ятикласниці.

2. Літературне дослідження.

✓ **КОМЕНТОВАНЕ ЧИТАННЯ ЕКСПОЗИЦІЇ** твору (уривок) для дослідження часопростору.

Дівчата знаходять потаємну печеру і... повертають назад

Був чудовий липневий ранок...

От саме в такий зворушливо-мирний час біля семиповерхівки з'явилася висока дівчинка в окулярах, із довгою світлою косою, в темно-синіх джинсах. На плечах – рюкзак, у руці – великий сачок на довгій палиці. Дівчинку звали Клава.

На другій руці у Клави був великий батьківський годинник, яким вона дуже пишалася. Годинник показував сьому годину й восьму хвилину. Час, коли дорослим, особливо у вихідний день, дуже не подобається чути галас.

Але Клава цим не переймалася, адже мала невідкладну справу.

Вона підійшла ближче до будинку, склала долоні руркою й голосно загукала:

– Ре-е-е-но-о-о-о!

Пташки припинили цвірінкати. Настала тиша.

Клава трохи почекала, незадоволено похитала головою й закричала ще голосніше:

– Ре-е-е-но-о-о-о!!!

Нарешті двері балкона на п'ятому поверсі відчинилися, й визирнула друга дівчинка – стрижена «під хлопчика» й одягнута майже так само: джинси, футболка, рюкзак за плечима...

За кілька хвилин дві подруги-п'ятикласниці вже весело йшли стежкою, що вела до ріки. А подвір'я знову поглинула вранішня тиша.

Запитання та завдання:

- Коли і де відбуваються події?

- Визначте деталі, що розкривають Клаву. Яка вона? Який у неї настрій?

Про що думає і що хоче?

- Визначте деталі, що розкривають Рено. Яка вона? Який у неї настрій?

Про що думає і що хоче?

- Що поєднує цих дівчат?

- Яке враження справила на вас Клава, а яке Рено? Хто з них схожий на ваших подружок?

Спостереження. Які художні засоби використовує автор, щоб розповісти про дівчат-подружок?

✓ **КОМЕНТОВАНЕ ЧИТАННЯ ЗАВ'ЯЗКИ твору (уривок)** для дослідження **часопростору**.

Річка була зовсім близько від їхнього будинку. Вона так яскраво виблискувала на сонці, немов промені відбивалися в тисячах круглих люстерок, що лежали на дні.

Дівчата оминули пляж, наблизилися до рясного очерету. Там, біля води, ховався таємничий предмет, завалений гіллям. Клава й Рено заходилися його видобувати.

– Ти бач – не вкрали! – раділа Рено.

– Якби вкрали, от я б отримала від батька... – пробурмотіла Клава.

Коли гілля було відкинуте, стало зрозуміло, що цей «таємничий предмет» – маленький надувний човник із двома веслами жовтого кольору...

Клава була серйозною дівчинкою, вона все любила обмірковувати наперед і дуже хвилювалася, що їй довелося поцупити в батька човен. Але чого не зробиш заради дружби? Адже ідея пропливти по річці, аж до дамби, якою вона була перекрита, належала Рено.

Рено зіштовхнула човен у воду, застрибнула в нього й скомандувала подрузі:

– Сідай хутчіш!

Вона боялася, що подруга передумає.

Клава неквапливо підгорнула джинси до колін і ступила в човен. Під її вагою він сколихнувся й сам відчалив від берега.

– Подорож починається! – весело прокричала Рено.

Вона навіть не встигла взятися за весла, як течія сама винесла човен на середину ріки...

– Там печера! – радісно закричала Рено.

На відміну від своєї серйозної подруги, Рено любила не лише фантазувати, а й негайно втілювати фантазії в життя.

Плаский отвір здіймався над поверхнею води приблизно на метр, не більше. Із нього віяло холодом. Річка, така жива й блискуча, затікаючи в нього, ставала темною й непривітною. А ще було чутно, як десь у глибині дзвінко хлюпає вода, б'ючись об стінки печери.

Дівчата мовчали. Клава думала, що варто повернутися назад. Але хіба таке можливо? Вона чудово знала свою подругу. «Тепер її за вуха не відтягнеш від цієї печери!» – не встигла подумати дівчинка, як Рено впевнено сказала:

– Якщо ми ляжемо на дно човна, зможемо туди запливти! Уперед!...

Несподівано човен потрапив у протоку Зустрічних Течій. Він переніс подруг у XVIII століття, але дівчатка не одразу це збагнули.

Запитання та завдання:

- Де відбуваються події?
- Чи змінюється ваше враження про дівчат?
- Визначте деталі, що характеризують Клаву. Чим вона відрізняється від Рено?
- Хто з дівчат прагне пригод?

Спостереження. Які художні засоби використовує автор, щоб заінтригувати читача?

Створіть асоціативний часопросторовий малюнок твору.

ЕЛЕКТРОННИЙ ТЕКСТ ТВОРУ (уривки) для самостійного читання.

Доповніть асоціативний часопросторовий малюнок твору.

Запитання та завдання:

Розділ «Лист із минулого».

- Які засоби використовує авторка, щоб змінити час і простір у творі? Для чого вона це робить?
- Визначте деталі, що розкривають атмосферу безлюдного острова, на який потрапили дівчата.
- Яка роль у творі листа?
- Чи лякає дівчат безлюдний острів і те, що вони потрапили в інше століття?

Розділ «Білий чи чорний».

- Пірати – це прикольно? Як реагує на них Клава, а як Рено?
- Визначте деталі, що розкривають образ пірата Кривого Ока. Який він? Що для нього важливе?
- Яка роль протиставлення кольорів: білого та чорного?
- У чому інтрига деталі «у обох – старшого та молодшого – однакові сині очі»?
- Чи про такі пригоди мріяла Клава? А Рено?

Розділ «Найдорощчий скарб безіменного острова».

- Чи очікували ви на такий фінал?
- Яка думка Кривого Ока вразила вас найбільше?
- Прокоментуйте: «Найкраща справа для справжніх чоловіків – оберігати свої родини та підтримувати вогонь у домашньому вогнищі».

- Поміркуйте, чи зміняться дівчата після пригоди. Чого б вона мала їх навчити?

- Яка головна ідея повісті?

- Чому острів має назву Клаварен?

3. Створення нового продукту.

✓ ЗНОВУ ПРО ТВІР.

Завдання. Як автор будує твір?

Відредагуйте асоціативний часопросторовий малюнок твору.

Моделі часопростору.

- Є часопростір містечка та річки.

- Є часопростір порталу, світ безлюдного острова Клаварен.

Композиція твору.

- Визначте події *сюжету*, що є зав'язкою, кульмінацією, розв'язкою у творі. Позначте їх.

- Визначте, які *позасюжетні елементи* використовує автор. Позначте їх.

Яка роль листа у творі?

Жанр твору.

- Чому це пригодницька повість-казка?

Творчі завдання.

- Створіть асоціативну обкладинку до повісті «Пригоди на острові Клаварен».

- Яким, на вашу думку, є острів? Створіть ілюстрації пейзажів острову, ураховуючи деталі твору.

- Хто із ваших подружок нагадує дівчат? На які портретні деталі із твору ви звернули увагу? Зробіть світлини Клави та Рено. Підпишіть їх, указавши влучні характеристики.

✓ ЗНОВУ ПРО АВТОРКУ.

Завдання.

- Визначте, для чого авторка написала цей твір. Які думки із твору відображають її життєві цінності? Запишіть їх.

- Які поради авторка дає читачеві? Запишіть їх.

- Як характеризують письменницю назви її творів «Дикі образи дикобраза», «Як зрозуміти хлопців?», «Я зніматимуся в кіно»?

- Прочитайте ще один із творів письменниці та створіть його рекламу для однокласників.

- Чи є стиль автора унікальним? Чим він відрізняється з-поміж інших?

Творчі завдання.

- Доповніть створену мініхарактеристику авторки, використавши тексти її творів.

- З чим у вас асоціюється письменниця (образ, предмет, колір, звук, запах, смак)? Створіть символічний портрет автора.

Тема. Іван Малкович «Дівчинка і Бузковий Вовк»

1. Занурення у ситуацію.

Завдання.

Подивіться на фото письменника і охарактеризуйте його трьома словами.

✓ ПРО АВТОРА.

Родом з Івано-Франківщини. Поет, прозаїк, видавець, власник і директор видавництва «А-ба-ба-га-ла-ма-га».

Заснувати видавництво Малковича спонувала мрія видати українську абетку, яка б починалася з Ангела. Найбільшим хітом «А-ба-ба-га-ла-ма-га», звісно, стала серія книг про Гаррі Поттера.

У дитинстві Іван Малкович обирає між професією письменника і... шофера. Грає на скрипці.

✓ ПРО ТВІР.

Цей твір унікальний тим, що він руйнує стереотипи. Чи бачили ви колись бузкового вовка, а чи чули, щоб дівчатка товаришували з сіроманцями? Ні? От і я не чула. А хочете дізнатися про їхню дружбу більше? Адже, як виявилось, все, що ми знаємо про вовків із казок не завжди правда.

2. Літературне дослідження.

✓ **КОМЕНТОВАНЕ ЧИТАННЯ ЕКСПОЗИЦІЇ** твору для дослідження часопростору.

Недалечко від мого будинку починається ліс. Коли мені хочеться почути свіжі новини, я виходжу з дому і йду на узлісся. Там біля крайніх сосен хтось покинув легкову машину. І тепер це не просто старенький «жук». Це – хатка.

Ось я підходжу до неї, стукаю у віконце і чую таке знайоме:

– Прошу-прошу, залітайте!

Мені пощастило – господиня вдома, і вона вже не спить, адже в неї саме увечері починається день.

Ви вже, либонь, здогадалися, що ця господиня – Сова. Пані Сова. Вона любить, щоб до неї зверталися саме так.

– Доброго надвечір'я, пані, – вітаюся я і сідаю в машину.

Сова сиділа за столиком, читала совиного Плутарха і розкладала свої карти, які підказували їй про всі лісові події.

– Знаєте, пані Сово, вчора у цих краях я бачив одного чудернацького вовка. Він гуляв з дівчинкою, і був не сірий, а...

– О, то ви ще й досі нічого про це не чули? – здивувалася Сова.

– Не чув, – щиро зізнався я. – Два місяці я мандрував світами, і лише вчора повернувся. Тому, власне, й завітав до вас...

– Гм, гм... – прокашлялася Сова. – Ну, гаразд, тоді слухайте...

Це почалося минулої зими, коли я ще мешкала на горищі он того будинку, – вона махнула крилом у напрямку міста...

Сова була неабиякою оповідачкою. Її розповідь скидалася на казку і довго не йшла мені з голови. І от сьогодні я вирішив записати її у цій книжці...

Запитання та завдання:

- Де опинився оповідач?

- З якою метою він прийшов на узлісся?

- Що він бачить і чує навколо? Яким постає ліс?

- Хто мешкає у хатці-«жуку»? Яка роль цього образу в казці?

- Якою ви уявляєте пані Сову? Що вона любить робити?

- Про що може писати совиний Плутарх?

(Плутарх – давньогрецький письменник, історик і філософ.)

- Звідки Сова дізнається про всі лісові новини?

- Про що хотів довідатися оповідач?

- Якби ви зустріли дорогою Бузкового Вовка з Дівчинкою, яким чином би ви відреагували?

Спостереження. Які художні засоби (епітети, метафори) використовує автор для опису лісу та його мешканців?

✓ **КОМЕНТОВАНЕ ЧИТАННЯ ЗАВ'ЯЗКИ** твору для дослідження часопростору.

Під засніженим кущем, на білій-білій перині снігу спав Вовк і йому снилися кольорові сни. Вони пропливали швидко, неначе ріка. Ріка, притрушена бузковим цвітом...

Зблиснуло сонечко – сни обірвалися і Вовк прокинувся. Він солодко – від носа до кінчика хвоста – потягся, обтрусився від снігу і позіхнув. Та так і завмер із розкритою пащею – усе його хутро було... бузкове. Не сіре, а бузкове.

Ошелешений Вовк струснувся так сильно, що з нього пооблітали навіть голочки торішньої хвої. Проте колір хутра не змінився: воно залишилося бузкове.

Вовк з усіх чотирьох лап бурхнувся на землю й почав качатися по снігу – хотів негайно стерти з себе ту бузкову барву.

Тоді знову струснувся і обережно зиркнув на хутро...

О-о... все марно: хутро залишилося бузкове, а сніг – білий-білий...

«Оце халепа, – подумав Вовк. – Мабуть, я захворів».

Запитання та завдання:

- Як через зорові образи моделюється світ лісу? Яка кольоростіка цього пейзажу?

- Чому так детально зображені сни Вовка? Які вони?

- Що так здивувало Вовка? Чому він став саме бузковим? Як би ви себе поводити в подібній ситуації?

- Що символізує цей колір?

- Якими саме бувають вовки? Які емоції переживає Вовк? Чи задоволений він зовнішніми змінами?

- Яка роль контрасту: «сірий» – «бузковий» у творі?

Спостереження. Які художні засоби (епітети, метафори, порівняння) використовує автор для опису світу вовка?

- Визначте речення, що у цій частині стали зав'язкою твору.

Створіть асоціативний часопросторовий малюнок твору.

ЕЛЕКТРОННИЙ ТЕКСТ ТВОРУ для самостійного читання.

АУДІОКНИГА.

Доповніть асоціативний часопросторовий малюнок твору.

Запитання та завдання:

- Чи змінюються емоції Вовка?
- Чому лише Дівчинка почула скарги Вовка?
- Що відчула Дівчинка, коли побачила та почула Вовка біля свого будинку?

Чи боїться вона його?

- Якою є Дівчинка? Що вона любить робити?
- Визначте деталі, що розкривають світ Дівчинки у творі.
- Чому у неї немає звичайного імені, як у нас з вами?
- Чи всі можуть розуміти мову птахів та звірів?
- Яка роль образу Вовчого Сонця та горища у цій частині?
- Як змінюється простір у цьому епізоді?

Спостереження. Яка роль художніх засобів (епітетів, звертань) у цій частині?

- Що відчуває Вовк та пані Сова?
- Чого герой прагне? Чи був він щасливим? Чи знає Вовк насправді, чого він хоче? Що, на вашу думку, може його зробити щасливим?
- Як через зорово-слухові образи моделюється образ лісу?
- Яка роль образу інших вовків у творі?
- З якою метою чужа зграя переслідувала Вовка? Чому вони зникли? Яка роль протиставлення образу Вовка і зграї вовків?
- Чого злякався вовк, утікаючи від нападників? А що для вас може бути найбільшим соромом?
- Що стало причиною змін у зовнішності Вовка?
- Які засоби осучаснення казки через образ Сови пропонує автор?
- Ви любите зависати в інтернеті? А які новини показують у совиному інтернеті?
- Які жанрові особливості казки простежуються у цій частині?
- Як через зорово-слухові образи моделюється світ міста? Як змінюється простір у цьому епізоді?
- Чого хоче Дівчинка? Чи вдається їй цього досягнути?
- Яка роль взаємопов'язаних образів «Бузковий вальс» та скрипка?
- Чому Дівчинку не задовольняє власна гра на скрипці? Чого вона прагне?
- Яка роль образу майстра та скрипки у долі Вовка та Дівчинки?
- Що саме здивувало майстра?
- Чи кожен здатен побачити душу скрипки?

- Чому Дівчинка бачить світ інакше? Як це її характеризує?
- Як змінюється простір в цьому епізоді? Як постійна зміна простору рухає сюжет?

- Чи змінюється кольористика твору? Який колір домінує у навколишньому пейзажі? Що він символізує?

Спостереження. Яка роль художніх засобів (метафор) у цій частині?

- Про що повідомляє героїв майстер? Куди він їх відправляє?
- Як Дівчинка може почути душу скрипки? Навіщо їй це потрібно?
- Чому музика оживає?

Спостереження. Яка роль художніх засобів (метафор) у цій частині?

- Як через зорові образи моделюється світ міста?
- Чому межі реального та фантастичного світу стерті?
- Як жителі містечка реагували на зміни в містечку?

Спостереження. Яка роль художніх засобів (епітетів) у цій частині?

- Ви бували колись в картинній галереї? Який він – світ картинної галереї? Які деталі використовує автор?

- Яка роль образу суворої тітоньки? Чому Дівчинка хвилювалася?
- Що відбулося в картинній галереї і як на це відреагували герої?
- Чому картина оживає?
- Яка роль образу бузку у творі?
- Хто і чому, на вашу думку, дав можливість Вовкові змінитися?

- Як через зорові-слухові образи моделюють світ лісу?
- Чому Дівчинці саме зараз вдалося зіграти всією душею?
- Як змінюється простір і що саме його змінило?
- Що дало змогу бузку зацвісти? Що символізує цей цвіт?

Спостереження. Яка роль художніх засобів (персоніфікації) у цій частині?

- Як автор зображує світ Весни? Які деталі використовує?
- Як змінилися емоції Вовка від початку твору? Чи знайшов він те, що шукав? Чи змінилися його бажання протягом пережитих пошуків?
- Чому Вовк пропонує іншу квіточку Дівчині? Чого він прагне?
- Чи всі можуть знайти щасливу п'ятипелюстку? Ви колись пробували знайти таку п'ятипелюстку? Чи здійснилося тоді ваше бажання?
- Чи ви погоджуєтесь з думкою пані Сови, що щастя не може траплятися на кожному кроці?
- Чому Вовк зробив саме такий вибір? Які його пріоритети?
- Чи став він щасливим? Чи прийняв свою сутність такою?
- Що саме, на вашу думку, загадали герої?
- Визначте речення, що у цій частині стали кульмінацією твору.

- Як змінився часопростір у розв'язці?
- Що відчуває оповідач та пані Сова?
- Як зустріч Вовка з Дівчинкою змінила долю героїв? Яким є новий світ

Дівчинки і Вовка?

Спостереження. Яка роль художніх засобів (оксиморону, епітетів) у цій частині?

- Чому герої стали друзями?
- Чому саме така назва казки? Хто ж є головним героєм у ній: Вовк чи Дівчинка?
- Чому так завершується казка? Який задум автора?

3. Створення нового продукту.

✓ ЗНОВУ ПРО ТВІР.

Завдання. Як автор будує твір?

Відредагуйте асоціативний часопросторовий малюнок твору.

Моделі часопростору.

- Є часопростір лісу зі світом Сови, світом Вовка, світом Дівчинки, світом Весни.

- Є часопростір міста зі світом майстра, світом картинної галереї.

Композиція твору.

- Визначте події *сюжету*, що є зав'язкою, кульмінацією, розв'язкою у творі. Позначте їх.

- Визначте, які *позасюжетні елементи* використовує автор. Позначте їх.

Жанр твору.

- Чи є цей твір насправді казкою? Чим ця казка незвична?

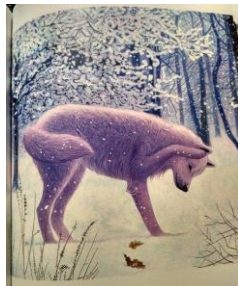
Творчі завдання.

- Підберіть аудіо, як би міг звучати «Бузковий вальс»; поясніть, чому саме так.

- Дослідіть, скільки разів у казці трапляється слово «бузковий» та «білий».

Що символізують ці кольори для кожного з героїв?

- Допишіть коментарі до ілюстрацій казки, створених художницею Софією Усс-Петшак.

- Створіть асоціативну обкладинку до казки «Дівчинка і Бузковий Вовк».

✓ ЗНОВУ ПРО АВТОРА.

Завдання.

- Визначте, для чого автор написав цей твір. Які думки із твору відображають його життєві цінності? Запишіть їх.
- Які поради автор дає читачеві? Запишіть їх.
- Чи є стиль автора унікальним?

Творчі завдання.

- Перегляньте фото автора у соцмережі [Facebook](#). Що ви можете сказати про його характер та захоплення після прочитання казки та побачених світлин? Створіть мініхарактеристику автора.
- Поспілкуйтесь з Іваном Малковичем, напишіть авторові три речення про власні враження від казки.

Тема. Іван Андрусяк «Стефа і Чакалка»

1. Занурення у ситуацію.

Завдання.

Фото замість біографії. Створіть мініхарактеристику автора, використавши світлини.

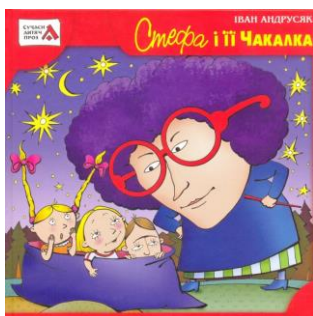
✓ ПРО АВТОРА.

Родом із Івано-Франківщини. Автор поетичних та прозових творів, перекладач, головний редактор видавництва «Фонтан казок».

Захоплення: кулінарія, футбол, птахи.

Завдання. Перегляньте [відео](#) про Івана Андрусяка з проєкту «Живі письменники», доповніть мініхарактеристику автора.

Завдання. Визначте, що є важливим для письменника Івана Андрусяка: *«У дитячій книзі не може бути нічого неважливого – адже йдеться про дітей! Все ж най-най-найважливіше – щоб вона була написана, намальована, відредагована, зверстана, віддрукована, зшита – одне слово, абсолютно все, що з нею робиться, має робитися з любов'ю».*

✓ ПРО ТВІР.

Анонс повісті-казки «Стефа і чакалка».

Якщо Ви неслухняні? Не хочете ходити до звичайної школи? Тоді за вами обов'язково прийде... ВОНА!... ЧАКАЛКА...

Забере вас у мішок і понесе в ТЕМНИЙ ліс!

У школу Чакалок і Бабаїв! А там життя, про яке мріє кожна дитина: їсти і робити можна те, що заборонено вдома! Спати, де заманеться, або не спати взагалі!

І навіть Чакалка може виявитися не такою вже й страшною, а звичайною вчителькою з Дипломом Магістра та із Дисертацією!

Хочете дізнатися, навіщо Чакалці потрібні ВЕРЕДУНИ і РОЗБИШАКИ?

✓ ДУМКИ ІЗ ТВОРУ як мотиватор читати

- *Я гадала, що потраплю у справжню пригороду, а потрапила в банальну школу!*
- *Ні, слухняні діти мені й близько не потрібні. Слухняні діти потрібні їхнім батькам. А мені потрібні саме вередуни, шкодники, розбишаки, пустуни...*
- *Ми забираємо їх у спеціальні школи і виховуємо так, щоб вони проявляли й розвивали всі свої шкідницькі здібності...*
- *Хлопчики тут можуть робити рогатки й плювачки, стріляти з них у що заманеться, дерти пташині гнізда, смикати дівчаток за коси...*
- *А дівчатка можуть скільки завгодно користуватися косметикою, фарбувати волосся, одягати, що заманеться, кусати й дряпати одна одну...*

2. Літературне дослідження.

✓ КОМЕНТОВАНЕ ЧИТАННЯ ЕКСПОЗИЦІЇ твору (уривок) для дослідження часопростору.

Стефа – сміхотунчик. Точнісінько як тато.

І мама, і сестричка, і навіть бабуся теж сміхотунчики.

Але Стефа – татійка.

Ось Ірця в садочку – вона мамійка. Коли її мами довго нема, вона плаче. І в ясельній групі плакала, і в молодшій, і в середній. Навіть у старшій іноді плаче, коли не заграється з Сіяром. Це тому, що вона мамійка.

А Стефа – татійка. Стефа сміється.

І сестричка Ліза – татійка, хоча вона цього й не показує. Це тому, що вона вже велика – їй аж десять років. Саме стільки, скільки пальчиків на руках. Цікаво: коли їй років буде більше, ніж десять, – як вона це показуватиме?!

Але мама – найбільша татійка.

Запитання та завдання:

- *Як з першого речення розкривається героїня?*
- *Яка Стефа? Який її настрій, мрії?*
- *Охарактеризуйте родину Стефи.*
- *Чи можна визначити коли і де відбуваються події у творі?*
- *Хто розповідає історію?*

Спостереження. Які неологізми використовує автор і з якою метою це робить?

✓ КОМЕНТОВАНЕ ЧИТАННЯ ЗАВ'ЯЗКИ твору (уривок) для дослідження часопростору.

Усе почалося з того, що мама, забираючи Стефу з садочка, не повела її, як завжди, на майданчик. Мамі не було коли – вона перевіряла модулі. Це такі

папірці, на яких написано багато-багато слів, але дуже мало розумних. Так каже мама, а вона знає все. Адже мама працює вчителькою вчителів. Це старші дітки, які вчаться на те, щоби вчити діток маленьких. І мама їм задає писати модулі, а вони пишуть дулі. Так каже тато, і Стефа сміється. Але мама не сміється – мама весь вечір викреслює з тих папірців нерозумні слова, і гратися з нею не можна.

Утім, це був лише початок. Бо потім тато прийшов із роботи голодний, як пес, і злий, як пантера. І доки він кого-небудь не перекусить, до нього краще не соватися, лише поцілувати – і все.

Отож, доки тато на кухні когось перекушував, а насправді їв борщик, який невідомо коли встигла приготувати мама, – Стефа думала про пантеру. Вона бачила цю звірину в зоопарку, але та пантера була зовсім не зла. Певно, тому, що постійно спала. Це через те, – казав тато, – що вона не голодна. Бо і пантері, й людині треба поїсти, щоб подобрішати.

Одначе, навіть подобрішавши, тато зі Стефою не грався. Він увімкнув комп'ютер і сів писати статтю.

– Вибач, доню. У мене сьогодні запарка, – сказав, приголубивши Стефу. – Пограйся з Лізятком.

Запарки у тата були щотижня. Їх вигадували політики. Це такі погані дяді й тьоті, яких показують по телевізору. Чакалки теж погані, але їх не показують. Це тому, що Чакалки не платять копійчку. А політики платять, але їм треба писати статтю. Не буде статті – не буде копійчки, а не буде копійчки – смоктатимемо лапу. Як ведмідь у барлозі. Ведмедеві добре, у нього лапа смачна. А у Стефи не дуже – Стефа пробувала. Краще смоктати цукерку. Але все одно образливо, що тато не грається.

Лізі, одначе, теж було не до ігор. Ліза вчила вірша. Напам'ять. Таке в неї було домашнє завдання.

– Ти чого сюди прийшла, малявко? – огризнулася Ліза, коли Стефа відчинила двері дитячої. – Йди собі! Не заважай!

– Я не малявка! – обурилася, як завжди, Стефа, – я вже у старшій групі і скоро піду до школи...

– Подумаєш! – на сестричку цей аргумент не подіяв. – Ось коли я була у старшій групі, ти ще спала у мами в животику.

– Я не спала. Я буцалася.

– То йди собі буцайся деінде. Мені нема коли.

– А що ти робиш? – Стефі хотілося гратись, а не лаятись.

– Вірша вчу.

– Якого? Про зайчика?

– Це ви, малявки, про різних там зайчиків у садку шепелявите! А в мене тут ого як серйозно. Ось задали аж два вірші, на вибір. Скажи, який мені вибрати:

Росте Антонич, і росте трава,

і зеленіють кучеряві вільхи.

Чи цей:

Антонич був хрущем і жив колись на вишнях,

на вишнях тих, які оспівував Шевченко?

Хоча, чого це я тебе питаю! Ти ж навіть не знаєш, хто такий Шевченко.

– Як це не знаю?! – обурилася Стефа. – Нам про нього в садочку розказували, як він неба шукав. І тато книжечку читав...

– Та не неба він шукав, а стовпів, які небо підпирають. І лише тоді, коли був такою малявкою, як ти.

– А цей... А-ан...тонич – хто? Пташка така?

– Яка пташка?

– Та... на вишнях жив...

– Поет він. Хрущем був.

– Ким?!

– Жуком таким. Травневим.

– Поет був жуком?

– Ага. І жив колись на вишнях.

...І тут Стефа не витримала:

– Ти з мене знущаєшся! Поети не живуть на вишнях! На вишнях живе пташка!

– Ага, пташка-какашка...

– Сама ти какашка! – ображено вигукнула Стефа і кинулася на сестричку з кулаками. – Ти все вигадуєш, щоб тільки зі мною не гратися! І всі вигадують! Усі! Усі! Усі!

Зачувши крики, мама відірвалася від модулів і гукнула:

– Стефо! Не заважай Лізі робити уроки!

– А я буду заважати! Буду! Буду! Буду!

– Хто це там не слухається маму?! – сердито відірвався від комп'ютера тато.

– Я не слухаюся! І не хочу слухатися! І не буду!

Подивовані батьки зайшли у дитячу, але Стефа настільки на всіх образилася, що не хотіла й розмовляти. Вляглася, як Пепі Довгапанчоха, ногами на подушку і, надувши щоки, демонстративно відвернулася до стіни.

Тато завважив, що треба було б іще поскреготіти зубами, – але це не подіяло.

Тоді мама нагадала, що саме по таких неслухняних дітей і приходять уночі Чакалка.

Але Стефі було все одно.

Чакалка – то й Чакалка.

Може, у Чакалки немає модулів і статей.

Може, Чакалка не вчить напам'ять незрозумілі вірші.

Може, з нею можна погратися...

... І тоді прийшла Чакалка.

Запитання та завдання:

- *Що автор розповідає про родину Стефи? На які деталі ви звернули увагу?*

- *Чи щаслива Стефа? Чому у неї немає настрою?*

Спостереження. *Як через діалоги сестер автор зацікавлює твором, які синтаксичні фігури використовує?*

- *Чи самотня Стефа у квартирі, де повно людей?*

- Чому Стефа не боїться Чакалку? І навіть чекає її?
Створіть асоціативний часопросторовий малюнок твору.

Укр/16

ЕЛЕКТРОННИЙ ТЕКСТ ТВОРУ для самостійного читання.

ЕЛЕКТРОННИЙ ТЕКСТ ТВОРУ (уривки) для самостійного читання.

(2 варіант).

Доповніть асоціативний часопросторовий малюнок твору.

Запитання та завдання:

- Чому Чакалка прийшла до Стефи уночі? Чи була дівчинка неслухняною дитиною?
- Про що свідчить факт, що Стефа у садочку не хотіла бути сніжинкою? Як це характеризує дівчинку?
- Як змінюється простір у творі? Де відбуваються події?
- Чим незвичайна лісова школа? Чому тут збирають лише неслухняних дітей? Як це пояснює Чакалка? Що вразило вас у її поясненні? Запишіть ці речення із тексту.
- Визначте правила лісової школи. Чи готові психологічно діти до «можна все»?
- Чи хотіли б ви потрапити до лісової школи Чакалки?
- Чому Стефа не хоче залишатися у школі, де усе дозволено, і йде вночі до лісу, хоча їй страшно?
- Чи є епізод, коли неслухняні діти розвалили школу, кульмінацією у творі?
- Яка роль діалогу Стефи і Чакалки? Що їх об'єднує? Чому Стефа, на відміну від інших, розуміє Чакалку? Що вона їй радить?
- Чому діти розвалили школу мрії? Що не врахувала Чакалка?
- Чи справді, лісова школа лише наснилася Стефі? Чому автор так будує твір?
- Чи стала Стефа слухняною дівчинкою?
- Чому у творі образ хруща є символічним?
- Що потрібно зробити батькам, щоб дитина відчувала себе захищеною?
- Яка головна ідея повісті?

3. Створення нового продукту.

✓ ЗНОВУ ПРО ТВІР.

Завдання. Як автор будує твір?

Відредагуйте асоціативний часопросторовий малюнок твору.

Моделі часопростору.

- Є часопростір дому, кімнати Стефи.
- Є часопростір лісової школи.

Композиція твору.

- Визначте події *сюжету*, що є зав'язкою, кульмінацією, розв'язкою у творі. Позначте їх.
- Визначте, які *позасюжетні елементи* використовує автор. Позначте їх. Чи є сон Стефи позасюжетним елементом?

Жанр твору.

- Які ознаки вказують на те, що цей твір – повість-казка?

Творчі завдання.

- Запишіть цитати із твору, що найбільше сподобалися і їх можна буде використати для коміксів. Створіть один.
- Яку б форму реклами ви б використали, щоб порадити прочитати цей твір батькам? Які істини із твору вони мають зрозуміти?

✓ ЗНОВУ ПРО АВТОРА.

Завдання.

- Визначте, для чого автор написав цей твір. Які думки із твору відображають його життєві цінності? Запишіть їх.
- Які поради автор дає читачеві? Запишіть їх.
- Чи є стиль автора унікальним? Чим він відрізняється з-поміж інших?

Добірка до розділу «Твори про фантастичні історії»

- Дерманський Сашко. [Чудове чудовисько.](#)
- Дерманський Сашко. [Король буків, або Таємниця Смарагдової Книги.](#)
- Дерманський Сашко. Царство Яблукарство.
- Гридін Сергій. [Федько у пошуках чупакабри.](#)
- Ковальчук Тарас. [Космічна фантазія.](#)
- Малик Галина. Подорож Алі до країни Сяк-Таків.
- Маркс Марина. [Острів мрій.](#)
- Неждана Неда. [Зоряна мандрівка.](#)
- Смирнова Наталія. Діти, чари, вовкулаки (ЛРК).

Розділ 5. Твори про реальні історії становлення особистості

Тема. Іван Андрусяк «28 днів із життя Бурундука»

1. Занурення у ситуацію.

Завдання. Фото замість біографії. Створіть мініхарактеристику автора, використавши світлини.

✓ ПРО АВТОРА.

Родом із Івано-Франківщини. Автор поетичних та прозових творів, перекладач, головний редактор видавництва «Фонтан казок». Захоплення: кулінарія,

футбол, птахи.

Завдання. Перегляньте [відео](#) про Івана Андрусяка з проєкту «Живі письменники», доповніть мініхарактеристику автора.

✓ ПРО ТВІР.

Повість «28 днів із життя Бурундука» увійшла до престижного каталогу найкращих дитячих книжок світу «White Ravens» («Білі Круки»).

Анонс повісті «28 днів із життя Бурундука».

Коли однокласники обзивають тебе Бурундуком і насміхаються, бо ти не вмієш стрибати через козла і лазити по канату, – тоді на душі так кепсько, що ти готовий на будь-що, тільки б довести їм усім, хто такий Івась Бондарук насправді. Навіть на те, щоб вивести собі... кишенькового чортика!

Завдання. Перегляньте [презентацію книги](#) та визначте, чи варта вона вашого часу.

Чи згодні ви з думкою автора: «Найголовніше в житті – мати чітку мету і йти до неї, не зважаючи ні на що»?

2. Літературне дослідження.

✓ **КОМЕНТОВАНЕ ЧИТАННЯ ЕКСПОЗИЦІЇ твору** для дослідження часопростору.

РОЗДІЛ ПЕРШИЙ, у якому забити гол виявляється не так просто, як здавалося.

Усе, що я тобі розкажу, хай буде нашою таємницею. І ти пообіцяй – ні, тут же, одразу мені пообіцяй, що це залишиться між нами і що ти не будеш дуже сміятися!

А взагалі, смійся собі, на здоров'я, скільки завгодно, – я, правду кажучи, й сам ледве стримуюся, щоб не розреготатись, – але не насміхайся! Ну, бо кому приємно, коли з нього насміхаються? У нашому класі таких нема. Гадаю, що й у цілій школі жодного не знайдеш.

Ото й мені неприємно... Та іноді, бува, насміхаються.

Правду кажучи, не те щоб іноді – а таки частенько. Три рази на тиждень. Як тільки фізкультура, так і починається: Бурундук се, Бурундук те... А який я їм Бурундук?! Я Бондарук! Івась Бондарук! От!

Івась – це щоб із татом не плутали. Тато в мене Іван Бондарук, а я – Івась. Зручно, еге ж? І красиво! **А вони – Бурундук...**

Ну, та чого гріха тайти – я таки трохи товстенський. Щокастий, як каже мама. Але тато в мене теж щокастий – і що ж? Його ніхто на роботі Бурундуком не називає, всі поважно так – Іван Іванович. А мене...

Та ні, не треба мене Івасем Івановичем називати! Рано ще. Дай-но школу закінчити, університет – і тоді вже хай буде. А поки що Івась, та й годі. Домовились? Ну, то гаразд.

Запитання та завдання:

- *Хто такі бурундуки? Які риси їм притаманні?*
- *Хто розповідає історію, що є таємницею?*
- *Як сам себе характеризує герой цього твору? Який він? Про що він мріє?*

Чи є він цілеспрямованим?

- *Чому хлопець дозволяє сміятись, але не насміхатися?*
- *Чому Івася прозвали Бурундуком? Що його турбує і не влаштовує?*
- *Чи можна визначити час і простір у творі?*

✓ КОМЕНТОВАНЕ ЧИТАННЯ ЗАВ'ЯЗКИ твору для дослідження часопростору.

РОЗДІЛ ДРУГИЙ, у якому я знаходжу яєчко не просте і не золоте, а значно цікавіше.

Татова автівка стояла біля під'їзду, а з другого поверху, з нашої квартири, аж на двір долинали Любині пiski.

Усе зрозуміло – їдемо в село до бабусі!

Дзвонити в квартиру мені не хотілось – я все ще був мов причмелений через той незабитий гол і волів нікому не показуватись на очі, навіть домашнім. Ну, бо зараз почнеться: чого носа повісив, та щоденника покажи, та чи не образив тебе хто... А в щоденнику що? Дванадцятка з літератури й одинадцятка з історії – мої стабільні оцінки. Буде ще як мінімум десятка за ту злощасну контрольну з дробами – але гадаю, що більше, бо там навіть випадково помилитися не дуже виходить, цифри ж збігатися мусять, якщо розв'язок правильний, а в мене все позбігалось. Хіба до почерку математичка придереться, він у мене закоцюбистий – але ж ніби не мала б. Це в молодших класах до таких дурниць придирались, а зараз уже пишеш як пишеш – головне, щоб розібрати можна було твої каракулі...

...Ні, як себе не відволікай, скільки не думай про приємне, а думки все на поле повертаються. І треба ж було якомусь лисому й бородатому чортові принести задержівку до тих клятих воріт! Ну, що вона там забула?! Та їй до футболу, як свині до... нашої морської свинки! Аж ні – приперлася, баньки повитріщала, кісочки в різні боки старчать, і бантики на них жовтенькі, мов прапорці... Як тут по м'ячу вцілити, коли вона вперлася в тебе очима й

посміхається! Тут і Артем Мілевський поковзнется й грюпнется в штрафному майданчику, як ото він уміє.

А ці... партнери: «Бурундуку! Геть з поля!»

Який я їм Бурундук?!

Коли списати, то мало не Івась Іванович, – а коли не влучив, то вже й усі гулі на мене...

Образливо!

Ну подумаєш – не влучив... Не дуже й хотілося!

Та гаразд, треба додому заходити, нема чого стовбичити на сходах. Ще хто з сусідів перестріне – тітка Люда з четвертого поверху чи дядько Василь із третього, – та присікається, чого сумний-невеселий...

Мама визирнула з кухні:

– О, Йвасю, добре, що ти вже вдома. Перевдягайся, мий руки і швидко йди обідати, за десять хвилин вирушаємо.

Доки тато заводив автівку під навіс на подвір'ї, а мама діставала з багажника гостинці та сумку з речами, переважно Любиними вдяганками, бабуся бідкалась про те, **що вечеря ще не готова, – і, нарешті, послала мене в курник забрати яйця**, що їх кури нанесли за день. Мовляв, свіженької яешеньки ще зготує...

Ой, а в гнізді ще щось є! Ніби яєчко, але маленьке таке... Заберу – роздивлюсь на світлі.

Еге ж, справді яєчко! Таке, ніби курча його знесло, – але ж у жовтні курчат не буває, вони влітку вилуплюються, коли тепло. Може, пташине? Але чого б воно в курячому гнізді опинилося? Та й пташині зазвичай поцятковані, а це біле-біле... Невже якийсь новий вид зозулі в нашому селі завівся, невідомий науці, що курям свої яйця підкидати навчився? Та ні, це фантастика! Які восени зозулі...

– От молодець, Івасю! – це бабуся. – Занось до хати, зараз я їх на сковорідку з сальцем... А курника прикрив, щоб лисиця не влізла?

– Прикрив, бабусю. А що це за яєчко в гнізді було? Дивне таке, маленьке...

– Гм... – узяла до рук, піднесла до очей, роздивилась на світло. – То зніще, онучку. Або ще кажуть: зносок. Я тобі потім розповім...

Дивне яєчко я одразу ж заховав до кишені – ну, бо Любі його тільки покажи, то вже буде по ньому. Може, я за нього в когось із сільських хлопців справжнє пташине яйце виманю чи ще яку цікавинку. Хтозна, для чого воно в селі годиться...

Запитання та завдання:

- *Коли і де відбуваються події?*

- *Як Івась ставиться до своєї родини? Що вона для нього значить? На які деталі ви звернули увагу. Чи щасливий Івась?*

- *Чому для хлопця неприємно згадувати випадок на полі? Хто винний, на його думку, у його невдачі?*

- *Чому йому так хочеться бути успішним?*

- *Поміркуйте, чи можуть бути яйця із курника, якимись незвичними.*

Чому хлопець зацікавився яйцем?

- Чому Івася зацікавила розповідь бабусі про зніще?
- Чому ця частина є зав'язкою твору?

Створіть асоціативний часопросторовий малюнок твору.

ЕЛЕКТРОННИЙ ТЕКСТ ТВОРУ для самостійного читання.

Доповніть асоціативний часопросторовий малюнок твору.

Запитання та завдання:

- Чим світ міста відрізняється від світу села?
- Як світ села впливає на хлопця? Чому Івасю не спиться?
- Як розуміє хлопець слово «подвиг»? Чи можна у його світі стати героєм?
- Які думки Бурундука вам також близькі? Які реальні проблеми мають сучасні підлітки?
- Чи розуміють батьки хлопця?
- Чи змінюється Івась у кожній частині? Які риси хлопця розкриваються?
- Чи комфортно Бурундуку у світі школи? Чи можна сказати, що він – звичайний учень? Чого він прагне?
- Як Бурундук проявляє себе під час бійки?
- Чому хлопець вважає, що треба дочекатись свого шансу?
- Чим головний герой готовий пожертвувати?
- Який епізод, на вашу думку, є кульмінацією твору?
- Які життєві істини зрозумів Івась?
- Чому яйце не роздавалося? Що зробить Івась з цим яйцем?
- Чому змінилося ставлення однокласників до героя?
- Чому так важливо чути: «Ти в команді!»
- Скільки днів потрібно було, щоб із Бурундука стати Бондаруком?
- Як через модель часопростору: 8 днів та світ міста, світ села, світ дому, світ школи – розкривається головна ідея повісті?

3. Створення нового продукту.

✓ ЗНОВУ ПРО ТВІР.

Завдання. Як автор будує твір?

Відредагуйте асоціативний часопросторовий малюнок твору.

Моделі часопростору.

- Є часопростір міста зі світом дому родини хлопця, світом школи.
- Є часопростір села.

Композиція твору.

- Визначте події *сюжету*, що є зав'язкою, кульмінацією, розв'язкою у творі. Позначте їх.
  - Визначте, які *позасюжетні елементи* використовує автор. Позначте їх.
- Чи є розповіді бабусі про минуле позасюжетним елементом?

Жанр твору.

- Які ознаки вказують на те, що цей твір – психологічна повість?

Творчі завдання (на вибір).

- Запишіть цитати із твору, що найбільше сподобалися і їх можна буде використати для коміксів. Створіть один.

- Створіть ланцюжок подій, які пояснюють, як за 8 днів Бурундук став Бондаруком для однолітків.

- Що б ви порадили таким хлопцям, як Івась, які добре вчаться, але не вміють грати у футбол і мають багато інших, як їм видається, проблем свого віку? Запишіть до 5 порад.

- Яку б форму реклами ви б використали, щоб порадити прочитати цей твір батькам? Які істини із твору вони мають зрозуміти?

- Складіть 5 порад, як спілкуватися дітям і батькам.

- Напишіть короткий щоденник своїх пригод.

✓ ЗНОВУ ПРО АВТОРА.

Завдання.

- Визначте, для чого автор написав цей твір. Які поради він дає читачеві. Запишіть їх.

- Прочитайте продовження історії повісті – «Завдання з фізики», «Креденс», «Алхімік» та створіть рекламу одного із творів для однокласників.

- Чи є стиль автора унікальним?

Творчі завдання.

- Перегляньте фото автора у соцмережі ([Facebook](#)). Що ви можете сказати про його характер та захоплення після прочитання казки та побачених світлин? Створіть символічний портрет.

Тема. Таня Саміло «Дріб'язок»

1. Занурення у ситуацію.

Завдання.

Фото замість біографії.

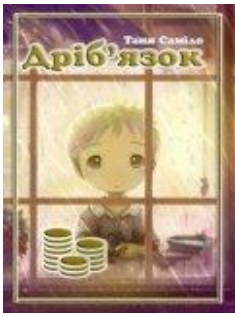
Створіть мініхарактеристику автора, використавши світлини.

✓ ПРО АВТОРКУ.

Тетяна Вілігурська живе у Ківерцях (Волинь).

Мама 4-х дітей, що разом із чоловіком заснувала громадську організацію «Vila Vorona» (клуб сімейного велотуризму).

Займається дизайном поліграфічної продукції, розробкою сайтів та їх просуванням, SMM-менеджер, фахівець туристичного супроводу, організатор екскурсій.

✓ ПРО ТВІР.

Запитання. Чи знаєте ви, що таке «дріб'язок»?

Завдання. Перегляньте відео про соціальний експеримент «Совість чи гроші?».

Чи траплялися з вами подібні ситуації? Що зробили б у такому випадку?

Таня Саміло в оповідання «Дріб'язок» розкаже нам про хлопчика, який потрапив в подібну ситуацію. А як вчинив він, дізнаємось із твору.

2. Літературне дослідження.

✓ **КОМЕНТОВАНЕ ЧИТАННЯ ЕКСПОЗИЦІЇ** твору для дослідження часопростору.

Як я перестав бути собою

У свої вісім років я вже добре вмів рахувати гроші, і батьки часто посилали мене за покупками. Цього недільного ранку мама сказала:

– Ось тобі список продуктів, дивись чогось не забудь, до нас сьогодні прийдуть гості, – дала мені полотняну торбину (ми завжди з такими ходимо, щоб зберегти планету від пластику) і рюкзак.

Я взяв свої юніорівські кредитки та пішов у супермаркет, який був зовсім поруч. Зранку людей не багато і пахне свіжою випічкою. «Так, хліб взяв, масло, помідори, сир...».

Запитання та завдання:

- Коли і де відбуваються події?
- Опишіть місія, де відбуваються події.
- Хто є оповідачем у творі? Чому авторка дає можливість розказати герою власну історію?
- Хто головний герой оповідання? Чим він вас вразив чи здивував?
- Як ставляться батьки до Толі?
- Чи дають вам батьки такі доручення? Як «звітуєте» про решту?
- Чи звична така допомога батькам для Толі?
- Чому авторка конкретизує інформацію про полотняну торбину?

Екаторбинка – мода чи необхідність? Доберіть 2-3 переконливі аргументи.

✓ **КОМЕНТОВАНЕ ЧИТАННЯ ЗАВ'ЯЗКИ** твору для дослідження часопростору.

Раптом побачив під ящиками з бананами гаманець. Я огледівся, нікого поруч не було, нагнувся, запхнув руку в щілину і поклав знахідку до кишені. Далі поклав в кошик решту покупок зі списку і пішов на касу. Мені здалося, що касирка надто довго пробиває товар, гаманець «обпікав» мені ногу в кишені штанів, видаючи себе брязкотом монет.

– От і чудово, купив все, що я просила, можеш пограти за своїм планшетом, дякую, – похвалила мама і я пішов у свою кімнату.

Заліз під стіл і відкрив гаманець. Звідти визирнуло фото знайомої сусідської дівчинки, а в іншій кишеньці було повно великих купюр, за які можна було б купити навіть смартфон.

«Значить, це не може бути гаманець сусідської дівчинки Машки, мабуть, її батьків чи бабусі...». Я подумав, що ніхто не бачив, як я підіймав гаманець у супермаркеті, тому можна його залишити собі. Тільки-но я про це подумав, як раптом щось зі мною почало коїтись, я зменшився і перетворився на монету та голосно дзенькнув усім своїм металевим тілом об тротуар...

Запитання та завдання:

- Який запах відчуває Толя, потрапивши в супермаркет? Як він себе веде?
  - Яку несподівану знахідку виявив для себе хлопець? Як він реагує на неї?
  - Прокоментуйте дієслова: огледівся, нагнувся, запхнув, поклав, пішов.
  - Чому поведінка хлопця стала досить дивною, а час обслуговування касирки здався надто довгим?
  - Що означає фраза «гаманець обпікав мені ногу в кишені»?
- Прокоментуйте психологічний стан хлопця в цей час.
- Чому він не розказав мамі про знайдений гаманець?
  - Як мама «подякувала» сину за виконане доручення?
  - Чому Толя не сказав мамі про знахідку?

Спостереження. Які зорові, нюхові, дотикові, слухові образи використовує авторка, описуючи Толика у супермаркеті?

Створіть асоціативний часопросторовий малюнок твору: будинок, супермаркет, кімната.

ЕЛЕКТРОННИЙ ТЕКСТ ТВОРУ для самостійного читання.

Доповніть асоціативний часопросторовий малюнок твору.

Запитання та завдання:

- Як змінюється часопростір у творі?
- Чому Толя заліз під **стіл** і лише там відкрив гаманець? Чому авторка обмежує його простір?
- Скільки часу хлопчик провів під столом?
- Чи здогадався Толя, кому належить гаманець? Чому авторка навмисно «поклала» **фото** знайомої дівчинки у гаманець? Яка роль внутрішнього монологу у творі?
- Які емоції охоплюють хлопця, коли він дивиться на купюри? Яку роль зіграла сума у гаманці?
- Чому перевтілення відбулося після рішення залишити гаманець?
- Як змінюється часопростір у творі?
- Чому Толя перетворився на монету? Чи розуміє він, що це перетворення – не сон? Що відчуває, які бажання має?

Спостереження. Яким є світ Толі-монетки?

- Що відчув хлопчик у кишені бабці? Кого він там зустрічає?
- Що Даша-монетка розповідає про своє життя? Як це зображує авторка? Чи сподівається на порятунок Даша? Чому у скарбничках дівчинці жилось найгірше?
- опишіть емоційний стан хлопчика у світі монет.

- Чи змінюється він під час маршруту «кишеня-магазин»?
- Чи почав сумніватися хлопець у правильності рішення залишити гаманець собі?

- Як пояснює Толя мовчазність інших монет у кіоску?

- Прокоментуйте фразу «а я так і залишився в коробці з-під оселедця».

Спостереження. 1. Дієслова якого часу використовує Дашка і Толя під час перевтілення, чому?

2. Які художні засоби підкреслюють переживання Толі?

- Як плине час у творі від моменту перетворення Толі?

- Розкажіть про його нове знайомство. Чому Мар'ян знаходиться в скарбничці ще з весни?

- Чому Толя намагався виправдати себе й сказати неправду Мар'янові?

Яку таємницю розкрив Мар'ян?

- Чи має шанс на повернення додому Толя?

- Як ви розумієте фразу «Тебе ще не дуже далеко занесло»?

- Чи легко визнавати свої помилки?

- Як ви вважаєте, чи дійсно Толя перетворювався на монетку? Чи це могло йому наснитися? Яка роль цього казкового перевтілення?

- Чому дуже приємно знову стати собою?

- Як подорож в ірреальний світ змінила Толю?

- Чому Толя не зміг з'їсти жодної цукерки?

- Чому авторка так завершує твір?

- Чи символічною є назва твору? Спробуйте розкрити основний її зміст.

3. Створення нового продукту.

✓ ЗНОВУ ПРО ТВІР.

Завдання. Як автор будує твір?

Відредагуйте асоціативний часопросторовий малюнок твору.

Моделі часопростору.

- Є протиставлення реального світу (дім, супермаркет) та ірреального світу героїв-монет.

- Є часопростір дому, супермаркету, кімнати, світу монет.

Композиція твору.

- Визначте події сюжету, що є зав'язкою, кульмінацією, розв'язкою у творі. Позначте їх.

- Визначте, які позасюжетні елементи використовує автор.

Жанр твору.

- Які ознаки вказують, що оповідання побудовано за законами казки?

Позначте їх.

Творчі завдання.

- Створіть макет власної обкладинки книги, урахувавши ідею твору.

- Напишіть **коментар** (5-7 речень) про прочитане оповідання «Дріб'язок».

✓ ЗНОВУ ПРО АВТОРКУ.

Завдання.

- Визначте, для чого авторка написала цей твір. Які думки із твору відображають її життєві цінності? Запишіть їх.
- Які поради вона дає читачеві. Запишіть їх.
- Прочитайте ще одне оповідання авторки на вибір: [«Неправильний день народження»](#), [«Рудий прибулда»](#), [«Вовча історія»](#).
- Чи запропонували/не запропонували б його своїм одноліткам, чому? Створіть про це допис у соціальній мережі.
- Визначте 2-3 особливості авторського стилю письменниці.

Творчі завдання.

Познайомтесь із авторкою, використавши її резюме, сторінки в соцмережах «Інстаграм», «Фейсбук», дописи на літплатформі «Букнет».

З чим у вас асоціюється письменниця (образ, предмет, колір, звук, запах, смак)? Створіть символічний портрет автора.

Тема. Іра Тіхонова «Не ангельський вчинок»

1. Занурення у ситуацію.

Завдання. Аватарка замість біографії. Створіть мініхарактеристику автора, використавши анімаційне зображення сторінки [«Букнету»](#).

✓ АВТОРКА про себе.

Щодо мене, то я дуже-дуже люблю читати. Особливо фентезі. Але не так давно вирішила написати щось своє. Загляньте. Якщо Вам сподобалося з перших слів – то залишайтеся, далі буде цікавіше). Не забувайте ставити зірочки і писати коментарі, адже це велика мотивація. З повагою до кожної думки. Ваша Іра Тіхонова.

✓ **ПРО ТВІР.** Анотація до книги «Не ангельський вчинок».

Урок життя або Як одна троянда зробила світ кращим... Вона не хотіла нічого поганого. Вона тільки хотіла порадувати маму, але зірвавши квітку – погубила життя.

Це історія про те, як наші дії характеризують нас самих. І якщо придивитесь, це зовсім не казка, а реалії нашого буття.

2. Літературне дослідження.

✓ КОМЕНТОВАНЕ ЧИТАННЯ ЕКСПОЗИЦІЇ твору для дослідження

часопростору.

Розділ 1.

«Ангели – це вісники...» до «І відразу з цього моменту починається наша історія...»

Запитання:

- *Хто такі янголи, і чому їм присвячено 1 розділ?*

Спостереження. *Як авторка зацікавлює прочитати твір?*

✓ КОМЕНТОВАНЕ ЧИТАННЯ ЗАВ'ЯЗКИ твору для дослідження

часопростору.

Розділ 2.

«Мамо – ця квіточка для тебе...» до « Ступаючи за поріг, дала собі слово зробити усе, аби очі в мами ніколи не мокріли...»

Запитання та завдання:

- *Коли відбуваються події? Чи випадково це надвечір'я?*

- *Де відбуваються події? Звідки прийшла дівчинка?*

- *Яка вона ця дівчинка-янгол? Чого вона хоче?*

- *Прокоментуйте: «...пробралась через колючу лозу. І без жодних роздумів її [квітку] зірвала».*

- *Що вона зробила? Чому вона захотіла подарувати мамі квітку? Чи була на те причина?*

- *Як на її вчинок реагує мама?*

- *Прокоментуйте слова дівчинки: «Хочеш, я тобі ще одну зірву?».*

- *Прокоментуйте слова мами: «...будемо продовжувати життя квітці».*

Спостереження. *Як у творі поєднуються чорно-біле оперення ангельських крил, колюча лоза, троянда, вода?*

Створіть асоціативний часопросторовий малюнок твору: сад, кімната.

ЕЛЕКТРОННИЙ ТЕКСТ ТВОРУ для самостійного читання.

Розділи 3-6.

Доповніть асоціативний часопросторовий малюнок твору.

Запитання та завдання:

2-й день.

- *Що відбувається з квіткою? Як на це реагує дівчинка?*

3-й день.

- *Що відбувається з квіткою? Як на це реагує дівчинка? Як намагається врятувати квітку? Чи вдається їй це?*

- *Чому вже вранці другого дня крила дівчинки-янгола почали темніти, як вони змінюються за ці дні?*

- *Чи змінюється настрій дівчинки? Про що вона думає?*

- *Які слова мами є важливими у тексті, спонукають задуматися?*

Визначте їх.

- Чи лише через зірвану квітку у мами вологі очі?
- Як змінюється простір твору, коли повертається тато? Яка його місія? Чому батько у творі уособлює щастя?
- Чому вікно відчинене тоді, коли вдома є батько? Чи є вікно символом можливостей?
- То чому ж дівчинка захотіла подарувати мамі квітку, чи була на те причина?
- Чому у творі є важливою бесіда тата й доньки?
- Чому дівчинка у тата просить подарувати «нове життя»?
- Чому у тексті кілька разів згадується підвіконня, а тільки в кінці з'являється образ відчиненого вікна?
- Як через розмаїття квітів реалізується головна ідея твору?
- Чому троянд чотири? Чому вони обплетені лозою?
- Чи зрозуміла дівчинка головну місію янголів? Чи змінилися її крила?
- Чи очікуваним був такий фінал твору?

3. Створення нового продукту.

✓ ЗНОВУ ПРО ТВІР.

Завдання. Як автор будує твір?

Відредагуйте асоціативний часопросторовий малюнок твору.

Моделі часопростору.

- Є чарівний свій янголів.
- Є часопростір саду, дому, кімнати, вікна.

Композиція твору.

- Визначте події *сюжету*, що є зав'язкою, кульмінацією, розв'язкою у творі. Позначте їх.
- Визначте, які *позасюжетні елементи* використовує автор.

Жанр твору.

- Які ознаки вказують, що твір побудовано за законами притчі?

Притча – це твір із повчально-алегоричним сюжетом, що побудований на прихованому порівнянні.

Творчі завдання.

- Створіть макет обкладинки книги, урахувавши одну із думок твору.

✓ ЗНОВУ ПРО АВТОРКУ.

Завдання.

- Визначте, для чого авторка написала цей твір. Які думки із твору відображають її життєві цінності? Запишіть їх.
- Які поради авторка дає читачеві? Запишіть їх.
- Чи запропонували/не запропонували б своїм одноліткам прочитати цей твір, чому? Створіть про це допис у соціальній мережі.
- Визначте 2-3 особливості авторського стилю письменниці.

Творчі завдання.

- З чим у вас асоціюється письменниця (образ, предмет, колір, звук, запах, смак)? Створіть символічний портрет автора.

Тема. Таня Венцик «Це секрет, тільки чшш...»

1. Занурення у ситуацію.

Завдання. Фото замість біографії. Створіть мініхарактеристику автора, використавши світлину.

✓ АВТОРКА про ТВОРИ.

Привіт, любий читачу! Давай створювати твори разом! Заходь до мене на сторінку в інстаграм @taniaventsik. Там ти зможеш проголосувати за тему твору. Вибрати зовнішність і характер майбутнього героя. А в четвер прочитати готовий твір, до якого і ти доклав свою руку.

✓ ПРО ТВІР. Анотація до книги «Це секрет, тільки чшш...».

Один хлопчик був надто впертий, щоб просто так відмовитись від своєї мрії. Він зробив геть усе, щоб досягти цілі, навіть започаткував нову традицію в Рівному. А які пригоди на нього чекають і чому прийдеться їхати в поліцейській машині, ви зможете прочитати, розгорнувши книгу. Тож вмощуйтеся зручніше, пригоди вже чекають на вас.

2. Літературне дослідження.

✓ КОМЕНТОВАНЕ ЧИТАННЯ ЕКСПОЗИЦІЇ твору для дослідження часопростору.

«Я розповім вас один секрет...» до «Тож зранку я сів на свого металевого коня і поїхав до школи...»

Запитання та завдання:

- Коли відбуваються події?
- Де відбуваються події?
- Хто розповідає історію?
- Яким є головний герой твору? Скільки йому років?

Чи вразив він вас? Чим?

- Чого хоче Івась? Чому мама не хоче виконувати його бажання?
- Яка роль слів, сказаних бабусею, про мрію? Як на них реагує хлопець?

✓ КОМЕНТОВАНЕ ЧИТАННЯ ЗАВ'ЯЗКИ твору для дослідження часопростору.

«Ну так я мамі сказав, а насправді відправився здійснювати задумане...» до «Все готово...».

Запитання та завдання:

- Чому Івась прогулює уроки? Чи вперше це?
- Чи є його маршрут прогулу традиційним? Яка роль часопростору дороги у творі?
- Що вирішив зробити хлопець, щоб його мрія – шоколадний торт – збулася?

- Із ким знайомиться хлопець? Що об'єднує нових друзів?

- Чому Івась не знає, чого чекати від Насті? У чому полягає її непередбачуваність? Чому вона постійно від нього тікає?

- Якими секретами, на вашу думку, можна ділитися?
- Чому Івась хвилювався, розказуючи про своє бажання Насті?
- Чи є у Насті сокровенні бажання?

Створіть асоціативний часопросторовий малюнок твору.

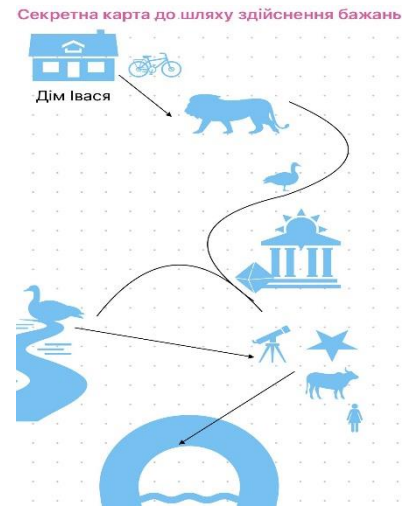

ЕЛЕКТРОННИЙ ТЕКСТ ТВОРУ для самостійного читання.

Доповніть асоціативний часопросторовий малюнок твору.

Запитання та завдання:

- Як через карту пригод розкривається Івась та Настя?
- То у чому ж секрет?
- Чи підтримує авторка Івася? Яка головна ідея твору?

3. Створення нового продукту.

✓ ЗНОВУ ПРО ТВІР.

Завдання. Як автор буде твір?

Відредагуйте асоціативний часопросторовий малюнок твору.

Моделі часопростору.

- Є часопростір дому, міста.

Композиція твору.

- Визначте події сюжету, що є зав'язкою, кульмінацією, розв'язкою у творі. Позначте їх.
- Визначте, які позасюжетні елементи використовує автор. Позначте їх.

Жанр твору.

- Які ознаки вказують, що це оповідання?

Творчі завдання.

- Створіть карту пригод вашого міста. Де б ви залишили бажання?

Спецзавдання (Тільки Тшшш..!).

- Перекажіть прочитану історію рідним або друзям. Запропонуйте усім

записати свою маленьку мрію на аркуші паперу. Попередьте, що бажання мають бути не чарівними і щоб їх можливо було виконати (ну звісно, якщо ви не володієте чарами)). Обміняйтесь папірцями і спробуйте виконати бажання одне одного.

✓ ЗНОВУ ПРО АВТОРКУ.

Завдання.

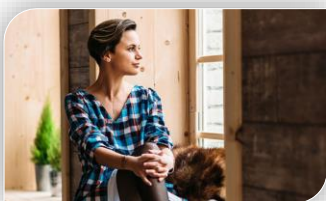
- Визначте, для чого авторка написала цей твір. Які думки із твору відображають її життєві цінності? Запишіть їх.
- Які поради авторка дає читачеві. Запишіть їх.
- Визначте 2-3 особливості авторського стилю письменниці.

Творчі завдання.

- Доповніть створену мініхарактеристику авторки, використавши твір.
- З чим у вас асоціюється письменниця (образ, предмет, колір, звук, запах, смак)? Створіть символічний портрет автора.

Тема. Саша Кочубей «Сім нескладух Говорухи»

1. Занурення у ситуацію.

Завдання.

Фото замість біографії. Створіть мініхарактеристику автора, використавши світлини.

✓ ПРО АВТОРКУ.

Родом із Умані.

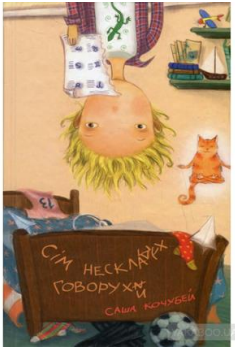
Любить писати ще змалку. У дитинстві писала на всьому, що потрапляло під руку: в бабусиному паспорті, на шпалерах, на маминих паперах, за що інколи отримувала прочухана. Любить вивчати мови, тому вступила на факультет іспанської та англійської мов до Київського національного лінгвістичного університету. Працювала перекладачем з іспанської, англійської, а також літредактором в рекламній агенції, копірайтером.

Надзвичайно любить котів, тому вони – герої її творів.

Завдання. Перегляньте [відео](#) та доповніть мініхарактеристику автора.

✓ ПРО ТВІР від АВТОРА.

«Серйозно задумалася над написанням дитячої книжки кілька років тому. Мій син Ярослав дуже любить читати, і коли йому було 8-9 років, він поскаржився, що в нас мало жартівливих книжок. І я замислилася: чому б самій не спробувати написати таку книжку? Я почала занотовувати за сином кумедні вислови, згадала своє дитинство, спостерігала за іншими дітьми. Так крок за кроком написалася повість «Сім нескладух Говорухи».

✓ ПРО ТВІР

Анонс повісті «Сім нескладух Говорухи».

А чи вірите ви у пророцтва? Чи бувало так, що неприємності траплялися одна за іншою? Головний герой повісті «Сім нескладух Говорухи» Андрій, почувши від однокласниці про «нескладухи» у своєму найближчому майбутньому, починає вірити у ворожіння й потрапляє в епіцентр кумедних ситуацій. Але чи дійсно Єва має екстрасенсорні здібності? Андроїд (Андрій) намагається вивести дівчину на чисту воду. Що ж відбувається насправді?

✓ ДУМКИ ІЗ ТВОРУ як мотиватор читати

- Я помітив, що всі нормальні діти ненавидять три речі в цьому житті. Читання моралей, уроки і правила. І всі ці штуки зуміли вміститися в одній людині – моїй класній керівниці.
- ...мама не примушує мене їсти всілякі овочеві супи з морквою та інші несмачні корисні речі. Вона просто не вміє їх готувати. Коротше, не мама, а справжній скарб!
- Якось я спитав у діда, як він дізнався, що бабуся «кльонула» на нього. Дід сказав, що все «прочитав» у її очах. Я пробував зазирнути в блакитні очі Іванни і зрозуміти щось.

2. Літературне дослідження.

✓ **КОМЕНТОВАНЕ ЧИТАННЯ ЕКСПОЗИЦІЇ** твору для дослідження часопростору.

Якби ви знали, що сьогодні трапилося в школі. **Спочатку день не віщував біди.** Все йшло по плану: трохи почіплявся до дівчат, трохи порубався в настільний футбол з однокласниками, трохи погриз нігті на уроках. Справи йшли своєю чергою до останньої перерви. А на перерві я виходжу в коридор і бачу, що дівчата зібралися навколо Єви – однієї з 22 дівчат нашого класу.

Єва непогана, але мені не подобається. Зачіска в неї «я упала з самоскида, гальмувала головою»: неслухняні каштанові кучері живуть своїм життям і лізуть на всі боки. А ще Єва дуже висока, вища від усіх хлопців у класі. **Поруч з нею відчуваєшся хлопчиком-мізинчиком.** Я з нею намагаюся спілкуватися тільки тоді, коли вона сидить. Одного разу, коли нас посадили разом на уроці, я помітив, як багато на її обличчі **веснянок.**

Коли Єва усміхається, вони світяться, мов світлячки. Це прикольно. А ще вона розумна. Але її зріст – це просто жах!

Запитання та завдання:

- *Яка роль першого речення?*
- *Хто розповідає історію?*
- *Де відбуваються події? Чим цікавий світ школи у творі?*
- *Як звати головного героя у творі? Який він? Який у нього настрій? Що його цікавить?*
- *Як герой характеризує дівчат? Чому він це робить? На які деталі*

звертає увагу?

- Чому Єва йому не подобається?

Спостереження. Які художні засоби використовує авторка у цьому уривку?

✓ **КОМЕНТОВАНЕ ЧИТАННЯ ЗАВ'ЯЗКИ** твору для дослідження часопростору.

Я протискаюся поміж дівчатами всередину, щоб подивитися, що коїться. Вони навіть не помічають мене, такі захоплені своїм заняттям. Коли врешті пробиваюся, Євка тримає руку Іванки у своїй руці й ретельно вивчає. Потім проводить по лініях долоні пальцями, серйознішає і мовить:

- Лінії підказують, що доля підкине тобі складну задачку. Але якщо ти добре постарася, то розв'яжеш її.

- Ги-ги-ги! – пирскаю я, чим привертаю увагу.

- Дуже розумний, Говорухо, так? Ти що тут робиш? – дівчата витріщаються на мене.

- Я теж так ворожити вмію! – мені несила давитися від сміху і я починаю реготати. – Наворожити складну задачку перед уроком математики! Ха-ха-ха! Я навіть знаю, як звати ту долю, яка підкине задачку. Олена Степанівна! Ха-ха-ха!

- Подивимось на твої лінії, розумнику, – пирхає Євка і хапає мене за руку так швидко, що я навіть не встигаю зрозуміти, навіщо вона їй.

Рука тепла і липка – Єва нещодавно наминала цукерку-тягучку, схожу на черв'яка.

- Угу... Так-так... **На Говоруху чекає нескладуха**, – Єва замислюється, задивляється кудись, а потім видає:

- **Цілих... 7 штук!**

- Ого! Цілих сім? Оце біда! – **глузую**, поки дівчата хихотять. – Це все?

- А ще... – вона на мить замовкає, а тоді торохтить слова, мов скоромовку:

- В тебе є всі шанси провтикати найбільше кохання свого життя, якщо ти...

- Якщо що? – вона починає мене дратувати. – **Якщо я стоятиму тут і слухатиму жирафу?**

Єва розгублюється. Вона дивиться на мене, і я помічаю, як її **веснянки тьмяніють**. У куточках очей збираються краплі. От халепа! **Я не хотів доводити її до сліз**. На моє щастя, наступної миті вона розвертається і біжить до класу.

- Дурень ти, Говорухо. Ну хіба так можна? – кидається на мене Іванка.

- А верзти всіляку фігню можна? Ще б наворожила, що я позеленію.

- Даремно ти так. Минулого тижня вона наворожила, що здійсниться моя мрія. І вона здійснилася!

- І що за мрія?

- У мене з'явився Шурупчик! – Іванка аж світиться від щастя.

- Перший раз чую, щоб дівчинка мріяла про шуруп...

- Це не те, що ти подумав, – сміється Іванка. – Ми так назвали французького бульдога!

Я прямую до класу і по дорозі думаю, що в мене не клас, а дурдом «Сонечко». Одна вдає з себе ворожку, а друга пса називає Шурупом.

І взагалі, чому Іванна вірить у всю цю маячню? Вона ж розумніша за інших дівчат. Не реве на кожному кроці, вміє ганяти у футбол, сміється з дурних жартів... Навіть зацінила мій малюнок з людиною-брекетом. Це супергерой, якого я вигидав.

Він рятує дітей від стоматологів і лікує зуби жуйками: пожував жуйку, заліпив нею дірку в зубі, й вона перетворюється на пломбу. Класно, правда?

Запитання та завдання:

- Як через діалог у зав'язці твору авторка продовжує розкривати героя?
- Чи змінюється час і простір у цій частині?
- Визначте деталі, що розкривають емоції хлопця.
- Чому Говоруху тягне до дівчат?
- Як він реагує на ворожіння Єви та його 7 нескладух? Чи засмутився герой?
- Чи байдужа Єва хлопцю? Чому хлопець звертає увагу на веснянки, що «світяться, мов світлячки»?
- Чи випадково Говоруха називає Єву жирафою? Чому вона його дратує?
- Чим подобається Іванна хлопцю?
- Якою, на думку Говорухи, має бути ідеальна дівчина?

Створіть асоціативний часопросторовий малюнок твору.

ЕЛЕКТРОННИЙ ТЕКСТ ТВОРУ для самостійного читання.

Доповніть асоціативний часопросторовий малюнок твору.

Запитання та завдання:

Нескладуха №1.

- Охарактеризуйте світ школи міста Києва. Чому це окремий світ, незрозумілий для дорослих? Визначте деталі у творі, які розкривають «прикольчики» класу.

- Охарактеризуйте учнів класу, де навчається Андрій Говоруха.
- Чи подобається вам Андрій? Чи можна назвати його «нормальним учнем»?
- Визначте типові риси вчителів, зображених у творі, які не сприймають учні.

- Як потрібно змінитися Олені Степанівні, щоб учні її полюбили?

- Чому відбулася нескладуха №1?

- Над чим має замислитися Андрій? Яку б пораду ви йому дали?

Нескладуха №2.

- Охарактеризуйте світ секції з футболу. Чому закони, що діють під час тренувань футбольної команди, не влаштовують Андрія? Чому він не вписується у цей простір?

- Чи й справді, Андрій – лузер?

- Чому відбулася нескладуха №2? І чому це розізлило Андрія? Визначте деталі, що характеризують його емоційний стан.

- Чому хлопець не сказав правду мамі?
- Над чим має замислитися Андрій? Яку б пораду ви йому дали?

Нескладухи №3-6.

- Охарактеризуйте світ дому. Чи відчуває Андрій себе комфортно з татом? Чого б він хотів найбільше? Чи вгадав тато його бажання?

- Чому Андрію зовсім не хочеться танцювати?

- Чому Андрій намагається врятувати kota Монстра? Чи є у них щось спільне?

- Яким є спілкування Андрія з мамою? Чому вона звинувачує хлопця, а не kota, що затягнув шкарпетку в акваріум?

- Чи справді, у всьому винна Єва? Над чим має замислитися Андрій? Яку б пораду ви йому дали?

Нескладуха №7.

- Чому Андрій розчарувався в Іванці та Юрчику, що став «найкращим колишнім другом»?

Восьме чудо світу.

- Чому викриття Єви вже не актуальне?

- Чому Андрію з Євою стало комфортно спілкуватися? Як через образ веснянок розкривається істинне ставлення до дівчини?

- Чому ця історія не має закінчення?

- Чи є Андрій Говоруха оптимістом? Випишіть його думки, що це підтвердять.

3. Створення нового продукту.

✓ ЗНОВУ ПРО ТВІР.

Завдання. Як автор будує твір?

Відредагуйте асоціативний часопросторовий малюнок твору.

Моделі часопростору.

- Є часопростір міста Києва зі світом дому родини хлопця, світом школи, світом секції з футболу.

Композиція твору.

- Визначте події сюжету, що є зав'язкою, кульмінацією, розв'язкою у творі. Позначте їх. Чи можна частини про нескладухи героя, які, як намистинки, нанизуються для розвитку зовнішнього/внутрішнього конфлікту, вважати окремими мінітворами? Позначте їх.

- Визначте, які позасюжетні елементи використовує автор. Позначте їх.

Жанр твору.

- Як через жанр повісті розкривається модель світу учня, створена автором?

Творчі завдання.

- Як, на вашу думку, мали б виглядати герої повісті: Андрій, Єва, Іванка, Юрко? Зробіть світлини однокласників, які б підійшли на ці ролі.

- Прокоментуйте світлини персонажів. Укажіть чим герой особливий, для цього використайте текст твору.

- Напишіть есе-поради «Як я вирішую нескладухи у своєму житті»,

ураховуючи стиль автора.

✓ ЗНОВУ ПРО АВТОРКУ.

Завдання.

- Визначте, для чого авторка написала цей твір. Які думки із твору відображають її життєві цінності? Запишіть їх.

- Які поради авторка дає читачеві? Запишіть їх.

- Чи є стиль автора унікальним? Чим він відрізняється з-поміж інших?

Творчі завдання.

- Доповніть створену мініхарактеристику авторки, використавши текст твору.

- З чим у вас асоціюється письменниця (образ, предмет, колір, звук, запах, смак)? Створіть символічний портрет автора.

Добірка до розділу

«Твори про реальні історії»

- **Барел Юля.** [Найкращі канікули або Подорож на зворотну сторону.](#)
- **Ільченко Олень.** Пастка для геймера.
- **Коршунова Анна.** Комп і компанія.
- **Кохан Валентина.** Країна неслухняних дітей.
- **Нікуліна Анастасія.** Сіль для моря, або Білий Кит.
- **Саміло Таня.** Неправильний день народження.
- **Ярошенко Ірина.** [«Класний \(керівник\) детектив».](#)

Розділ 6. Твори про відкриття української історії

Тема. Оксана Луцшевська «Зачарована і чарівна»

1. Занурення у ситуацію.

Завдання. Фото замість біографії. Створіть мініхарактеристику автора, використавши світлину.

✓ ПРО АВТОРКУ.

Родом зі Тального.

Письменниця, створила понад 35 книжок для дітей.

Перекладачка, літературознавиця, редакторка, дослідниця дитячої літератури. Засновниця

письменницьких онлайн-практикумів для авторів із написання книжок для маленьких читачів. Засновниця блогу про сучасну дитячу літературу «Казкарка».

Живе у США, але її герої мешкають в українських містах та містечках.

✓ ПРО ТВІР.

Анонс казки «Зачарована і чарівна»

Твір унікальний тим, що він про замок, який реально існує у місті Тальному Черкаської області.

2. Літературне дослідження.

✓ **КОМЕНТОВАНЕ ЧИТАННЯ ЕКСПОЗИЦІЇ** твору для дослідження часопростору.

Єва жила в містечку, де дві річки зливалися в одну. На берегах росли густі верболози. Між їхнім гіллям шурхотіли крильцями метелики. Саме місто теж нагадувало метелика – за формою.

Євин старий дім стояв край лісу. Її однокласники вважали, що жити так далеко від центру з багатоповерхівками, крамницями, бібліотекою і кав'ярнями трохи дивно. Єва тільки-но перейшла до школи з поглибленим вивченням математики. Відтоді їй довше, ніж будь-кому, треба було добиратися до школи. Тому вона досі ні з ким із однокласників не здружилася: їм усім було не по дорозі.

Запитання та завдання:

- Єва – перше слово у творі. Чому таке ім'я?

Як через експозицію розкривається часопростір у творі: світ містечка, світ дому Єви, світ школи й однокласників? Позначте ці світи на карті.

- Як через слухові образи розкривається світ містечка?

- Як розкривається світ Єви? Який він? Чи є вона щасливою? Які її захоплення?

- Чому Єві не комфортно у світі школи?

Спостереження. Які художні засоби (епітети) використовує автор, з якою метою?

✓ **КОМЕНТОВАНЕ ЧИТАННЯ ЗАВ'ЯЗКИ** твору для дослідження часопростору.

Якось, коли Євин улюблений вчитель поїхав на конференцію, вона вдала, що йде до школи. Махнула рукою мамі, надіслала телефонний «привіт» татові. А сама швиденько сховалася за могутнім дубом, потім – між лапатої ліщини, далі – за розлогим терном і – аж до галявини. Вона збігла порослою мохами стежкою. Підійшла до містка з бистою водою і Скелі закоханих, яку в місті знали всі. А тоді звивиста стежка вивела Єву до її найулюбленішого місця – старого занедбаного замку.

Запитання та завдання:

- Чим незвичайний був перший день, описаний у творі?
- Як часопростір дороги розширює простір у творі: світ лісу, світ замку?
- Як через зорові образи моделюється світ лісу?

Спостереження. Які художні засоби (метафори, епітети) використовує автор, щоб описати дорогу до замку?

- Для чого детально зображено шлях до іншого світу, де не самотньо?
- Які особливості жанру казки прослідковуються у цій частині? Яка роль нехтування заборони та образу містка?
- Яка роль епітету «старий»? Що він поєднує?
- Як авторка продовжує розкривати героїню у творі? Яка вона, Єва? Що її захоплює?
- Чи є ця частина – зав'язкою твору?

Створіть асоціативний часопросторовий малюнок твору.

ЕЛЕКТРОННИЙ ТЕКСТ ТВОРУ для самостійного читання.

Доповніть асоціативний часопросторовий малюнок твору.

Запитання та завдання:

- Для чого автор використовує протиставлення: рух життя (як уява) і занедбаність (як реальність)?
- Що відчуває? Що чує/бачить? Чого хоче? А що має?
- Як через зорово-слухові образи моделюється світ замку?

Яка роль цих трьох взаємопоєднаних образів: листя, каменю, единорогу? Чому неживе ожило?

- Чому Єва «знала в замку всі закомарки», а це не помічає?

Спостереження. Які художні засоби (метафори, епітети) використовує авторка, щоб описати замок?

Чи Єва своя для замку, чи чужинка?

- Чи боїться Єва бурі? Чого вона боїться?

- Яка роль протиставлення: споночило – посвітліло? Що таке відбулося, що почала змінюватися кольористика?
- Що відбулося і яка реакція Єви?
- Визначте речення, що у цій частині стали зав'язкою твору.
- Яка Єва вдома? Які її пріоритети?
- Як розкривається часопростір другого дня?
- Чому Єва обирає шлях не до школи (пізнання), а шлях до замку (відкриття)?

- Наскільки такі відкриття безпечні?
- Чому Єва у світі замку веде себе як чужинка?
- На що звернула увагу Єва?
- Чому за нею спостерігають жителі замку: білка, миші?

Спостереження. Які художні засоби (метафори, синекдоха) використовує авторка, щоб описати замок?

Які засоби використовує авторка, що вказують на жанр казки?

- Чи є Єва сучасною дитиною? Що її захоплює?
- Як захоплення Єви пов'язані із математичним профілем школи, у якій вона вчиться?

- Як розкривається часопростір третього дня?
- Визначте речення, що у цій частині стали кульмінацією твору.
- Чому Єва весь час озирається?
- Якою є реакція кожного на те, що відбулося? А що відбулося?
- Які істини, що допомагають зрозуміти ідею твору, розкриває дівчинка Єві?

- Які істини відкриває для себе Єва?
- Чи довіряла вона своїм батькам? А тепер?
- Як розкривається часопростір четвертого дня?
- Як час рухає сюжетом?
- Якими були наслідки Євиного відкриття? Чи хотіла цього дівчина?
- Визначте речення, що у цій частині стали розв'язкою твору.
- Чи була математика її справою?
- Чи переросло її захоплення в улюблену справу?
- Чи погоджуєтесь ви з думкою, що ідея твору: не потрібно боятися відкривати себе світу?

Спостереження. Де і з якою метою авторка використовує метонімію?

- Для чого потрібна примітка від автора?
- Як ви ставитеся до думки, що диво ще має трапитися, бо замок поки що занедбаний?

3. Створення нового продукту.

✓ ЗНОВУ ПРО ТВІР.

Завдання. Як автор буде твір?

Відредагуйте асоціативний часопросторовий малюнок твору.

Моделі часопростору.

- Є часопростір містечка зі світом дому родини дівчинки, світом школи.
- Є часопростір дороги у світ лісу.

- Є часопростір замку.

Композиція твору.

- Визначте події *сюжету*, що є зав'язкою, кульмінацією, розв'язкою у творі. Позначте їх.

- Визначте, які *позасюжетні елементи* використовує автор. Позначте їх.

Жанр твору.

- Для жанру казки характерні такі особливості: *невизнаний герой, що порушує заборону – образ межі (річка, міст) – чужий світ – триєдність, символічні герої – зміна головного героя – визнання героя*. Доведіть, що ці ознаки є у казці «Зачарована і чарівна».

Назва твору.

- То хто ж зачарований, а хто чарівний?
- Чому авторка так назвала твір? А як би його назвали ви?

Творчі завдання.

- Дослідіть історію замку у м. Тальному: минуле і сьогодення. Напишіть пост про це.

- Які б форми ви використали, щоб розказати світу про замок? Реалізуйте одну з них.

✓ ЗНОВУ ПРО АВТОРКУ.

Завдання.

- Визначте, для чого авторка написала цей твір. Які думки із твору відображають її життєві цінності? Запишіть їх.

- Які поради авторка дає читачеві? Запишіть їх.

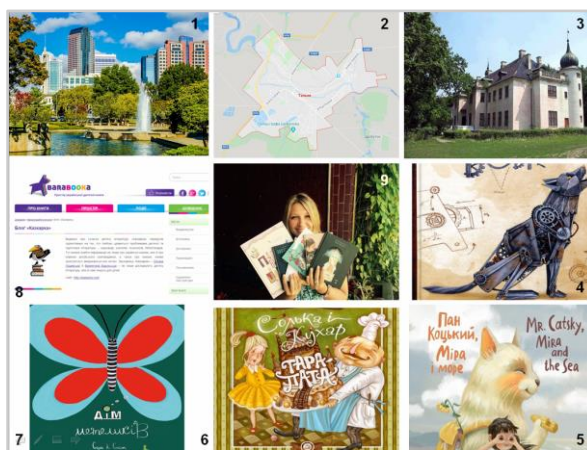
- Чи є стиль Оксани Луцевської унікальним? Чим він відрізняється з-поміж інших?

Творчі завдання.

- Оксана Луцевська любить оригінальні фото. Доповніть створену мініхарактеристику авторки, використавши світлини та її сторінку у соцмережі ([Facebook](https://www.facebook.com/oxana.lucyevska)).

- Напишіть заголовки до кожної ілюстрації кросенса. На їх основі створіть замітку про авторку для е-журналу.
- Скористайтеся соцмережею та напишіть листа Оксані Луцевській.

Тема. Зірка Мензатюк «Таємниця козацької шаблі»

1. Занурення у ситуацію.

Завдання. Фото замість біографії.

Створіть мініхарактеристику автора, використавши світлину.

✓ АВТОРКА про себе.

Якби я не була письменницею, то була б далекобійницею або садівницею.

✓ ПРО АВТОРКУ.

Родом зі Буковини (Чернівецька область), але вже давно живе у Києві. Казкарка, прозаїк, журналістка.

Вважає, що її твори про вічні цінності українського народу: про історію, мову, традиції, флору й фауну, міста й регіони України. Обождноє відзначати

українські свята та вишивати.

Працювала у дитячому журналі «Соняшник», вела рубрики «Храми України», «Фортеці України», «Щоб любити», «Щоденник мандрівника». Автор рубрики про святині України радіопередачі «АБЦ» Національного радіо.

Завдання.

Перегляньте [відео](#) із проекту «Живі письменники» та доповніть мініхарактеристику авторки.

✓ **ПРО ТВІР.** *Любиш пригоди, фантастику, хочеш зазирнути в потойбічний світ? Отже, тобі сюди.*

Завдання. Перегляньте [буктрейлер](#) до повісті.

2. Літературне дослідження.

✓ КОМЕНТОВАНЕ ЧИТАННЯ ЕКСПОЗИЦІЇ твору для дослідження часопростору.

Розділ 1. В якому з'являється Машка

Спочатку давайте **познайомимося з Машкою**. Вона не вельми гарна, хоча **вважає себе красунею**. У неї великі, ясні кришталеві очі – ото через них і зроджуються Машчині претензії на красу. Вночі вони **пронизують темряву**, наче ніж розм'якле масло. Але більше їй нічим похвалитися. Машка давно вже **не першої молодості**, щоб не сказати підстаркувата. Їй не завадило б підфарбуватися. **Рясні прищі** також не додають їй принадності. Ззаду в неї **наліплена трохи облізла наклейка з собакою**, тому що **першим Машчиним власником** був якийсь професор, великий любитель псів.

– Наклейку треба здерти, – мовила мама, оглядаючи Машку, яку тато щойно придбав.

Ви, певно, здогадалися: **Машка** – звичайний **автомобіль-легковичок** вітчизняного виробництва. Хоча ні, **не** такий уже й **звичайний**. Часом з Машкою **траплялися дивні речі**. Але **цього ще ніхто не знав**.

– Мій друже, тобі підсунули **непотріб**. Глянь, яке тут усе бруднюче, – сказала **мама** татові й **докірливо** похитала головою.

Вона принесла ганчірку й відро з водою й **заходилася шкребти, драїти**, витирати **автомобіль** зовні і всередині, а **Наталочка** з татом їй **допомагали**. Вони вимили дверці, приладну дошку, довго вибивали й вишуровували сидіння, аж ті врешті стали майже чистими.

Коли черга дійшла до заднього скла з **собачою наклейкою**, мама втомлено махнула рукою:

– Ну її, хай лишається. Я вже геть заморилася.

– Як на мене, то ця псюка навіть кумедна, – сказала Наталочка. – **Мені** вона подобається. І **машина** подобається теж.

Авто по-змовницьки підморгнуло їй правою фарею. Певно, то тільки здалося. І все ж воно явно повеселіло. Його **очі-фари**, протерті чистою ганчіркою, **засяли, пускаючи сонячних зайчиків**.

– Справжнісіньке **старе одоробло**, – скрушно говорила **мама**, стоячи перед вимитою машиною. – Мало того, що облізле. Воно ще й **червоного кольору**. Помідор, а не авто.

– Дівчата, що ви! Це чудовий колір! – **заступився тато** за свою обраницю. – **Червоні машини** здалеку видно, тому вони **безпечні на трасі**. До того ж цей **відтінок** називається романтично й інтригуюче: «**корида**».

– Не знаю, що спільного в кориди з помідорами, – **мама** невдоволено знизала плечима. – Крім того, в цьому авто **нема кондиціонера**. І **несправне радіо**.

– Дівчата, ви не розумієтеся! – **загарячував тато**. – **Головне** в автомобілі – **ходова частина**. А в цієї машини прекрасна **ходова**!

Він бадьоро вдарив ногою по колесу, і блискучий, тільки трохи поіржавілий **ковпак відпав** і покотився геть.

– Хор-роша мені **ходова**! – **засміялася мама**. – Клепки розсипаються.

– Це всього-навсього ковпак, – **боронився тато**. – Ось давайте проїдемося, тоді побачите.

Він приладнав на місце іржавий ковпак і **хотів** було **сісти за кермо**, але **мама** його **випередила**. Вона саме закінчила курси водіїв і тепер зібралася показати, чого навчилася.

Наталочка умостилася поряд з **мамою на передньому сидінні**, а татові нічого не лишалося, як **сісти позаду**.

– Теж мені, **розвели матріархат**, – бурмотів він. – Ну, рушаймо!

Мама взялася за діло, **наче справжній водій-ас**.

Натиснула на педаль зчеплення, тоді на газ, але **авто** чомусь **засмикалося**, а двигун заглух.

– Н-но, **Машко, не брикайся**, – мовила мама й знову завела двигун.

– Ха-ха, **Машка!** – засміялася Наталочка. – **Так її й назвімо!**

Звідтоді в машини **з'явилося ім'я**. З другого разу вони рушили вдало, і **Машка жвавенько побігла** вулицею.

А що вам казав, дівчата, – **торжествував тато** на задньому сидінні. – **Не машина – звір!** Можеш перевірити ще й гальма.

Мама притьмом **надавила на педаль**, і – **бум!** – **Наталочка** **врізалася** лобом у вітрове скло, **аж загуділо**.

– Хто так гальмує? – **залементував тато**. У **Наталочки** на лобі поволі наливалася **велика синювата гуля**.

– **Я не винна**, гальмувала правильно. Це твоя **Машка з вибриками**, – **виправдовувалася мама**.

Тато розсердився ще дужче.

– Ти не вмієш водити машину! Чого тебе на курсах учили! – **розрепетувався він** і не заспокоївся, поки сам не сів за кермо.

Назад до будинку вони **під'їхали пересварені й набурмосені**, а Наталочка світила гулею.

Як на те, біля під'їзду стовбичив **татів приятель пан Богдан, історик, мандрівник** і взагалі **вельми цікавий чоловік**. Він заусміхався, побачивши тата за кермом.

– О, панство Руснаки купили собі авто! – і **зрадів, і здивувався він**.

– Еге, – **кивнув тато**, знову **просяявши**, мов **повен місяць на небі**. – **Поїдемо на море своїм ходом**.

– Гм, на море, – **повторив пан Богдан загадковим голосом, що обіцяв цікаве продовження**.

Мама запросила гостя в хату, і **невдовзі вони сиділи за обіднім столом**, смакували борщем із свіжими пампушками й **обговорювали Машчині** **достойності**.

І тоді **пан Богдан сказав таке**, від чого Наталоччина душа затрепетала. – Добре, що ви придбали машину, – **сказав він**. – Тепер **ви зможете врятувати одну дуже цінну старовинну річ**, нашу **історичну реліквію**, якій **загрожує небезпека**, а то й **навіть знищення**.

Запитання та завдання:

- *Коли і де відбуваються події?*

- *Хто є оповідачем у творі?*
- *Хто така Машка? Чому розповідь починається з неї? Чим вона особлива, через які зорові образи моделюється її образ?*
- *Хто головні герої твору? Які вони?*
- *Охарактеризуйте родину Руснаків: маму, тата, Наталочку? Які стосунки між ними?*
- *Навіщо тато купив автомобіль? Чи задоволена мама?*
- *Чому так детально описується миття машини?*
- *Яке смислове навантаження має у творі катання родини на автомобілі?*
- *Яка роль пана Богдана у творі?*
- *Які деталі вказують на те, що авторка інтригує читача?*
- *Що таке реліквія?*

Спостереження.

- *Які художні засоби використовує авторка для характеристики Машки?*

- *Як через зорово-слухові образи моделюється світ сім'ї Руснаків?*

✓ **КОМЕНТОВАНЕ ЧИТАННЯ ЗАВ'ЯЗКИ** твору для дослідження

часопростору.

Розділ 2. У якому з'являється патріотично настроєний привид

– Ну, знаєте! Це **виходить** достеменно **як у казці**: піди туди, не знаю куди, принеси те, не знаю котре! – обурилася мама, коли **пан Богдан пояснив**, у чому річ.

А йшлося от про що. У пановій **Богдановій квартирі на Русанівці** уподобав собі з'являтися **один привид, дуже патріотично настроєний**. Зазвичай то траплялося в дні національних свят чи після мітингів, бо **привид любив обмінятися враженнями з паном Богданом**. А це якось він **завітав несподівано, украй розхвилюваний. Розмахував руками й вимагав найрішучіших дій**, тому що, наскільки вдалося зрозуміти, дуже **цінній, старовинній, безсумнівно вартісній** у мистецькому відношенні **реліквії загрожувала небезпека**.

– Може, то статуетка індіанського божка з чистого золота? – замріяно прошепотіла **Наталочка, що начиталася книжок про індіанців**.

Але пан **Богдан вважав, що йдеться про реліквію українського походження, бо привид-патріот неймовірно хвилювався**.

На лихо, **привид не вмів пояснити**, де шукати цінну річ. Він намагався витлумачити це **жестами**, адже привиди, як відомо, здебільшого не розмовляють...

– Однак мені вдалося вияснити, що **загадкова реліквія загублена на старому бойовищі, можливо, в замку чи фортеці на заході України**.

Ох ти ж! **Наталочка облизалася**. Відколи вона живе на світі, проте ні **фортеці, ні замку не бачила жодного разу**.

Щоправда, в Києві збереглася **фортеця-тюрма**, яку збудували за наказом російського царя. Але вона **сумна й понура**. Тепер у ній музей, там на кожному кроці музейні тітоньки, а хто не знає, яке з ними лихо. Вони кажуть тобі

щохвилини: дівчинко, не скачи, дівчинко, не заходь за загородження, дівчинко, не чіпай руками експонатів. Невже ще десь є інакші, **таємничі фортеці**, де серед замшлених мурів у глибоких підземеллях **чекають несподіванки й дива?**

Пан Богдан казав, що є такі.

– То **треба негайно рушати!** – запалилася Наталочка.

Але мама вважала інакше. **Мама хотіла знати точну, конкретну адресу, адже замків, фортець, старих бойовищ в Україні хтозна-скільки.**

– Що ж, тоді з'ясуйте все самі, – запропонував пан Богдан. – Приходьте до мене завтра ввечері, коли посутеніє. **Привид з'явиться, бо він хвилюється за реліквію.**

Оце то так! Фортеці, замки, а на додачу зустріч з привидами. **Наталочка торжествувала.**

Чи, бува, не про такі випадки кажуть: **шелеп щастя в хату?**

Назавтра **вона вбралася в нову сукенку**, найкращу із своїх обновок. **Мама виклала пишну зачіску**, бо як-не-як її побачить незнайомий чоловік, дарма що привид. **А тато вдягнув вишиванку**, мабуть, для того, щоб привид не подумав, **буцімто Руснаки не патріоти**. Отак причепурившись, вони подалися на Русанівку до пана Богдана.

– Привид ось-ось з'явиться, – попередив пан Богдан, застеляючи вікна, щоб стало темніше...

У кімнаті запала тиша. Всі сиділи мовчки. **Знадвору від дніпрової затоки чувся соловейко, шурхотіли кроки перехожих**, що вийшли прогулятися в цей благодатний вечір.

Сутінки поволі густішали.

Р-р-рип! – раптом прочинилися двері, а в них постало **щось біле, з жовтими очима, що світилися.**

– Ох! – ледве видихнула **мама**, відчуваючи, як у неї здерев'яніли ноги, а **волосся**, руйнуючи зачіску, притьмом **полізло догори.**

– Няв! – відповіла їй біла з'ява.

– Не лякайтеся, це мій кіт Мурлика, – заспокоїв їх пан Богдан і взяв kota на коліна.

Знов потяглося чекання.

– Може, він не прийде? – ламким голосом спитала мама.

Наталочка відчула **розчарування і... полегкість**. Ні-ні, **вона не боялася**, і все ж їй сиділося якось мультко. Пан Богдан не встиг відповісти, бо враз серед кімнати **заколихалася світла постать**. Все сталося напрочуд просто й природно. **Привид** закивав головою, закланявся. Він вочевидь **був чемною людиною** й передусім вітався.

– Добрий вечір, шановний, – відповів йому господар, бо інші ще не оговталися. – Це ось і є панство Руснаки, про яких **я тобі розказував. Поясни нам ще раз про ту реліквію.**

Привид жвавіше закивав головою. Спочатку він показав на вікно, за яким догасало вечорове небо над Дніпром.

– Я ж вам говорив, **це на заході**, – коментував пан Богдан.

Привид провів руками, ніби щось розгладжуючи, а потім над тією уявною лінією окреслив щось високе.

– А може, він каже про острови Баунті й золотого божка? – прошепотіла Наталочка.

– Ти не можеш бодай хвильку помовчати? – розсердилася мама, а **привид покрутив собі пальцем коло виска**. Мабуть, це й був один з тих жестів, про які попереджав пан Богдан.

Привид знову намалював попередню картину й замахав рукою, ніби фехтуючи шаблею.

– Певно, йдеться про **місце бою**, – загомоніли дорослі, і **привид задоволено кивнув**.

Далі він **прибрав щонайповажнішого і притому суворого вигляду, вип'ятив груди, піднявши праву руку**.

Привид не заперечував. Але далі заспішив, загарячкував, розмахував руками, хапався за голову, **показував на кишені**.

– Чи він каже, що ми знайдемо багато грошей? – завагалася мама.

Тут привид скрутив дулю, а пан Богдан пояснив, що, либонь, мова йде про **коштовну річ**. І тією річчю заволодів **користолюбний чоловік**, тому привид хапається за голову.

– Отже, на заході, на місці великої битви, – підсумовувала мама, а привид покинував, що так. – Битви, мабуть, козацької? Справді так; отже, там перебуває **коштовна реліквія**, яка потрапила в **непевні руки**. Цією реліквією є...

– **Шабля!**

– Булава!

– Золотий кинджал! – в один голос вигукнули пан Богдан, тато й Наталочка.

Привид затряс головою, скрутив одразу дві дулі, беззвучно затупотів ногами і... зник.

– От завжди так, – скрушно зітхнув пан Богдан. – Мабуть, їх з там того світу відпускають ненадовго...

– **Десь начебто знайдено шаблю**. Але де? Замків на заході багато. **Козацьких битв була сила-силенна**. Це скільки треба спалити бензину, щоб об'їхати всі ті місця...

– Але найбільша з них – **під Берестечком!** Битва **війська Богдана Хмельницького з поляками в червні 1651 року**, – заявила Наталочка, гордо демонструючи свої знання з історії.

– Дитина каже правду, – підтримав її пан Богдан.

Мама схвально кивнула головою.

– **Кожен порядний українець має побувати в Берестечку**, – мовила вона. – Це ж якраз буде дев'ята п'ятниця після Великодня, **роковини битви**. З'їдуться люди з усіх усюд, може, хтось знатиме і про реліквію. Отже, вирішено: **ми їдемо в Берестечко**.

Запитання та завдання:

- *Де відбуваються події?*

- Чому привид з'являвся в квартирі саме пана Богдана? Де знаходиться квартира? Чому автор підкреслює це?
- Як ви розумієте вираз «патріотично настроєний»?
- Чому привид хвилювався?
- Чи є сім'я Руснаків особливою? Чому сім'я Руснаків так ретельно готується до зустрічі з привидами?
- Коли з'являється привид? Як змінюються зорово-слухові образи при його появі?
- Визначте деталі, які вказують на те, що привид говорить про шаблю.
- Чому у творі згадується 1651 рік?
- Чому Руснаки вирішили їхати до Берестечка? Чим особливе це місце?

Створіть асоціативний часопросторовий малюнок твору.

ЕЛЕКТРОННИЙ ТЕКСТ ТВОРУ для самостійного читання.

ЕЛЕКТРОННИЙ ТЕКСТ ТВОРУ (уривки) для самостійного читання.

Доповніть асоціативний часопросторовий малюнок твору.

Запитання та завдання:

- Використайте карту України, на якій прокладено маршрут: Київ – Берестечко.
- Ураховуючи цей маршрут, визначте на карті місця/назви населених пунктів, у яких побувала сім'я Руснаків. Чому ці місця історично значимі?
- Яка роль пейзажів України у творі?
- Які ще позасюжетні елементи використовує авторка? З якою метою?
- Чому, на вашу думку, коштовною реліквією виявилася козацька шабля? Що вона символізує?
- Хто такий Антип, ким він насправді є?
- Чому після спілкування з ним виникає багато запитань?
- Навіщо Антип заважає родині Руснаків знайти шаблю?
- Як зображено у творі містечко Дубно? Якими є враження Наталочки?
- Що відчуває Наталочка, перебуваючи в замку? Що чує/бачить? Чого хоче? А що має?
- Як через зорово-слухові образи моделюється світ замку?
- Як зображено таємничий світ Тараканівського форту?
- Які риси характеру героїні проявляють в епізоді, коли Наталочка потрапила в пастку?
- Які зорові образи використовує авторка, щоб змодельовати мандрівку Берестечком у творі?
- Чому кожен порядний українець має там побувати?

- Як розкривається часопростір Олеського замку? Яка атмосфера цього місяця?

- Чому Олеський замок перетворюється на пастку?

- Як розкривається часопростір Хотинської фортеці?

- Які істини відкриває для себе Наталка? Чи довіряла вона Антипові?

А тепер?

- Який секрет зберігав волинський торф?

- Якою виявилася козацька шабля? Чи справді, вона цінна?

- Що незвичного відбулося у цій частині?

- Що необхідно зробити, щоб подолати підступного та лукавого ворога?

- Чи була подорож для родини Руснаків небезпечною, сповненою містики і захвату?

- Якими були наслідки подорожі?

- То чи є цей твір за жанром «пригодницька, детективна повість»?

- Як через мандрівку Україною розкривається головна ідея твору?

- Для чого потрібна примітка від автора?

3. Створення нового продукту.

✓ ЗНОВУ ПРО ТВІР.

Завдання. Як автор буде твір?

Відредагуйте асоціативний часопросторовий малюнок твору.

Моделі часопростору.

- Є часопростір міста Києва.

- Є часопростір дороги, що дає можливість мандрувати історичними місцями.

Композиція твору.

- Визначте події сюжету, що є зав'язкою, кульмінацією, розв'язкою у творі. Позначте їх.

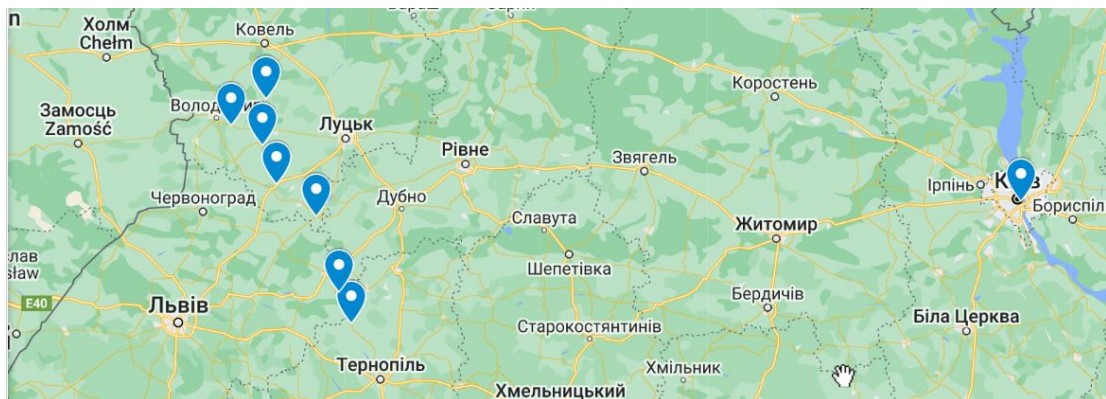
- Визначте, які позасюжетні елементи використовує автор. Позначте їх.

Жанр твору.

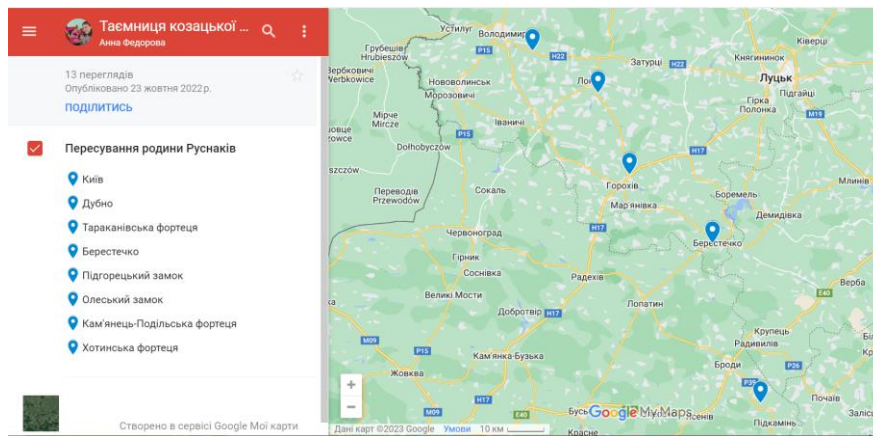
- Які ознаки вказують на те, що це пригодницько-детективна повість?

Творчі завдання.

- Використайте часопростір дороги Київ – Берестечко та підберіть ілюстрації історичних місць. Підпишіть їх так, щоб іншим захотілося там побувати.

- Створіть мем про одну із подій, що відбулася у творі.
✓ **ЗНОВУ ПРО АВТОРКУ.**

Завдання.

- Визначте, для чого авторка написала цей твір. Які думки із твору відображають її життєві цінності? Запишіть їх.
- Визначте 2-3 особливості авторського стилю письменниці.

Добірка до розділу «Твори про відкриття української історії»

- **Квітка Інга.** [Як характерники неньку від вовкулаків захистили](#) (ЛРК).
- **Котило Тетяна.** Як мураха підкорила Говерлу.
- **Кортс Едіта.** [Ми з України або як українці москалів в хвіст і шию гнали.](#)
- **Цілик Ірина.** [Місторія однієї дружби.](#)

Відомості про авторів

1. Бугарь
Юлія Миколаївна - учитель української мови й літератури Цукрозаводського ліцею Приютівської селищної ради Олександрійського району Кіровоградської області;
2. Бур'янувата
Наталія Іванівна - учитель української мови й літератури Дібрівської філії Новомиргородського ліцею №2 Новомиргородської міської ради Кіровоградської області;
3. Васильєва
Ірина Дмитрівна - учитель української мови й літератури комунального закладу «Балашівська гімназія Кропивницької міської ради»;
4. Войтенко
Інна Василівна - учитель української мови й літератури Пушківської філії Побузького ліцею Побузької селищної ради Кіровоградської області;
5. Гарасько
Наталія Іванівна - учитель української мови й літератури Миронівської філії комунального закладу «Павлівський ліцей «Гранд» Світловодської міської ради»;
6. Гордуз
Вікторія
Валентинівна - учитель української мови й літератури комунального закладу «Гімназія «Інтелект» Кропивницької міської ради»;
7. Дишлева
Валентина
Борисівна - учитель української мови й літератури комунального закладу «Красносілківський ліцей» Олександрівської селищної ради Кропивницького району Кіровоградської області;
8. Дуняшенко
Наталія Василівна - учитель української мови й літератури комунального закладу «Ліцей «Мрія» Кропивницької міської ради»;
9. Жушман
Інна Миколаївна - учитель української мови й літератури Балахівської філії Новостародубського ліцею Петрівської селищної ради;

10. Зубенко
Тетяна Вікторівна - учитель української мови й літератури комунального закладу «Великоандрусівський ліцей Великоандрусівської сільської ради Олександрійського району Кіровоградської області»;
11. Іванова
Оксана
Володимирівна - учитель української мови й літератури Володимирівської філії Ганнівського ліцею Петрівської селищної ради Олександрійського району Кіровоградської області;
12. Каратаєва
Інна Станіславівна - учитель української мови й літератури комунального закладу «Ліцей «Лідер» Кропивницької міської ради»;
13. Кісєєва
Юлія Юріївна - викладач української мови й літератури Олександрійського педагогічного фахового коледжу імені В.О.Сухомлинського;
14. Кірмікчі
Олена Іванівна - учитель української мови й літератури Дмитрівської філії Дмитрівського ліцею імені Т.Г.Шевченка Дмитрівської сільської ради Кропивницького району Кіровоградської області;
15. Козиревська
Наталія Юріївна - учитель української мови й літератури комунального закладу «Центральноукраїнський науковий ліцей-інтернат Кіровоградської обласної ради»;
16. Коломієць
Ліна Іванівна - учитель української мови й літератури Туріянського ліцею Новомиргородської міської ради Кіровоградської області;
17. Колісніченко
Тетяна Сергіївна - учитель української мови й літератури комунального закладу «Ліцей №1 Долинської міської ради»;
18. Кондратьєва
Інна Михайлівна - учитель української мови й літератури комунального закладу «Ліцей природничих наук» Кропивницької міської ради»;
19. Котляренко
Наталія
Миколаївна - методист НМЛ суспільно-гуманітарних та естетичних дисциплін КЗ «КОШПО імені Василя Сухомлинського»;
20. Кударенко
Тетяна
Миколаївна - учитель української мови й літератури Новостародубського ліцею Петрівської селищної ради Олександрійського району Кіровоградської області;

21. Лазовік
Марина
Олександрівна - учитель української мови й літератури комунального закладу «Гірнична гімназія Кропивницької міської ради»;
22. Литовченко
Ольга
Володимирівна - учитель української мови й літератури комунального закладу «Петрівський ліцей Петрівської селищної ради Олександрійського району Кіровоградської області»;
23. Ліпська
Тетяна
Олександрівна - викладач української мови й літератури Кропивницького аграрного фахового коледжу;
24. Могиленко
Наталія Сергіївна - учитель української мови й літератури комунального закладу «Бобринецький ліцей №1» Бобринецької міської ради Кіровоградської області;
25. Мурзак
Оксана Василівна - учитель української мови й літератури Мартоніського ліцею Новомиргородської міської ради Кіровоградської області;
26. Нікуліна
Наталія
Олександрівна - учитель української мови й літератури Косівського ліцею Приютівської селищної ради Олександрійського району Кіровоградської області;
27. Онисько
Ірина Анатоліївна - учитель української мови й літератури Онуфріївського ліцею Онуфріївської селищної ради Кіровоградської області;
28. Онищенко
Світлана
Анатоліївна - учитель української мови й літератури Дмитрівського ліцею імені Т.Г.Шевченка Дмитрівської сільської ради Кропивницького району Кіровоградської області;
29. Павленко
Оксана
Анатоліївна - викладач української мови й літератури державного навчального закладу «Професійно – технічне училище № 30 с. Торговиця»;
30. Панченко
Оксана
Миколаївна - учитель української мови й літератури комунального закладу «Маловисківський ліцей ім. Юрія Кондратюка» Маловисківської міської ради Кіровоградської області;
31. Патик
Марина
Олександрівна - викладач української мови й літератури професійно-технічного училища №38 смт Голованівськ;

32. Пилипенко
Тетяна Борисівна - учитель української мови й літератури комунального закладу «Василівський ліцей» Кетрисанівської сільської ради;
33. Повалій
Вікторія Іванівна - учитель української мови й літератури комунального закладу «Михайлівський ліцей» Олександрівської селищної ради Кропивницького району Кіровоградської області;
34. Попова
Тетяна
Миколаївна - учитель української мови й літератури ліцею «Крила України» Знамянської міської ради Кіровоградської області;
35. Рогульчик
Ірина Сергіївна - учитель української мови й літератури комунального закладу «Ліцей «Науковий» Кропивницької міської ради»;
36. Руденко
Лариса
Миколаївна - учитель української мови й літератури комунального закладу «Центральноукраїнський науковий ліцей-інтернат Кіровоградської обласної ради»;
37. Рябошапка
Юлія Вікторівна - учитель української мови й літератури Володимирівської філії Ганнівського ліцею Петрівської селищної ради Олександрійського району Кіровоградської області;
38. Самонова
Валентина
Григорівна - учитель української мови й літератури комунального закладу «Ліцей «Новенський» Кропивницької міської ради»;
39. Сиплива
Людмила
Адамівна - учитель української мови й літератури комунального закладу «Новогригорівська Перша гімназія Долинської міської ради»;
40. Сербя
Тетяна Сергіївна - учитель української мови й літератури Великосеверинівського ліцею Великосеверинівської сільської ради;
41. Скворцова
Оксана
Миколаївна - учитель української мови й літератури Козацького ліцею Петрівської селищної ради Олександрійського району Кіровоградської області;

42. Сливюк
Ольга
Володимирівна - учитель української мови й літератури Ліцею інформаційних технологій Олександрійської міської ради Кіровоградської області;
43. Снісар
Світлана
Леонідівна - учитель української мови й літератури комунального закладу «Маловисківська гімназія №3 імені Г.М. Перебийноса» Маловисківської міської ради Кіровоградської області;
44. Стась
Юлія Миколаївна - учитель української мови й літератури Первозванівського ліцею Первозванівської сільської ради Кропивницького району Кіровоградської області;
45. Ткаченко
Олена Анатоліївна - учитель української мови й літератури комунального закладу «Ліцей №4 ім.А.С.Макаренка Долинської міської ради»;
46. Хіміна
Олена Вікторівна - учитель української мови й літератури Новгородківської філії імені заслуженого вчителя України П.Ф.Козуля Ліцею Новгородківської селищної ради Кропивницького району Кіровоградської області;
47. Федорова
Анна Сергіївна - учитель української мови й літератури Вишняківської філії Соколівського ліцею Соколівської сільської ради Кропивницького району Кіровоградської області;
48. Шитель
Аліна
Володимирівна - учитель української мови й літератури комунального закладу «Олексіївський ліцей» Кетрисанівської сільської ради;
49. Шевченко
Ірина Сергіївна - учитель української мови й літератури Пушківської філії Побузького ліцею Побузької селищної ради Кіровоградської області;
50. Шульга
Юлія Вікторівна - учитель української мови й літератури Злинської філії комунального закладу «Злинський ліцей» Злинської сільської ради;
51. Щорба
Настасія
Андріївна - учитель української мови й літератури комунального закладу «Великобалківська гімназія Кропивницької міської ради».

Список використаних джерел

1. Агеєва В. Урок літератури як спосіб виховати ненависть до читання. URL: <http://litakcent.com/2019/09/13/urok-literaturi-yak-sposib-vihovati-nenavist-do-chitannya/>.
2. Котляренко Н.М. Як учителям-словесникам заохотити учнів читати українську літературу / Науково-методичний вісник № 56. Кропивницький: КЗ «КОШПО імені Василя Сухомлинського», 2020. С.186-192. URL: https://docs.google.com/document/d/1dUaFeCd83B6_GhIGSXНymAv-EaoXeVRTYBqjWZtfOPg/edit?usp=sharing.
3. Котляренко Н.М. Нова українська школа: конструювання уроків мовно-літературної освітньої галузі (предмети «Українська мова», «Українська література») / Науково-методичний вісник № 58. Кропивницький: КЗ «КОШПО імені Василя Сухомлинського», 2022. URL: <https://docs.google.com/document/d/1t3L1jyAPHBjtAlrMabE-cuALQfpvZnfIbgst8ODjQuk/edit?usp=sharing>.
4. Модельні навчальні програми «Українська література. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти. URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/modelni-navchalni-programi-dlya-5-9-klasiv-novoyi-ukrayinskoji-shkoli-zaprovadzhuyutsya-poetapno-z-2022-roku>.
5. Платформа «Аркуш». URL: <https://arkush.net/genres> .
6. Платформа «Букнет». Дитяча література. URL: <https://booknet.ua/genre/dityacha-literatura> .
7. Платформа «Укрліб» (Бібліотека україномовної літератури). URL: <https://bul.in.ua/lib/a/>.
8. Простір української дитячої книги. URL: <http://www.barabooka.com.ua/category/books/>.
9. Читомо. URL: <http://www.chytomo.com/> .

Нова українська школа: як заохотити учнів читати українську літературу

Робочі сторінки
для уроків позакласного читання.
5-6 класи

Підписано до друку 19.12.2023 р.
Формат 60x84 1/16. Папір офсетний. Гарнітура «Times New Roman».
Друк – принтер. Тираж – 100 прим.
Зам. № 425

КЗ «КОІППО імені Василя Сухомлинського», вул. Велика Перспективна,
39/63, Кропивницький, 25006

Віддруковано в лабораторії інформаційно-методичного забезпечення освітнього
процесу КЗ «КОІППО імені Василя Сухомлинського», вул. Велика
Перспективна, 39/63, Кропивницький, 25006